

హిందీ - తెలుగు

బాలశిక్ష 0-6-0

మొదటి వాచకం 0-6-0

తెలుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుటకు

వీలయిన సులభ శయిలిన వ్రాయబడినవి.

తెలుగు భిక్షు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,

నెం, 7 తంబు శెట్టిపేటి మద్రాసు.

ఈ వాచక వాచకము ముక్తరాజు సుబ్బారావుని ఫిక్సంగబడును. శనివారం 24-2-23

బందరు, బుట్టయ్యపేట హాలులో

శ్రీ ముత్తరాజు సుబ్బారావు

మెమోరియల్ క్లబ్ బందరు

రామరాజు చరిత్ర

Fall of Vizianagar.

కటాచిరుస్తు:— నెల్లూరు నాగరాజరావుగారు.

ఆమె:— కె. శ్రీనివాసాచారిగారు. నెల్లూరు,

శేట్టు:— రు 2.0-0, 1-8-0, 0-12-0, 0-6-0.

మొదలుగానే స్టిల్స్ రిజర్వేషన్ గొనబడు పంపిణి.

Chitta Sambaiah Manager.

మొదటి వాచకం

“మంగలి కత్తులు”

కప్పుతాళములు.

ఆంధ్రసాహిత్యచేతేయబడినవి. ప్రాశస్త్యము.

మొదటి భాగం క్యాటలాగుకు వ్రాయును.

వి. వా. కేశవశర్మ అండ్ కో లిమిటెడ్

కల్లూరు అండ్ లాక్ షేర్స్ etc.

చెన్నై. (గోదావరి)

తెలుగులో అడ్రెస్: “ఇండియన్ లెటర్స్”

నెల్లూరుమునిసిపాలిటీవారి నోటీసు

ఇంజనీర్ల యీవనండ్రికి తెలియజేయడ మే

మనగా నెల్లూరునందు స్థాపకము విస్తారముగా

వున్నందున, ఈ ఫిబ్రవరి నెల 27 తేది మొదలు

మార్చి 8 తేది వరకు రంగనాయకుల పేటలో

జరుగబోవు శ్రీతల్పిరి రంగనాయకుల స్వామి

తిరుణాలకు వచ్చువారికి హెచ్చరిక చేయడమైనది.

(sd) యాహియా ఆలీ సాహెబు

చేర్మన్, మున్సిపల్ కాన్సిల్, నెల్లూరు

నత్య వత్స పాఖ్యా న ము

తేక

భోగేశ్వర మాహాత్మ్యము

ఇది యొక శ్రేష్ఠముయొక్క మహాత్మ్యము.

శ్రీశైలమును సమస్తా జగత్క వర్ణించబడియున్నది.

కవిత్వము: కరుణసంతత ముద్దులుమూట గట్ట

చున్నది. కల్పనలు మెండు. ఈ గ్రంథము శేషటిన్

బాతకుల కొక కవ్యమేని వదల మది జనింపను

ప్రతి 1-కి ధర రు 1-0-0. పోస్టుభిక్షుప్రత్యేకము

ఆంధ్రపత్రిక కార్యాలయము,

నెం, 7 తంబు శెట్టిపేటి మద్రాసు.

వ్యవసాయశాఖా ప్రచురణము

1922 వ సంవత్సరం ఆగస్టు నెలలో వ్యవసాయ శాఖవారు చేసిన పనియొక్క సంగ్రహ నివేదికము (నిన్నటి తరువాయ)

వ్యవసాయ స్థానములు

ఆనేక స్థానములందు యీ నెలలో కాలమానస్థితి యను కాలముగా తేవందుటచే విత్తనములను జల్లుట యలస్యము యొక్క. వేలు తగినంత నీరులేవందుటచే పాడాయెను. విత్తనములు, యెరువులు రైతులకు పంచిపెట్టబడిన. రైతులకు ఆనమత కృపాసా సానుకూలము 14 బస్తాలను, తదితర శ్రేష్ఠములనుండి 840 పానులను కంబోడియా ప్రతివిత్తనము లిచ్చబడిన.

కోయంబత్తూరు శ్రేష్ఠములో కూడ కాల మనకూలముగా లేదు- 88 సెంటు వర్షము (5 డిక్రీ) మాత్రము పడిన. ఇది పెట్టపంటలు చావకుండా అపుడేసెను; కాని నల్ల రేగడభూములలో విత్తనములు చల్లుటకు వీలిచ్చినది కాదు. నేలను యిచ్చి, ఎరువువేసి, చొడి విత్తనములు జల్లిరి. ఈ మైదనకు ఖజీర తయ్యదియను (calcium cyanamida) వేసి యొక ప్రయోగ మారంభింపబడిన.

సామర్లకోట

ఈ సంవత్సరము సామర్లకోట ఫారములో వరిచేట తాటకు తెగులవలన చాల నష్టము కలిగెను. ఈ తెగులు ‘వరి హిస్సా’ అనునొక చిన్న కీటకమువలన కలుగును. ఈ తెగులను అభివృద్ధి జెడకుండా నిలుపుటకు ఆకుల చివరలన్నియు క్రుంచి కట్టబడిన. ఈ కీటకము తన కోశస్థదశ ఆకులకొనలందు గడుపుటచే నీవని చాకగనగును. ఎకమునకు 18 ఆకాలు మాత్రమే అయ్యెను. ఇందువలన పురుగులు చాలవరకు చచ్చుటచే ముందు గలగబోవు వస్త్ర ముపోయెను. ఈ సంవత్సరము వైని చెప్పేట్లు పురుగులు రెండుసార్లు వివరింపబడిన. ఈ ఫారములో చెఱువతోటలో దుబ్బులు పడిపోకుండా చేయు ముఖ్య పానులను కనగొనటకు కొన్ని పరిశోధనలు జరుగుచున్నవి. కరువుల యెరువుల ప్రాశస్త్యము తయారచేయు పద్ధతులుగూడ కొన్ని క్రొత్తగా పరిశీలించబడుచున్నవి.

నందియాల

నందియాలఫారంలో కాలమానస్థితి మామూలుగా నుండుటచే ప్రతివిత్తనము, వరి నాటుట ఆరంభింపబడిన. నాటగా మిగిలిన నారు రైతులకు అమ్మగా నారు వెంచుట కయిన సామర్లలో సగమునచ్చెను. జూన్ 5 తేదీన జల్లినజనవచ్చేనిని పీకి నేలలో కలియబెట్టిరి. ఈచేన మనిషిపాడుగుకు ఎదిగి సగమున ఎకరమునకు 40,000 లు పానులు చొప్పున పచ్చిబొట్ట అయెను.

జల్లాలలో జరుగుచున్న పని

ఈదిగవ వివరించిన అంశములు వ్యవసాయ శాఖవారిచే జల్లాలలో చేయబడుచున్న పనులపై దృష్టి పెట్టెను. ఒకానొక గ్రామపు రైతులకు వారలెడివరకు వాడుమండే గానుగిండి బొరకపోవుటచే ఈసంవత్సరము వారలను చేపల ఎరువుకొనుటకు ప్రేరేపించి దానిని తమచెఱువతోటలకు బాగుగా నెడుగనివోట్ల వేయబట్టుచేసిరి. ఈయెరువులను ఈమెరుబాగుపడి అది పడినవోట్ల దుబ్బులు బాగా నెడుగుటచే తర్వాత్యము వ్యవసాయశ్రుతి ద్వారా దైర్ఘ్యవారు తమగ్రామమునకు వెళ్లినప్పుడు వారియెదుటపడక తప్పించుకొన ప్రయత్నించిన రైతులందరూ వారినిపెడక వారిచెఱువతోటలను చూచి ఏమేమి చేయవలెనో తెలియపరచుకొనిరి. ఈ తరుణమున వరినారు ఊడ్చునుగురించి వారికి పరిమితపాతమును నేర్పుటకు వినియోగపరచిరి. ఈపాతముగూడ రైతులవలన ఆమెడింపబడుననునన్యాయముగదు. ఇంకొక గ్రామములో వ్యవసాయశాఖవారి కడ చేపలయెరువును కొనిన యొక భూస్వామి యెరువువేయని తన కరిమల్లో 10 లేక 12 ఆకాల పంటపండ్లగా ఎరువువేసిన పక్షలో 16 ఆకాల పంటపండ్లను దనిన్ని ఆయెరువే రెండవపంటకు గూడ పనికివచ్చునని చెప్పుచున్నారు. దీనివలన ఆయనకుచాలా లాభముకనబడుటచే ఆయనయీ సంవత్సరము రీతిన్నలచేపలయెరువు కావలెనని కోరియున్నారు.

సహకార సంఘ సమావేశము

కోయిల్ పట్టిలో సహకారసంఘములు రిజిస్ట్రారుగారి ఆధ్వర్యమున జరిగినసమావేశమున వ్యవసాయ శాఖాధ్యక్షులుగూడ సమావేశమయి ప్రస్తుత ప్రతిష్ఠిని రైతులకు తెలుపుచు కంపెనీ ప్రతిష్ఠించే పామ్యధరల లాభమును తాము పొందుటకు “ఉప్పయ” ప్రతిష్ఠానీ కంపెనీ ప్రతిష్ఠి వేయవలెనని నలుపొందిచ్చిరి. ఈ ప్రతిష్ఠానీ చేయుటవలన కలిగిడి లాభములను పూర్వపు సంగ్రహములలో బాగుగ స్పష్టపరచియుంటిమి.

ప్రతితెగులు చట్టము

కంబోడియా ప్రతి వత్సరము 1వ తేదీలోపుగా తీసివేయవలెను తెగులుచట్టపు బంధుల సంవత్సరమునోయంబుత్తూరులో ప్రతివత్సరము వృద్ధిచేయుస్థానమున ఆగస్టు మాసమున కడపటిసారి ఏక ప్రతిష్ఠిత ప్రతిష్ఠాకలిసి మోసముచేసి అమ్ముకొనుటకు తక్కువరెండుతును పనికిరాని తుక్కునుబాగుగానండినని గ్రహించవలసి యున్నది. పిండెగానున్నప్పుడు బాగుగాకనబడిన ప్రతికాయలలో నెక్కుకాయలు ఎండిపోయి ప్రతిని విడువవలెను. విడిచినచాటిలోనైనను నూటికి 80 కాయలు జబ్బుకరమయ్యెను. కాబట్టియాఅఖరువిడపు చాలా పీనుమైనదని స్పష్టపాడుకరమైనదని ప్రతిని ఆక్టోబరునెల ఆరంభమున విత్తెట్టి కోయంబుత్తూరు జిల్లాలో 1వ ఆగస్టుకు పిమ్మట ప్రతి ఏమాసమునట్లు నిర్బంధించవలెననియు నిశ్చయముగా విధించబడుచున్నది.

ప్రదర్శనము, ప్రచారము

గోదావరిజిల్లా నిడదవోలు గ్రామములోనున్న ఈశాఖవారి ఎరువుదోలో యొకకొట్టు చిన్నవస్తు ప్రదర్శనశాలగా వాడబడుచున్నది. ఇదియొక శ్రద్ధాభావము కల్గింపుములయొక్కయు చీడపురుగులయొక్కయు రైతులశాకర్షించేయితరవిషయములయొక్కయు ప్రతిమలు గోడలపై ప్రదర్శింపబడియున్నవి. ఆయాగ్రామములందలి సగములను మైదచేయవిధానమును తెల్పునట్టికరప్రములు ఉచితముగా పంచిపెట్టుటకు నిధముగానన్నది.

సాగలోనున్నట్టియు యీశాఖవారు శిఫారుచేయునట్టియు ఆనేకవరికములకడ ప్రదర్శింపబడి యున్నవి. ఈశాఖవారు శిఫారుచేయు మంచిమంచి పద్ధతులను ఆయాగ్రామములోని పద్ధతులనుగల వ్యత్యాసమును మండిద్ధతుల నకలంబించుటచే గలగులాభమును తెలియపరచుటకు రైతులనేలలోపండిన వరిపసతోపాటు ప్రదర్శనస్థానములలో పండించిన వరిపసకూడ వీలయినచో ప్రదర్శింపబడును. అడిపోలోవుంచబడిన ఎరువులను తమ నేలకు వేయుటచే గలగు లాభమును వికడపరచుటకు ఆయెరువులను వేసి మైదచేయుటకు దిబ్బకు చేరునొక మడియొన్నది. ఇనుప నాగళ్లయెరువుగము మడిలోనే చూపబడును. ఫాటిమన్ను లభింపకపోవుటచేతను, పశువుల యెరువు చాలినంత చిక్కకపోవుటచేతను నెల్లూరు జిల్లా, గూడూరు గ్రామములో వరినేలకు ఏ యెరువును వాడనట్టిక యు ద్విగ్రహము కనిపెట్టెను. పచ్చిబొట్టను ఎరువుగానుపయోగించదగిన సగముల మైద చేయుటకుగల యవకాశములు రైతులకు తెలియపరచబడిన. తగినదోవాడమును జల నిర్మలమును లేక పోవుటచే ప్రస్తుతపు చెఱువ పంట బహు. క్షీణదశలోనుండుటచే చెరువును క్రమముగా పండించు సాధనము రాగల సంవత్సరము బోధింపబడును.

ప్రొక చెట్లకుపట్టు ‘మహాభీ’ తెగులు

దక్షిణ మలబారు జిల్లా, పొన్నాని తాలూకాలో యీ మహాభీయను తెగులు పోకతోపులలో ప్రవరిమిరముగా వస్త్రము గలగజేయుటచే దానిని నివారణచేయుటకై మందులను మందు జల్లే సాధనములను ఒక పనితెలిసిన కూలివానిని తీసికొని ఇద్దర వ్యవసాయబోధకులు యెరుదిగ్రామములకు వెళ్లిరి. పడమూడు అంశములలో 20,000 చెట్లకు వైగా మందు చల్లబడిన. మెంపలి బొట్టను పచ్చి యెరువుగా నుపయోగపరచుట బోధచేయబడిన. అందువలన 56 ‘చిన్నపట్టు పువళ్ల’ గింజలకుదరఖాస్తులువచ్చినవి.

సర్కిల్లో ప్రచారము

వ్యవసాయ విషయములను చర్చించుటకు రెండు రైతుల సభలు జరిగెను. నెల్లూరుజిల్లాలో పచ్చియెరువు మైదలను నేలలో కలియబెట్టి నారు. ఎముకలపాడివేయచున్నారు. వ్యవసాయ ప్రచారకుల దగ్గరకు 16 టన్నుల చేపలయెరువును 56 పానుల యెముకలపాడియు రైతుల కమ్మబడిన. 165 పానుల కంబోడియా ప్రతి విత్తనములు క్రొత్తములలో పంచిపెట్టబడిన. వానినిజల్లి సాగుచేయు విధానము కూడ బోధింపబడిన. క్రొత్తగా చెఱువ సాగు ప్రారంభింపబడిన (బింగ్లొ సమీపముననున్న) అల్లూరులో చుట్టుటయు, వాసము చేయుటయు నేర్పబడిన. 4వ సర్కిలులో వ్యవసాయ ప్రచారకులు 59 గ్రామములకు వెళ్లిరి. ఇందుకొన్ని గ్రామములకిదియే మొదటిసారి పోవుట. కొంకణి, సోగ్లూ, మాన్సూరు, నాగళ్లను ప్రదర్శింపబడిన. 28 నాగళ్లు అమ్ముడు పోయెను. ఇంకను 37 నాగళ్లు దరఖాస్తులు వచ్చెను. 412 పానుల కంబోడియా ప్రతివిత్తనము పంచిపెట్టబడిన. సహకారసంఘ సభలకుపోయి ప్రచారకులు వ్యవసాయాభివృద్ధి మార్గములను బోధించిరి. 5వ సర్కిలులో 36 గ్రామములలో 37 గురు రైతులకు జెడిన 721 ఎకరములభూమిలో 42 ప్రదర్శనములు జరుగుచున్నవి. ఇందు ప్రదర్శించబడుచున్న విషయములు వరినారును బాగ్రతగానాటుట, ఎరువులవిశేషములను స్ఫురితములను, ఎముకలపాడిని, స్ఫురితప్రాపాడిని వాడుట పకులయెరువు విడికొట్టపు పద్ధతిని తయారచేయుట, ‘మెప్పును’ నాగిటిని ఉపయోగించుట, వరి, ప్రతిష్ఠిలో క్రొత్తకంబోడులను మైదచేయుట, పచ్చిఎరువును వేయుట, చెఱువ తగినంతధూరముగ నాటుట మొదలగునవి.

వృత్తాంతలేఖలు

బెజవాడ (స్వకీయ విలేఖరినుండి)

గాంధీజీ జై నమో

ఫిబ్రవరి 19:— మా నాయకులు మున్నగువారు శ్రీకృష్ణ జన్మస్థానమును దుండుటచే గత 11 మాసములలోను ఒక గ్రామమును ఈ 18వ తేదీన జరిగియుండలేదు. వారు మరల పట్టణము ప్రవేశించిన పిమ్మట నిన్నటిదినము మైదానములో జరుగుచున్న శ్రీయుతులు ఆయ్యదేవర కాశ్యపరావుకుంతులు, కాకమాని లక్ష్మయ్యచౌదరి, కేదారం కంభకాశ్రమి, తాడేపల్లి వేంకటగోపాలరావుగారు ఉపన్యాసముల నొసంగిరి. శ్రీ ఆంధ్రప్రదేశ్ గోపాలకృష్ణయ్యగారు సభకు దయచేసిరి. కాని వారిదిక్కు నది సరించి రు 116వ కట్టుము లేనికారణమున కాబోలు ఉపన్యాసంబలేదు.

రామమోహన ధర్మవైకృతాల

ఈ వైకృతాల దాదాపు పదివందలవరకునుండి ఇచ్చట బీదలకు చాల ఉపయోగకరముగ నున్నది. అనేకులు దీని ఉపయోగమును పొందుచున్నందున రామరామ జనులలో ఆభిమానమునూడ హెచ్చుచున్నది. గతసంవత్సరము పరి మిక్కిలియును తగ జరిగినది. చాలమంది మారేసికాపాలకులకును విరాళములిచ్చినారు. ఆయనచేత పరిక్షలలో నుత్తీర్ణులైన శ్రీపాద కృష్ణమూర్తికాశ్రమి, గారు వైద్యులుగ పనిచేయుచున్నారు. వీరికి ఆయనచేతనుండు గల ప్రవేశమునుబట్టియు పట్టుదలతో పనిచేయుచున్న బాధపాటి వెంకటప్పయ్యకుంతులుగారి గౌరవమునుబట్టియు వైద్యకాలయొక్క ఉపయోగము వృద్ధియైంది. దీనికి కాశ్యపభవము కట్టుటచే గట్టిప్రయత్నముజరుగుచున్నది. న్యూనిసిపాలిటీవారు స్థలమునొసంగిన త్వరలో భవనమునిర్మించుటచే బాధపాటి వెంకటప్పయ్య కుంతులుగారు నిశ్చయించుకొన్నారు. ఈ వైకృతాలయొక్క వార్షికోత్సవము 18 వ తేదీన దానుమాధనరావుకుంతులుగారి ఆధ్వర్యమున రామమోహనలై బ్రహ్మచారిలో జరిగినది. పురప్రముఖులు చాలమంది విచ్చేరిరి. సభ జయప్రథముగ జరిగినది.

మచిలీపట్టణము

(స్వకీయ విలేఖరి)

జయలు పరిస్థితులు

చెరుకువాడ వేంకట సరసింహము మంతులుగారు ఫిబ్రవరి 18:—నరసింహము మంతులుగారు జయలునుండి వచ్చిన వెంటనే కార్యరంగమునందు మరల వైకృతాహవాసములలో నడిచి మిక్కిలి ప్రశంసార్హమగు కృషిజరుపుచున్నారనికేంద్రీనా గములోకాతవరంధిరాల్లో చేసిన ప్రచారములన కాంగ్రెసుకు 1000 నుండి 1500 రూపాయలకు వాగ్దానము చేయబడింది. మూడుదినములు మాపురమున నరసింహముగారు జైలుపరిక్షలను కూర్చి మిక్కిలినిపునంతలో గంభీరపన్యాసముల నిచ్చిరి. 14-2-23 వ తేదీ సాయంకాలము మొదట డాక్టరు కట్టాభి సీతారామయ్యగారు యాభ్యున్నెను బహిరంగసభలలో మాపురమున నుపన్యాసించకపోవుటచే కాంగ్రెసు వృత్తాంతమును మొదటినుండి జెప్పవలెననుటకు ఆంగ్లేయ కాంగ్రెసునకు ధనసహాయము జేయలేదని నని కోరిరి. తరువాత పంతులుగారు జైలుపరిక్షితులను గురించి గంటగూరకాలము చక్కగ నుపన్యాసించిరి. జైలు నకు సహాయ నిరాకరణోద్యమముననే వెళ్లవలయును. ఇదివరకు కొందరు మహాపురుషులు జయల్లోని జైలైన నేకములలోని ప్రజలను ఒకే విధముగ ఇచ్చివేసారు పాలించుచున్నారని చెప్పిరి. కాని నేను వారిమాటలను నమ్మలేదు. ఇప్పుడు ఆసంగతి పూర్తిగ నిజమని తోచుచున్నది. ఇంగ్లీషువారికి ప్రజలను పాలించుటకు మరలను, యంత్రములను తిప్పట బాగుగ తెలియుటచే వారేదేకములో నైనను ప్రజలను పాలించవలెననుట ఆ ప్రజలను ముందుగా యంత్రములను చేయవలెననుట, హిందూజాతి మను పాలించవలెననుట దేశీయులందరు ముందు వారియంత్రములుగా మారవలయును. ఈసంగతి జయలునుగాని మరయే ఇచ్చివేసారు అభిమానుగాని పరిశీలించిచూచిన గోచరమగును. జైలునుగురించి చెప్పవలె రాజధానియందు గల వెంట్రులో జయ్యను జిల్లాజయ్యను తాలూకా జయ్యను చాటాభిగము పేర్కొని రాజమండ్రిజైలును కొంతవరకు వర్ణించిరి. ఇందు గుమారు యెల్ల వృథాను 1400 లేక 1500 మంది జైలీ బంధనీయులు యా జైలుబిన్న గ్రామమువలె నుండుననియు అనేకవిచారముగు సంగతులను సంబోధించుగు సంగతులను గురించి చెప్పి సభరాత్రి పట్టటముగింది.

చెరుకువాడ సరసింహము మంతులుగారు మూడు కృష్ణారావు పంతులుగారు కాంగ్రెసుప్రచారమున బరువు తెలిపిరి. పామర మొదలగు గ్రామములకు వెడలిరి.

పల్లకిమిడి వార్తలు

(స్వకీయ విలేఖరి)

ఫిబ్రవరి 18:— 17 తేదీ సాయంకాలము 3 గంటలకు

కర్ణముపిత్తిరుములో సుత్తులభావాయందు భుజావని యని పేరొందిన గోపాలకృష్ణుని ప్రభువువారి కోర్కెననుగుణ జరిగినది. ఈ భుజావని బసవస్థలమిది. ఇచ్చటనే సుమా రయవదితత్వములకొని పట్ట కాలధర్మ మొందెను. తలమున శిష్టకరణము. ఈతనిసంతతి వారసగా మనుమ లిపట్టణమునందున నే యున్నారు. భక్తియు తమను భావగర్భితములను నగు గీతములను “కృష్ణలీల” అనుపేర నీయహాకవి రచించెను ఆచార్యగీతములు ఉత్కలకళయందు జెల్ల వ్యాపించి కూలివాడు మొదలగా జమించారు. తగ ప్రజలందరి చేతులు పొడబడుచున్నవి. శ్రీయుత మధుసూదనమహాపాత్రా లి. ఎ. (సుస్కృతపాఠశాలయందు ప్రధానోపాధ్యాయుడు) గారి యధ్యక్షతవలన జరిగిన వాటిసభలో శ్రీయుత అప్పన్న హిండిగారివలన ఓడభావలో నొకవ్యాసము చదువబడినది. అం దాయిన మహాకవిజీవీము నిపుణులుగా తెలియజేసెను. శ్రీయుత సింహాద్రిపట్నాయకులు రాంగ్లభాషలో గోపాల కృష్ణుని పాండిత్యమును గొనియాడుచు రచించెను. మిల్లన, మేనవీయరు మొదలుగాగల భుజావని గ్రంథములనుండి కొన్ని భాగములకు సమానమగు గీతములను “కృష్ణలీల” నుండి దీని చర్చించుచు యుక్తియుక్తముగా నుపన్యాసించిరి. మిల్లన శ్రీచేపూరు సింహాచలముపంతులుగా రాంధ్రభాషలో నుపన్యాసించుచు నీకవిపుంగవుని కీర్తితర్జములు వక్కాణించి ఇట్టివారి కోర్కెనులు తరుమగా జేయుచుండవలయు ననియు ఇంత కాలమువరకు నీభుజావని జన్మస్థలము నీయూర నీయూర్నము జరుగుచుండు కడకోచనీయ మనియు నుదించిరి. శ్రీయుత చక్రపణిపట్నాయకులు గారు కృష్ణలీలలోని కొన్ని గీతముల పాడి సభ్యుల నానందపరచిరి. పిమ్మట సభాధ్యక్షులు గోపాల కృష్ణుని భావములను, భక్తిని బ్రశంసించుచు క్షుణ్ణతలభావలో నుపన్యాసించిరి.

సాయంకాలము 5 గంటకు శ్రీ పల్లకిమిడిసంస్థానముదివా నుగారి గౌరవార్థము పురమునగల ఓడ్రులందరునుగలసి ఒరియా బాలికాపాఠశాలలో నొకసభ గావించిరి. తాలూకాలోనివచ్చి వెదరయుతు లందరును సభకు వచ్చిరి. సభాసంతరమున ఫలవారములు పంచివెట్టబడినవి.

రాత్రి 9 గంటకు శ్రీశ్రీపద్మనాభనాటకశాలలో శ్రీకాకుళంనుండి వచ్చిన ఎమెయారు నాటకసంఘమువారు బర్లిం శ్రీరామసాచిగారి సారంధర నాటకమును గడు రసవంతముగా ప్రదర్శించిరి.

నరసాపురం

(స్వకీయ విలేఖరినుండి)

జైలలోను పాఠశాల దాదా

ఫిబ్రవరి 17:—ఈదావాలో వైసచెప్పబడిన పాఠశాలకు తగిన స్కీమును తయారుచేయుటకు దివానుబహదూరు మోక్ష రామచంద్రరావుగారి ఉభయకక్షిదార్లు కోరికమీద కోర్టు వారు యేర్పడిన సంగతి ఇదివరలోనే పత్రికలకు తెలియజేసి యిరి. రామచంద్రరావుగారు మొన్న లక్ష్మీవారంకోవాన గ్రామము వచ్చి ఉభయకక్షిదార్లను వారి స్టిడర్డును వారి స్నేహితులను జైలలోని పాఠశాలలో హాజరుచుని నోటిసుచేసిరి. ఆనోటిసు ప్రకారం అందరు అచ్చటజేరగా పాఠశాలకు ఎట్టి స్కీము ఉండెన బాగుండునని నలుగురిని వారడిగిరి. అప్పుడు తామిదివరకు కోర్టులో దాఖలుజేసిన స్కీమును గురించి వారులు చెప్పిరి. అదేవన పురజనులలో ఎవరు సంవత్సరమునకు 10 రూపాయలచొప్పున చందానుగాని లేక ఏక మొత్తం 10 రూపాయలు ఒకేసారిగాని ఇచ్చెదరే వారందరు సామాన్యభక్తిగ్రంథ యేర్పరుపబడవలయు ననియు అట్టి సామాన్యభక్తుండి వారే మేనేజరుగవలె నోకదానిని కొన్ని సంవత్సరముల కోకసారి యెన్నుకొనుచుండవలయుననియు ఆయిఉన్నది అయితే రామచంద్రరావుగారికి ఇది నచ్చలేదు. ప్రత్యేకము ఒక్కసామాన్య సభమీదనే మేనేజరుగవలెనని ఎన్నుకొనుట పెట్టకదగినది వారి అభిప్రాయమై యున్నది. కొన్ని సంవత్సరములు చందానిచ్చి తరువాత ఇత్యుకపోయిన సామాన్యసభ అంతరించుననియు తిరిగి అప్పుడుండు మేనేజరుగవలెనని ఇచ్చటినతనే నిత్యజీవియైయుండుననియు వారు చెప్పిరి. అందుకల్ల వారు ఒకస్కీమును తమంతులతోమే ఉపపాదించి దానిలో ఏమైన నుండినయెడల ఆలోచించి చెప్పవలె అక్కడకు వచ్చివారితో జెప్పిరి. వారుపపాదించిన ప్రకారము యా క్రిందివిధముగా మేనేజరుగవలెనని యేర్పరచడ మవును. (1) మాతాలూకాబోధువారు వారిమీద టింగులో వారినుండి ఒక మొదలగు ఎన్నుకొనుట (2) మా యూనియను బోధువారువారు ఇట్లునే ఒక మొదలగు ఎన్నుకొనుట (3) మాగలుకల్లరు బోధుగారు ఒకరు (పాఠశాలకు భవనము నొసంగిన ఆత్మాగీతవారివంశీయులొకరు (4) ఉపాధ్యక్ష

వెదక శ్రీ పల్లి వార్తలు

(స్వకీయ విలేఖరి)

ఫిబ్రవరి 18:— కృష్ణాతీరమునందు దక్షిణకాశి నానోప్పాడు వెదక శ్రీపల్లియందు (కదలిపురము) వేంచేసియున్న శ్రీ యర్దా నాగేశ్వరస్వామివారికి యీ సంవత్సరముఖ బంగర భోమవారమున శివరాత్రి మహోత్సవము బహు జయప్రథముగా నెరవేర్చబడినది ప్రాయుట కంతయు సంతసించుచున్నాడను. ఏతస్యమహోత్సవముం దిలకించుట కే కించిన నానాదేశ జనంబుల సంఖ్య పదివేలకంటె నెక్కువగా నుండెను. ఎలయెడల పృథవి యానినట్లు వ్యాపించిన బుడవోడను జనులతోడను నిండి నిడి కృత్తలై గ్రామ మొకరితని కదలుచున్న పట్టణము కలె గన్పట్టెను.

మామూలుప్రకారముగ ధ్వజారోహణాదికార్యములు యథాకాలియముగ నిర్వహింపబడిన తరువాత శివరాత్రివాడు సాయంత్రము ఆరుగంటలకు జగజ్యోతి వెలిగింపబడినది. ఆదిన మున శ్రీస్వామివారి ధర్మకర్తలగు శ్రీ చల్లపల్లి రాజాగారు పవనీంచి సాయంసమయమున నున్నాతులై పీఠాంబరార్ధరణ సంకోభితగాతులై పాదచారులై సబంధుపరివారముగ నియమిత కాలమునకు దేవాలయముకు విచ్చేసి విష్ణుత్వారాధనలను స్వశుముగ నిర్వహించి జగజ్యోతి వెలిగించిరి. గవర్న మెంటువారి అధికారులతోడను యెన్నేలు వుద్యోగస్తులతోడను మహాజనులతోడను దేవాలయ ప్రాకారాంతర్యాగ మంతయు నిండి యుండెను.

తదనంతరము నాటిరాత్రి శ్రీస్వామివారికి కల్యాణోత్సవము జరుపబడినది. అందుకు శ్రీ రాజాగారు బంధు కుటుంబముగ నేతెంచి యుత్సవమును జక్కగ నెరవేర్చిరి.

మరునాటిసాయంత్రము రథోత్సవము జరిగెను. రథము వివిధవిధితాంబర పతాకాభిరామంలై కదలికలతోడను, మాతకి సలయతోరణములతోడను నోప్పాడు మామూలకు వేడ్క గొల్పుచుండెను. సాయంకాల మారుగంటలైన తరువాత శ్రీ స్వామివారు రథారూఢులై తిరువీధులకు వేంచేయ శ్రీ రాజాగారు పాదచారులై సబంధుపరివారముగ వెంట నేతెంచిరి. గవర్న మెంటువారి అధికారులుకూడ నేతెంచి ఎచ్చటను ఆలరలు మున్నగు నెట్టిలోమములు జయగ్రంథ జేసిరి. వాయు దీపములయొక్కయు యిలాయాలయొక్కయు కాంతి మెండై నాటిరాత్రి పట్టణముకలె గన్పట్టి మతాబులు, చిచ్చుబుట్లు మొదలగు బాణ సంహ కాల్యుడనే నయనేందియ సాఫల్య మొనర్చుచుండెను. ఈరీతిని యుత్సవము నిర్వహించి శ్రీ రాజాగారు రాత్రి ఘూమారు 9 గంటలకు శ్రీస్వామివారిని దేవాలయమున బ్రవేశపెట్టిరి. రథోత్సవమునాడు హాలు శ్రీ రాజాగారు దేవాలయ ప్రాకారాంతర్యాగమున సమారధనము గావించిరి.

అమరవాడు అనగా అమావాస్యనాడు రాత్రి గజోత్సవము జరిగెను. ఏనుడవై నభార్యయందు శ్రీస్వామివారు బయలుదేరి, శ్రీ రాజాగారు వివిధాలంకారసంకోభిత గాతులై అంభారి పురాభాగమందాసీనులై శ్రీ స్వాములవారికి సారధ్య మొనరించిరి. ఆరుద్రది సాత్వికరసంపన్నులై యత్యంత దగ్ధ సీయులై యుండి. శ్రీ రాజాగారి జామాతగారు శ్రీ అమరావతిరాజాగారును శ్రీ కుమారు రాజాగారును చెరయొక భద్ర గజంబులవై స్వారి వెడలిరి. తిత్వా యుత్సవందర్శనము లన్నియు తొలివాటిరాత్రివలెనే గన్పట్టెను.

ఈ మధ్యకాలములో ఘూమారు పదివన్నెండు సంవత్సరములనుండి అంభారిసేన చేతుబడుచుండుట లేదు. నెనుక జరిగిన యుత్సవము లన్నింటికంటె యీ సంవత్సరము శివరాత్రి యుత్సవము అన్నివిధయములలోను యెక్కుడు దర్శనీయమై యుండెను.

యలలో నోకరు (6) మాస్టిడర్డునుండి యొకరు (7) ఒకక్రిస్టియనుగాని నమామృదీయుడుగాని యొకరు (8) పాతవిద్యార్థులలోరు 5 లిచ్చి పేరు రిజిస్టరీ చేయుచున్న వారినుండి ఒకరున్ను తరువాత నెందరు సంవత్సరముకు నూరురూపాయలు ఆదాయమువచ్చే భూమిని పాఠశాలకు ప్రాసియిచ్చెదరే వారందరును, పాఠశాలకు నవపుటకు మేనేజరుగ కమిటీగా యేర్పరుపబడుదురు. ఇట్లు యీమేనేజరుగ కమిటీని మూడు సంవత్సరముల కొకసారి ఎన్నుకొనవలయునని రామచంద్రరావు గారు చెప్పిరి. వీరినుండి ఉద్యోగస్తులు అనగా అధ్యక్షుడు కార్యదర్శి మొదలైనవారు ఎన్నుకొనబడుదురు. ఆకడవిధానములో ఇంకొకటికూడా చెప్పబడియున్నది. ఒకేసారి రెండువేలరూపాయలు ఇచ్చినవారుకూడా మేనేజరుగ కమిటీలోని వారే అని. ఈస్కీమునుగూర్చి చాలావర్ష రెండుకోబాలు జరిగినది. పాత విద్యార్థులలోనుండి ఒకరు చాలరనిన్ని రెండువేలరూపాయలు చాలా హెచ్చుమొత్తమిచ్చి తాలూకాబోధు యూనియను బోధునుండి ఇన్ డ్రెక్టరు ఎన్నిక కూడదగినది చాలా ఆశీసింపిరి. అంతట రామచంద్రరావుగారు తగ్గి వచ్చే నెలలో వచ్చి అలోచించెదమని చెప్పి వెళ్లిపోయిరి.

భోర్లు సెంటుజార్జి గెజెటు

ఫిబ్రవరి 20 మంగళవారము

పబ్లికేషన్ పార్టుమెంటు

యస్. రంగనాథ మొదలిగారు పి. సి. ఎస్. ఆనంత పురంజిల్లా సెక్షన్లు జడ్జిగ నియమింపబడిరి.

పో. లీ. ను

వి. రామచంద్రయ్యగారు ఆనంతపురమునందలి సెంట్రల్ లిబ్రరరీ సూపర్ టెండెంట్ గా నియమింపబడిరి.

వి. రామచంద్రయ్యగారు గోదావరి పోలీసు నూప రింటెండెంటు పర్వతం అసిస్టెంటుగ నియమింపబడిరి.

లా. డి. పార్టుమెంటు

మద్రాస్ పబ్లికేషన్ గారు ఓంగ్లం బెంచుమెంట్ లిబ్రరీ నియమింపబడిరి.

రిజిస్ట్రేషన్

విశాఖపట్నం జిల్లా అప్యూరెన్స్ రిజిస్ట్రేషన్ రూ. వై. వెంకటేశ్వరుడుగారు కడప జిల్లాకు మార్చబడిరి.

డిప్యూటీ కలెక్టరులు

రామసాహెబు వేదాంతం రామనాథం పంతులుగారు గంజాముజిల్లాలో జైలరు డ్యూటీ చేయుటకు నియమింపబడిరి.

సబ్ డివిజన్ వెంట్రావరకు పంతులుగారు గంజాముజిల్లా నుండి గోదావరి ప్రెజిడెన్సీకి మార్చబడిరి.

ఆలవకాభి

చిత్తూరు జిల్లా ఫార్మల్ అఫీసరు ఎ. యం. సి. లిటలుపు దుగారు గుంటూరుకు మార్చబడిరి.

అసిస్టెంటు కాన్స్టేబుల్ ఆఫ్ సార్వజన్య ఆర్. వి. కారనవెలుగారు చిత్తూరు జిల్లా ఫార్మల్ అఫీసరుగ నియమింపబడిరి. కారనవెలుగారు సెలవునుండి వచ్చువరకు వీరి స్థానమున ఎ. హనుమంతరావుగారు జిల్లా ఫార్మల్ అఫీసరుగ పనిచేయుచుండెదరు.

పి. డబ్ల్యు. డి. కాభి

ఎక్జిక్యూటివ్ ఇంజనీయరు అల్లూరు స్టేషన్ లో గారు గోదావరి తూర్పుదివిజనుకు మార్చబడిరి.

ఎక్జిక్యూటివ్ ఇంజనీయరు మైకలం బ్రదియనగారు బెల్లూరి దివిజనుకు మార్చబడిరి.

ఎక్జిక్యూటివ్ ఇంజనీయరు యస్. పి. సి. యల్. కి. పుగారు గోదావరి హైదరాబాద్ దివిజనుకు మార్చబడిరి.

స్థానిక స్వపరిపాలనకాభి

గొనివారిపల్లి వాస్తవ్యులగు జి. రామరెడ్డిగారు ఆనంత పురంజిల్లాలో సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

పి. యస్. వెంకటేశ్వర్లు నాయుడుగారు బరంపురం ముని సిపిల సంఘసభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

కలనలు హార్వర్డ్ కార్పొరేషన్ గారు విశాఖపట్నం మునిసిపల్ కాన్సిల్ సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

విద్యాకాభి

మి. సెన్ బ్రయిందుగారు నెల్లూరు జిల్లా విద్యాసంఘ పునర్వ్యవహార నియమింపబడిరి.

ఆర్. పార్టీ కాభి

పి. ఆర్. రామస్వామి మొదలిగారు హాస్పిటల్ సర్జిలు నుండి తన సర్జిలుకు మార్చబడిరి.

ఇనుకంటాకు ఆఫీసర్లు

ఎ. కేశరినాథ పిల్లే కె. సి. వెంకటరామయ్యగారు క. సర్దూరు సింగు ఆర్. వెంకటేశ్వర్లుగారు చెన్నపురి ఇనుకంటాకు ఆఫీసరులుగ నియమింపబడిరి.

వైద్యకాభి నియమింపబడిరి

పి. కె. జోసెఫుగారు గంజాముజిల్లాలో వార్షిక పనిచేయుటకు నియమింపబడిరి.

డి. నారాయణరావుగారు చికాకోలు మునిసిపల్ సంఘము వార్షిక పనిచేయుటకు నియమింపబడిరి.

పి. ఊవానగారు చెన్నపురి జైలరు హాస్పిటల్ లో సీనియరు అసిస్టెంటు సర్జన్ గా నియమింపబడిరి.

జి. రామయ్య కె. సి. పాలుగారు బెంపరతి నియమింపబడిరి. వీరు జైలరు హాస్పిటల్ లో సర్జన్ గా నియమింపబడిరి.

జి. రామయ్య కె. సి. పాలుగారు బెంపరతి నియమింపబడిరి. వీరు జైలరు హాస్పిటల్ లో సర్జన్ గా నియమింపబడిరి.

జి. రామయ్య కె. సి. పాలుగారు బెంపరతి నియమింపబడిరి. వీరు జైలరు హాస్పిటల్ లో సర్జన్ గా నియమింపబడిరి.

జి. రామయ్య కె. సి. పాలుగారు బెంపరతి నియమింపబడిరి. వీరు జైలరు హాస్పిటల్ లో సర్జన్ గా నియమింపబడిరి.

శ్రీయుత శేషారెడ్డిగారి ఆరెస్టు

శ్రీయుత గూడూరు శేషారెడ్డిగారిని

తిరుపతిలో ఆరెస్టు చేయలేదు

౧౭ తేది రాత్రి ఘమారు ౮౪ ఘంటలకు కాళహస్తిలో ఆరెస్టుచేసిరి.

ఆరెస్టు వివరం

ఈనెల ౧౭ తేదిని శ్రీయుత శేషారెడ్డిగారు కాళహస్తికి విచ్చేసి యుండిరి. ఆసాయంకాము ఘమారు ౮౪ ఘంటలకు ప్రదేవుటిపిని రామభద్రులచేయు లోడిబాబులతో చేర్చి వారు దేవస్థానమునకు పోవుచుండగా వేదపాఠశాల గమింపమునకు వచ్చువరకి కాళహస్తి గవాయన్న కెక్కరు కన్నయ్య నాయుడుగారును, కబ్ మేజిస్ట్రేటుగారును మరొకరు పోలీసులారితో నిలుచుండియుండిరి. భద్రులచేయుచు పోవుచుండిన శేషారెడ్డిగారిని అపి, నీచేరేమని గమయినప్పటికి ఆడిగను నాపేరు శేషారెడ్డి, మాది గూడూరు అని అయిన పలికెను. నీవు ఇదివరలో ఆరునెలలు కారాగారవాస మొనర్చియుండినను నీకు తెలివిరా లేదా? నీవు భద్రులచేయుటకు దుష్టతనముతో పలికెను. అట్లుచే శేషారెడ్డిగారు భద్రులచేయుటకు దుష్టతనముతో కూడా కూడదా? నేను భద్రులను మానని "రాంరాం సీతారాం" "గాంధీయజ్ఞుల సీతారాం" అని భద్రుల ప్రారంభించెను. తక్షణమే గవాయన్న కెక్కర్ మెడపట్టి గంటుచు నాలుయింగ్లీషు ముక్కలతో తిట్టుచు యితనిని ఆరెస్టుచేయు డని వె. బడియుండిన పోలీసువారితో చెప్పెను వారి ఆరెస్టుచేసిరి. సదరు కేసు ౨౦ తేదిన విచారణ జరిగింది.

కాళహస్తి సబ్ యన్ స్పెక్టర్ బెంచెకోర్టులో

యచ్చిన స్టేటుమెంటు:

నాపేరు కన్నయ్య నాయుడు:—

తిండి:— పాపయ్య నాయుడు:—

వయస్సు ౭౬:—

ప్రమాణము:—

౧౭-౨-౧౯౨౩ తేది రాత్రి ఘమారు ౮-౪౫ ఘంటలకు నేను మేజిస్ట్రేటుగారును శ్రీ కాళహస్తి ప్రదేవుటిపిలో వేదపాఠశాలకు వెళుచుండగా పోవుచుండినపుడు ఆ పి. డి. లో తిరు నాళ్లకు వచ్చిన జనులు వచ్చుచు పోవుచుండిరి. అప్పుడు రెడ్డిగారు ప్రభుత్వపాఠశాలకు లయ యిచ్చుచు బాబు భుజములమీద తన చేతులు వేసికొని రాడి (హాదా) వలె జేకొట్టుచు భద్రులచేయుచు గుంపులమీద పడుచు పోవుచుండెను. అప్పుడు నేను మేజిస్ట్రేటుగారును గారి అయిన పి. లి. యి. లా. లు చేతులను వాళ్ళ చేసి నా ఆయన భద్రులమానలేదుగాన రోడ్లమీద పుక్కెముకు వచ్చి యుండిన జనులకు ఆటంకమును తొందరను గలుగజేయుట అను నేరము జరిగినదని గమయినప్పటికి చెప్పెను.

పోలీసువారి ఆశ్రయమును గూర్చియు, న్యాయవాదుల భర్తయును గూర్చియు శేషారెడ్డిగారు కోర్టులో నొక ఘంట సేపు పునర్వచించిరి. పిమ్మట మేజిస్ట్రేటుగారు మియ చెప్పిన దంతయు న్యాయమేను అని బహుకొనుచు, డి. కె. కె. గులేరు గనుక మీకు రూ. ౧౦-౦౦ అపరాధము విధించినామని నుడిచిరి.

శేషారెడ్డిగారిని ఆరెస్టుచేసి నపుడు వారివద్దనుండి తీసి దేవోజిల్లాలో వుంచినదానిలో నొక రూపాయి గవర్నమెంటు వారే మినహాయించుకొని తిరిగి యిచ్చివేసిరి. ఈ పూట జైలు భోజనమే భోజనముచేసి పోయెదనని వారు కోరగా న్యాయాధిపతిగారు సమ్మతించిరి. రెడ్డిగారు భోజనానంతరం మిగిలినతోకలని దేవాలయమున కేగి శ్రీస్వామివారిని దర్శించిరి. తేపు ౨౧ తేది గూడూరు చేరుదురు.

మాడభూమి రంగారావులు

వేంకటగిరిటెన్క కాల్ గెను సంఘకార్యదర్శి.

బెంగాలు వర్తకసంఘము, ప్రైవేటు సంఘములవారికి గల నాలుగు స్థానములకు కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయము, మార్కెటింగ్ సంఘము, బెంగాల్ నేషనల్ బేంకు, బెంగాల్ మహాజనసభ కిప్పింపవలెనని ప్రభుత్వపాఠశాల బెడ్డిగారు ప్రయత్నము చేసిరి. కాని లాభములేక పోయెను. ఆనంతరము కార్పొరేషన్ సభ్యుల సంఖ్య ౪౦ నుండి 94 కు పెచ్చించి వై సంఘములకు ప్రాతినిధ్య మొనగవలెనని నూచించిరి కాని మంత్రిగారి రెండవ శరణిక రింపించే నా సూచన వీగిపోయెను.

మహమ్మదీయులకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము

వంగళాసనసభలో సమాధాన మంగీకరింపబడుట

కలకత్తానుండి పల్ బిల్లుసందర్భమున మహమ్మదీయులకు 9 సం. లకు ఒక ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము నీయవలెననియు, అనంతరము సాధారణపు ఎన్నికల జరుపవలెనను లాంగ్వేజ్ శేషుగారి సమాధానము తమకిష్టము లేకున్నను మహమ్మదీయుల ప్రాతినిధ్యమును సరించి దానినంగీకరింపవలసి వచ్చెననియు మంత్రి యగు శర్ మురేంద్రనాథ బెనర్జీగారు పలికిరి. సిగ్గు సిగ్గులని ఒక సభికుడు కేక వేసెను. అట్లు కేక వేయుట తప్పని మంత్రిగారి రధి తేమించిరి. పిమ్మట తీవ్రమగు చర్చ జరిగెను. ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య ప్రతిపాదన తీవ్రముగా మాట్లాడిరి. తీర్మాన మంగీకరింపబడెను మహమ్మదీయుల సంఖ్యలనుబట్టి కలకత్తా కార్పొరేషన్ లో 18 నుండి 15 కు పెచ్చింపబడెను. మహమ్మదీయులు 19 స్థానములు కావలెనని చాల సభకులు అభిప్రాయించిరిగాని అదియన్ని యంగీకరింపలేదు.

చెన్నపురి బజారుధరలు

ఫిబ్రవరి 22-వ తేది గురువారము

(1) ధాన్యములు

జనియము కా 1-౩	౪ ౬౦-౦-౦	మొదలు 52-౦-౦	జరిగి.
బియ్యము బస్తాలు			
మొదలు తెనాలికి	౪ ౪౫ ౪౫	౪ 12-౩-౦	18-౦-౦
నెల్లూరు	౪ ౪౫	౪ 15-౩-౦	16-౦-౦
జిల్లా	౪ ౪౫	౪ 15-౩-౦	16-౦-౦
రాగులు ర. 164	బస్తా 1-౩		8-8-౦
నత్తులు		౪ 2౦-౦-౦	28-౦-౦

(2) వస్త్ర ధాన్యములు

కండులు బస్తా 1-౩	196	౪ 11-౦-౦	12-౦-౦
తెనాలి	౪ ౪౫	౪ 10-౮-౦	12-౦-౦
తెనాలి	౪ ౪౫	౪ 11-౮-౦	12-౦-౦
మినుములు	౪ ౪౫	౪ 12-౮-౦	14-౮-౦
తెనాలి	౪ ౪౫	౪ 7-౮-౦	8-౦-౦

(3) నూనె వస్త్రపులు

నత్తులు నూనె కా 1-౩	౪ 145-౦-౦	146-౦-౦
నత్తులు కా 1-౩		౪ 14-౦-౦ 20-౦-౦
కొండాపురం వేరునెనకలకల్ కా 1-౩	౪ 60-౦-౦	62-౦-౦
యెర్రపల్లె		౪ 58-౦-౦ 58-౦-౦
వేరునెనకలకల్ గానుక కా 1-౩	౪ 140	మినుములు 180
అనుకలకల్ నూనె కా 1-౩	౪ 120-౦-౦	121-౦-౦

(4) చిల్లర వస్త్రపులు

చాయవనపు కా 1-౩	౪ 160-౦-౦	165-౦-౦
మారవనపు		౪ 125-౦-౦ 180-౦-౦
మిరపకాయలు (గుంజూరికి) కా 1-౩	౪ 90-౦-౦	108-౦-౦
గుంజూరికి పాపాట్లు నీలిమండ ముంజు 1-౩	౪ 40, 45	
కాళహస్తి పాపాట్లు		౪ 55, 60
బెల్లూరు కా 1-౩	౪ 40-౦-౦	50-౦-౦
తింతవండు పాకలి కా 1-౩	౪ 48-౦-౦	90-౦-౦
కొత్తరి కా 1-౩	౪ 50-౦-౦	54-౦-౦

(5) ఇనుము

వట్టలు రథం కా 1-౩	౪	40-౦-౦
రథం	౪ 39-౦-౦	42-౦-౦
రథం	౪ 39-౦-౦	40-౦-౦

(6) లోహములు

వెండి 100 రులంబ	౪ 79-౦-౦	80-4-౦
వంగారము, రులంబ 1-౩	౪ 24-8-౦	25-౦-౦
సవరను 1-౩		౪ 15-12-6
ఇర్రడి కా 1-౩	౪ 295-౦-౦	800-౦-౦
కాగి డిటా	౪ 810-౦-౦	815-౦-౦
అస్సా చిక్కెర ౪ 1-౩	౪ 48-12-౦	44-౦-౦

(7) రంగులు

ఆవు క్రెన్లు 20 డిక్లీలు	౪ 185-౦-౦
లొట్టిక్రెన్లు 20 డిక్లీలు	౪ 185-౦-౦
సింహాయార్లు 20 డిక్లీలు	౪ 185-౦-౦

ఫిలిప్పైను దీవులందు వర్తమానసితి

రెవరెండు స్టాన్లీ జోన్సుగారు "సోమల ఫిల్ఫార్మర్" క్రిత కలా నిటలు వ్రాయుచున్నారు:—

మానవజాతి యభివృద్ధి నభిలషించువారికి చరిత్ర జరిలిన ముగ్గురు ఫిలిప్పైనుదీవులకంటె జుతూచాలము పుట్టించు యుదా మాణము మరయొకటిలేదు. ఫిలిప్పైనుదీవులను మొగల గను నాతడు 1521 మార్చి 15 తేదీని పాశ్చాత్యప్రపంచమునకు మొదట జూచెను. స్పెనిషువారు అధీనముజేసికొన్న కాలమును ఫిలిప్పీన్స్ లు 5 లక్షలకు మించి యుండలేదు. ఇప్పుడు లోటి అయిదులక్షలుగలరు. దీవుల సంఖ్య 7084. వీనిలో 462 దీవులు 1 చుమ్రెయింసు కొంచ మెక్కువ వైశాల్యము గలవి. మొత్తమువైశాల్యము 1,14,406 చుమ్రెయింసు. ఇంగ్లాండు, స్కాట్లాండు, వెల్సులను యెంత యుండునో నివి యంతయుండును. ఇవి మిక్కిల సారవంతమైనవి. 6 కోట్లమంది జనులను పోషించుచున్నవి.

జనులు ఇండియను, మంగోలాయిడ్ జాతుల మిశ్రమము మలెబాటివారుగా వేర్వేరుబడుచున్నారు. హిందూవిగ్రహములకొన్ని కనబడుటచే పూర్వమిండియాతో సంబంధమున్నట్లు తోచును. టంగలాగుభాషలో భౌతలీయసంబంధమును కనబరచు మాటలనేకములు గలవు. ఉదాహరణము: "గురు" కనుమాట (భౌధకు డను నర్థముతో) వారియందును గలదు. జనులలో 94,95,272 క్రైస్తవులు. 8,55,868 మంది క్రైస్తవులుగాని వారు గలరు. వీరిలో 2 లక్షల 50 వేలమంది "మోలో" జాతి వారు. వీరు మహమ్మదీయులు. మిగత క్రైస్తవరజాతులు 27 ను అనాగరితులుగా నున్నారు. మొన్నటివరకును వినోదార్థమై మనుష్యులకరముల నజుకుచుండెడి.

ఫిలిప్పైనులు మలెబాటివారిలో ప్రజగా వేర్పడుటలో మొదటివారు. మిగిలినవారే కట్టుదిట్టములును లేక యుండిరి. లేదా మూకలగు మాత్రమే కట్టుబడియుండిరి. మలెబాటులలో నితరులు కష్టపడి పనిచేయు చినాడేకయులు, ఇండియనులవీరి పోటికి నిలకబాలక రూపుమానుచున్ను. కాని ఫిలిప్పైను లిట్లు రూపుమానుదు రనుట యసంభవము. వారు రూపుమానుటకు టయేగాక ముందునకు వచ్చుచున్నారు. జపానును మినహాయించిన యింత త్వరితముగ అభివృద్ధి జెందుచున్నజను లింకన్వరును కానరాదు.

అమెరికాకు, యెట్టిప్రయత్నమును జేయకయే ఫిలిప్పైను దీవులు లభించెను. స్పెనియార్డులనుండి మనిలను పట్టుకొన్నపుడు అమెరికా ఆధిపత్యమును స్వాధీనమందుచుకొనుటకు మూతమే తలపెట్టెను. ఆ సమయముననే పట్టుకొనబడిన క్యూబాను స్వాతంత్ర్య మియ్యబడినది. కాని ఫిలిప్పైనులు భూత్వము గలవారిచే చుట్టబడియుండిరి. కావున వారిని విడుదలుకు వీలు లేకుండెను. నిజమైన జాతి ప్రజలనుగా వారిని జేయుటకు 40 జరుగవలసి యుండెను.

1898లో అమెరికనుల ఆక్రమణమునుండియు ఫిలిప్పైను లందు నాల్గువిధముల ప్రభుత్వము వర్ధిల్లెను. మొదటిది మిలిటరీ ప్రభుత్వము, 1898 అక్టోబరు 1900 ఫిబ్రవరివరకు నుండెను. పిమ్మట ఫిలిప్పైను కమిషను 7 యేడ్లకువైగా పాలించెను. అటుపిమ్మట ఒక ఫిలిప్పైనుకమిషను, ప్రజలచే నెన్నుకొనబడిన ఫిలిప్పీన్ ఎస్సెంట్షియల్స్ డివైజన్ప్రభుత్వము సాగించిరి. 1916లో జోన్సులిల్లు కనుసరించి స్వపరిపాలనమున చేప్పడగు ప్రభుత్వము నెలకొల్పబడినది. కాననవర్తమందు, ఫిలిప్పీన్స్ లో, ఈకాననవర్తము చే నియోగింపబడని అధికారులు మువ్వరు మాత్రము గలరు. గవర్నరుజనరలు, వైస్ గవర్నరు (ఈరిడే ఎక్కువకా కమిషనుకు కూడ), అడిటరు వీరు మాత్రమే యునైటెడ్ స్టేట్స్ ప్రెసిడెంటుచే నియోగింపబడును. గవర్నరుకు కాననవర్తమై వీటోఅధికారము గలదు. కాని యిదియెన్నడును ఉపయోగింపబడలేదు.

ఫిలిప్పీన్స్ లు తత్క్షణము స్వాతంత్ర్యమును పొందుట కర్హులాయన విషయమును విచారించి అమెరికా ప్రెసిడెంటుకు తెలియజేయుటకై 1921 లో ప్రస్తుత భార్యు కమిషను వంపబడినది. పూర్తిగా విచారణ జరిగి కమిషనువారికింది తీర్మానములను సలహాలను తెలియజేసిరి.

జనులు సౌఖ్యముగను నెక్కుదిగను మొత్తముమీద కలిపి గలిగియున్నారు. అమెరికను పాలనలాభముల నెరిగియున్నారు.

క్రైస్తవ ఫిలిప్పీన్స్ లందు సామాన్యముగ నెల్లరును యునైటెడ్ స్టేట్స్ సంరక్షణ క్రింద స్వాతంత్ర్యమును కోరుతున్నారు.

మాను బడయుగోరుచున్నారు. క్రైస్తవతరులును, అమెరికనులు అమెరికనుల అధికారమునకు లోబడియుండుటకే యుష్టజదుచున్నారు.

మరియొక దేశపు సంరక్షణకు లోబడిన స్వాతంత్ర్యము నిజమగు స్వాతంత్ర్యముగాదని సామాన్యముగ ప్రజలు గుర్తించలేకున్నారు.

ప్రభుత్వమునకు వివాళకర మగు విషయములు పాలనమందందును గలవు.

ఉద్యోగులలో తగుమంది మంచి శిల్పసమర్థతగలవారు, నమృదగినవారు. ప్రభుత్వోద్యోగముల సామర్థ్యము తగ్గినది. తనిఖీ లేకుండుటవలనను తగు శిక్ష పొందని ఉద్యోగులకు అధికార మొగగబడుటవలనను, సామర్థ్యము యిదివరలో కంటె తగ్గినది.

ఫిలిప్పీన్స్ లు గవర్నమెంటు ఉద్యోగములకు అర్హులుగా కనబడిరి. యవకులు ఆకలిను పుర్రొల్పుచున్నారు. సివిలు సర్వీసు చట్టములు మొత్తముమీద మోసములేక నే అనుసరింపబడెను. కాని రాజకీయ కర్మచరణములు వచ్చి పాలనను దిద్దినవి.

ప్రభుత్వస్వాయమందు విశ్వాసము అంతగా లేకుండుట దానినిరతకు భంగకరముగా నుండును.

అర్థికముగా ప్రజలు కట్టుబాటులేక నున్నారు. స్వతంత్రప్రభుత్వమును సంరక్షించు స్వదేశీరక్షకబలము లేదు.

కాననవర్తమందు సరియైనప్రతినిధులు గలరు. కాననవర్తమందు చర్యచక్రగజరుగుచున్నది.

కొన్ని కాలంలో అజయము వాటిల్లుట ఫిలిప్పీనుల అసమర్థతగాక అసభ్యము లేకుండుటకు అవకాశములు లేకుండుటయు, తనిఖీ లేకుండుటయు నూచించును.

ఫిలిప్పీనుల అర్హత యెట్లున్నను యెనిమిదేండ్లున్నకరిపాలన అనుభవ ముండినంతమాత్రమునఅమెరికనులు ఫిలిప్పైనుదీవుల ప్రభుత్వమువై తనిఖీనిడిచివెట్టి వైస్రమును నావికాదళమును మరలించుట సమంజసముకాదు. భూమిసంపదను, వ్యాపారమునకునూలములనుచూచి అనూయచేబలవంతమైనదేశమే యెనిమిదేవులవైబడవచ్చును. ఫిలిప్పీనులకు నీరమైన ప్రభుత్వము సిద్ధించునంతవరకును మనము ఫిలుప్పైను దీవులను విడిచి మన సంబంధమును లేకవేయట వారిని మోసపుచ్చుట యగును. అమెరికనులకు దురదృష్టమగును. అభివృద్ధికి భంగము కలుగును.

ఫిలిప్పైను ప్రజలు తమచేతగల యధికారమును పూర్తిగా తిరిగిపొంది ప్రయోగింప నేర్పినంతవరకును ప్రస్తుతకర్తవీ నిలిచి యుండవలెనని మా గలనది.

అధికారములేక బాధ్యతమాత్రమే యుండు ఫిలిప్పైను అమెరికా చిట్కొననబడద బాగవడవలెను.

మావిచారణనుబట్టి విశ్వాధ్యులు రాజకీయమందు పాల్గొనవారు సామాన్యముగా స్వతంత్రము నిలిపించుచుట్లు తెలిసినది. కాన్సర్వేటివులనడగువారికింది విషయముల మాకు తెలియజేసిరి.

ఫిలిప్పైనులు నిజముగ వికచక్రము గలవారుకారు. భిన్న భాషలు మాట్లాడువారికి ఒకరిపై నొకరికి అనూయగలరు. మొదట్ట నత్వర స్వతంత్రపాలనకు యుష్టజడరు. ఫిలిప్పైనుల వ్యాపారము 100ల 86 వంతు చినాడేకయురి చేతిలో నున్నది. 9 లంతు ఐరోపిజనుల చేతిలోను అమెరికనుల చేతిలోన గలదు. 60/0 మూతమే, ఫిలిప్పైనుల చేతిలో నున్నది. చినాడేకయులవై వెట్టి నిర్బంధములు వెట్టినను లాభములేకపోయెను. నాయకులుగా నున్న వారందరు మిత్రమజాతివారు. చినావారి కత్తుగలవారు. స్పెనియను అమెరికాలవై తిరుగుబాటు నాయకుడు అగ్నిగొల్పి, విప్లవకారులలో మేధావంతుడగు మేలిని, స్పానియా యుద్ధులచే అక్రమముగ సంపాదించిన రిచార్ అనవీరుడు, యిప్పుడు జాతీయవాదుల నాయకుడు. యితరులును విశ్రమజాతి. ౭౭ కాని యితరదేశములందు కానరాని విశేష మింకొకటి గలదు. మిత్రమజాతివారు ఫిలిప్పైనులమని చెప్పుకొందురు. భాషలోను భాషములందును ఫిలిప్పైనులనే పోలియుండురు. ఇండియాలో నిట్లుగాదు.

వారుఅనేక కాలంలో అభివృద్ధి లేకుండుటకూడ జూపిరి. ప్రభుత్వము వాస్తవములో చిట్కొని దివాలాతీయులంతవరకు వచ్చిన విషయమును గూడ తెలిసిరి. కాననవర్తమువారు నేవనలే బాంకి నొకదానిని స్థాపించి మిత్రులకును, బంధువులకును వారి ఆస్తినిమాడకనే వెడ్డ వెడ్డములును నిచ్చిరి. వారు దూరదృష్టి లేక పనిజేసిరియు తుదకు క్రిమముగనూడ నడచు కొనిరియుండిటయై అభిసాయమును వెల్పిరి. 25 కోట్ల 20లక్షల రివండుల డాలర్లు మొత్తము నచ్చును. బాంకు అధికరిగా నుండిన జనరల్ కన్నెక్షనును జయిలులో నున్నపుడు జూచిరిని.

ఫిలిప్పైనుల కనుమారుడుగ ననేకవిషయములు చెప్పువచ్చును. దీనికి వ్యతిరేకముగా నెవరెంతజెప్పినను ఫిలిప్పైనులకవ్యమున కోర్కె పాటుపడువారు. దిగువరగులవారుమాత్రము

గడునుకనులేనివారు. మలభముగా భవాపహరణమునకు పాల్పడుదురు. ఫిలిప్పైనులు ఉద్రేకక స్వభావులు. కాని యెవరితోటికినిరారు. ప్రభుత్వమున నమృదగినవారుగా కానరాదు. ధైర్యము వారిగుణము. నహజముగ వారు సిపాయిలు అపదలందు స్థైర్యముతో నిల్చిపోరాడువారు విద్యకళామవారు విద్యాభ్యాసము నందువారు మిక్కిలి యభివృద్ధి గాంచిరి. 1898 లో పాతకాలలో చదువుకొనెడి వారిసంఖ్య 4501, 1914 లో 4,89,070 1920 లో 9,25,828. జనసంఖ్యలో 10-వ వంతు విద్య గజుచున్నారు. 1920 లో 68,69,454 డాలర్లు విద్యా వ్యాపకమునకై ఖర్చాయెను. జీవనోపయుక్తమగు విద్యకుండ గల పురుషులందఱు. పారిశ్రామిక వ్యవసాయ కళాకు ప్రాముఖ్యత యొసంగబడి కర్మకారము నిలుపబడుచున్నది. ప్రతిపాతకాల ప్రాంతమునను తోట యొకటియుండును. ఈబంత్రిటలో కాక్రొద్దని కూరగాయలు మున్నగువి నాటబడును. ఫిలిప్పైనులు అభివృద్ధిని కోరుదురు.

ఒకవిషయమందు వారు ప్రాచ్యదేశము ప్రాముఖ్యత గాంచిరి. సంఘమునందు శ్రీకృష్ణుడనితో సమానపదవి గలదు. గౌరవముతో జూడబడును. పురుషునికంటె తెలిగలది. వ్యాపారములో చాకచక్రము గలది. విశేషము, నిగమాము గలది శ్రీయుద్ధమును యితరదేశము లంతగా నిచట యతనరము గాకుండుట శ్రీకృష్ణునిగలదిక స్థానమును నిరూపించును.

ఫిలిప్పైనులు జేవాపారిశుద్ధ్యులందు ప్రపంచములో నన్ని జాతులను మించినవారు. వారు ధరించువస్త్రము లందుకూడ వారు నిర్మలముగా నుందురు.

అమెరికనులకును ఫిలిప్పైనులకును వైరమున్నటుల నాకు కనకడలేదు. అమెరికనుల అభిసాయములే కొన్ని మారివని. 6 యేడ్లకిందట యుజాతుల సంబంధము సాంఘికనవత్వమువై సహజముగ నాధారపడియుండెను. ఇప్పుడు సాంఘిక కర్మచరణములలో భిన్న భావము కృద్ధితుగుట కనిపించుచున్నది. ఫిలిప్పైను శ్రీయుల వివాహమాడువారు నభయములో తటస్థంగా జూడబడుచున్నారు.

మొత్తముమీద అన్ని విధములను కృద్ధిగాంచు జనులకు ఫిలిప్పైనులు ఒక చక్కని నిదర్శనము.

ఇందువై సంపాదకు లిట్లు వ్యాఖ్యను వ్రాయుచున్నారు. రెవరెండు జోన్సుగారు తమ వ్యాసములో తెల్పిన సంగతులకు వారికి కృతజ్ఞులము. కొన్ని యేండ్ల క్రిందట ఫిలిప్పైనులకు స్వతంత్ర మొగగబడుటయే యుండెను. కాని అమెరికను కమిషను నిజేదిక ఆలస్యమునకు కారణ మయ్యెను. కమిషను వారు మా పినపేతువులు ఇండియాకు దొమినియను పదవి నొకటండుటకు బ్రిటిషు వారిచ్చిన పేతువులను పోలినవి. కొన్ని విషయములలో మాఖ్యముగవిద్య, ఉద్యోగములందు ఫిలిప్పైనులలో అమెరికనులవిధానము ఇండియాలో బ్రిటిషువిధానముకంటె ముందున కేగినదనుట వాస్తవము. ఫిలిప్పైనులకు సత్వరముగ స్వాతంత్ర్యమొసగుండుటకు కారణము. వారు స్వపరిపాలనమునకు తయారగా నుండకుండుట. ఏదేశమును స్వపరిపాలనమునకు తయారుగానుండియుండదు. ఫిలిప్పైను కమిషను యునైటెడ్ స్టేట్స్ స్వపరిపాలనమునకు తయారుగా లేదని వాదము చేయవచ్చును. నిగ్రోలను కార్మిచంపుట, కుక్కకొన్నానాము న్నగువాని పని, యితరదేశములు తమ వ్యాపారమునకు ద్వారములు తెంచుచుంచరలేననియు, తాము మాత్రము యితరులను కొనియమనియు ననుట ఏదేశమైనను స్వపరిపాలనమునకు తగియుండ లేదని వాదించుటకు పేతువులుగ ననాయపడగలవు. అమెరికా ఫిలిప్పైనులను మోసపుచ్చినదను నభిప్రాయమును కమిషనువారిచ్చిన పేతువులు మాపజాలవు. మరియొక దేశసంరక్షణకిందస్వతంత్రపాలనమునిజమైనస్వాతంత్ర్యముకాబాలడనటు వాస్తవము, కాని యిది నిర్ణయింపవలసినది. ఫిలిప్పైనులు గానిఅమెరికాకాదు. బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమునందు అస్త్రేలియాదక్షిణ ఆఫ్రికా, కెనడాదేశములవలెనే ఫిలిప్పైను లిటిస్వాతంత్ర్యముతో సంక్లిప్తమైయునెడల నద్దానికల నిరాకరింపబడదు? బ్రిటియం తన్ను తాసంరక్షించుకొనబాలదు. కాని బ్రిటియం స్వాతంత్ర్యమునకు జర్మనీ భంగము కల్పించగా ఇంగ్లాండు జర్మనీతో యుద్ధమునకు దిగెను. ఫిలిప్పైనులు వేర్వేరుబలవంత మగు రాజ్యముపాలనను భయముతోచిన అమెరికా ఆదీవులను ఇంగ్లాండు తెల్లయను సంరక్షించినట్లే సంరక్షింపవచ్చును. కావున యధార్థమగు సంగతి అమెరికా యెండులలో ఫిలిప్పైనులను స్వాధీనమందుచుకొన నెంచుచున్నది.

సామ్రాజ్యశాసనసభ

20 వ తేది చర్చ

ఫలహారానంతరము

డా॥ గౌరగారు

ఈ బిల్లును వాదించుటకు ఖండములకు ప్రభుత్వరమిచ్చిరి. బిల్లును సంబంధము గల రాష్ట్రములు నాభ్యుత్తరము, మధ్యపరగణాలు, తూర్పు, పశ్చిమ, సయ్యరాష్ట్రములు, మద్రాసు, వీనిలో యెవరియొక్కను తమ బిల్లుతో నేర్పించినవి. సయ్యరాష్ట్ర రాష్ట్రము తిరుగు జవాబు యియ్యలేదు.

గౌరగారితోగా వాదించినను వారి బిల్లు సభలో నిరాకరింపబడినది. ఈ సభ ప్రతిపాదనలను వోట్లవచ్చిరి. 27 అను కూటమును కొంతరు అధికారసభ్యులు అసభికారసభ్యులు కలుపుముగా నుండిరి.

స్వామ్యవాదుల చట్టము సవరణ బిల్లు

మొట్టమొదట గౌరగారు ఆర్డర్ ఆఫ్ ప్రీజిడెన్సీ కరగతులలోను స్వామ్యవాదులను జేర్చుకొనబడుటకు స్వామ్యవాదుల చట్టమును సవరణచేయుటకు వోట్ల బిల్లు నుపపాదించిరి.

టూనిక్ ను ను గారు

స్వామ్యవాదుల చట్టము బొంబయి మరొకటి ప్రదేశములకు వర్తింతును. కావున డా॥ గౌరగారి బిల్లులకు శార్యము నెల చేయుట. ఇది సాధ్యమే యని తెలుసుకొని డా॥ గౌరగారు వారి నిబంధన క్రింద ఆర్డర్ ఆఫ్ ప్రీజిడెన్సీ చేర్చుకొనవచ్చును. ప్రీజిడెన్ట్ విచక్షణ తొలగించుటకు తెలుసుకొనుటకు సవరణచేయవలెను. స్థానిక ప్రభుత్వముల ఆర్డర్ ఆఫ్ ప్రీజిడెన్సీలను స్వామ్యవాదకృత్తి కర్తలుగా చేయుటకు ప్రయత్నము చేయు కనబడెను. ఇదిగాక ఇండియా ప్రభుత్వములలో భౌతికముల యినిమము నిర్ధారణ చేయవలెను. చూడవలెను మొట్టమొదట ప్రాదేశికమిటీ కలెక్షన్లుగా నుండి బిల్లును క్రమమున కాసనసభ్యుల ఆర్డర్ ఆఫ్ ప్రీజిడెన్సీ చేర్చుకొనవలెను. ప్రభుత్వములలో సలహా నిచ్చిరి. కాసనసభ్యులు బిల్లును సంగీకరించిన యెడల ఆ సమాక్రమ సమయములలో ప్రభుత్వములకు తమ స్వంత బిల్లును ప్రవేశ పెట్టుటకు ప్రభుత్వములకు ప్రాదేశికమిటీవారి సలహాను పూర్తి. సామాదిచి రిని టూనిక్ ను ను గారు తెల్పిరి.

గౌరగారు టూనిక్ ను ను గారు సంగీకరించిరి.

సర్వాధికారి గారు బిల్లు సూత్రమును స్వామ్యవాదకృత్తి ముగిసామోదించిరి.

మూలవి మియాన్ అబాదుల్ గారు

ఇట్లు మొట్టమొదట బిల్లును ప్రతిపాదించిరి. యువకులను స్వామ్యవాదులు ప్రతిపాదించిన స్వామ్యవాదులను మోహించిన స్వామ్యమును జరుగనియ్యటకు వేరుగా చెప్పి సభ్యులకు పూర్తిగా గల్గించిరి.

సర్ ప్రెజిడెంట్ ఆబుల్ రహిం గారు

అబాదుల్ గారు నేర్పరింపక వారు తెల్పినది మహమ్మదీయుల ఆర్డర్ ఆఫ్ ప్రీజిడెన్సీ గడించునాద దనిరి.

సర్ హెన్రీ ప్రెస్టన్ గారు

అబాదుల్ గారు స్వామ్యమును సంగీకరించిరి. స్వామ్యమును స్వంతముగా పోవుటయేగాక ప్రీజిడెన్ట్ స్వామ్యవాదులుగా నుండి యిట్లు పునరుద్ధరణకు కొరతకు వీలులేక ముగ్గురు భౌతికమిటీ లాభకరముగా నుండునని చెప్పిరి.

సెల్లెంట్ నియోగింపవలెనని గౌరగారి తీర్మానము సంగీకరింపబడినది. కావున కాసనసభ వారు బిల్లును సంగీకరించిరి. ప్రభుత్వములకు తీర్మానము ప్రవేశ పెట్టుదురు.

కార్మికుల హక్కుల బిల్లు

సర్ లెస్లీ మిల్లరు గారు సవరణ

మహారాష్ట్ర పొందుట కర్తలను వారిలో చనిపోయిన కార్మికుల హక్కులను బహుముఖముగా వివాహిత లేక అనివాసములకు హక్కులను కేర్పరచెను. మిల్లరు గారు బిల్లు లెండన్ క్లాజుకు సవరణ నుపపాదించిరి.

ఇన్స్పెక్టరు ప్రభుత్వము తీర్మానము సంగీకరించిరి.

రజ ఆలీ గారు

ఇన్స్పెక్టరు ప్రభుత్వము తీర్మానము సంగీకరించిరి. రజ ఆలీ గారు సవరణ నుపపాదించిరి. కార్మికులకు పని గానుండగ ప్రమాదము వలన చనిపోయినను, యెన్నటికినీ జరిగే

యుట కనుబట్టి యజమానుడు యియ్యవలసియుండు పరిహారములో సగమునకు మాత్రమే కావ్యక గల్గియుండునని సవరణ నిమిషించుచున్నది. తనకుటుంబము వారికి పరిహారము లభించునని యేకార్మికుడును మనఃపూర్వకముగా కావున కొరతని రజ ఆలీ గారు వాదించిరి. అత్యంత ప్రతిపక్షము నది వేరుసంగతి. కాని పనిలో నున్నపుడు మరణించిన యెడల కుటుంబము వారికి పరిహార మిచ్చుట స్వామ్యము. ఇంగ్లాండులో చట్టము యిట్టి నియమమును గల్గియున్నది. రిడింగు ప్రభుత్వము దీనిని కాంక్షను చేసియున్నాడు. ప్రభుత్వము వారు ప్రభుత్వములో బిల్లును సభలో ప్రవేశ పెట్టినపు డిట్టి నియమ ముండునని. కాని సెలవు కమిటీనుండి బయటపడినపు డిది మాయమయెను. ఇది బహుశః సామాన్యకారణ ప్రభుత్వ ప్రతినిధులు కూడ చేసినవి.

సర్ అలగూండరు ముర్రే గారు సవరణ మితిము తప్పుచున్నదని ప్రతిపాదించిరి.

ఇన్స్పెక్టరు

ఇట్టి యమము బిల్లులో నిమిషించునని యెన్నటికినీ స్థానిక ప్రభుత్వములను, యజమానులను యినిమము నాటక పెట్టిరి. మొత్తమున ఆర్డర్ ఆఫ్ ప్రీజిడెన్సీ యినిమమును ప్రతిపాదించుటకు నుండుటలను నిది తీసివేయవలెనని తెలిసియుండి సరిగా నడచుకొనుండుటలను కల్గిన ప్రమాదమునకు యజమానులను పరిహార మిచ్చుటకు యినిమము కాదు.

సెల్లెంట్ గారు ఇన్స్పెక్టరు విషయముల నాలోచించి ప్రతిపాదించిరి.

సర్ ఆర్థర్ బ్రూమ్ గారు ప్రతిపాదించిరి.

సవాల్ సర్ జుల్ ఫి కారు అలీఖాన్ (పంజాబు) గారు సవరణ నామోదించిరి. సభలో కార్మిక తినిధులు లేకుండునని వామధ్యక్షుడు సానాథాతితో కార్మికులను బాడవలెనని హెచ్చరించిరి.

లాల్ రామచరణ దాసు కామల్ దాసు గారు యిట్టి నియమమునకు హిందూదేశములో సమయమింకను వారేదని చెప్పి సవరణను ప్రతిపాదించిరి.

రజ ఆలీ గారు సవరణ ఓడిపోయెను.

వర్ణ సమానత్వ చట్టము సవరణ బిల్లు

మొట్టమొదట నాయర్ గారు హైదరాబాద్ "మహమ్మదీయుల" తో "అలియసు" కుటుంబములో నొకరు వేరొకరు ములో జేసినగాని వర్ణము చేసినగాని ఆరడు ప్రత్యేక పోషణలందుకుటల వర్ణసమానత్వ చట్టము (1850) ను సవరణ చేయుటకు బిల్లును ప్రవేశ పెట్టిరి. 1850 చట్టము మరలబ్రహ్మకు జన్మించిన కుటుంబము ఆ స్త్రీలో జరిగి గలవాళ్ళులను కాపాడుచున్న కలసి వాసము చేయుట, మేనేజ్ మెంటులో పాల్గొనుట సమిష్టి కాసభ్యులలో పాల్గొనుట మున్నగు సమిష్టి హక్కులలో జోక్యము కలుగనిచ్చి సమిష్టి కుటుంబ విధానముకు భంగము కల్గించుట కుద్దేశించబడలేదు. బిల్లు యినిమమును స్పష్టముచుచున్నది.

యామిన్ ఖాను గారి బిల్లు ఋణము లిచ్చుటకు లెసెన్సు లిచ్చి కట్టుబాటు లేకుండు వివిధ ఋణముల కడ్డీలకు మితి నేర్పించు బిల్లును ప్రవేశ పెట్టుటకు యామిన్ ఖాను గారు సెలవడిగిరి అనూయకులగు జనులు బాకీలిచ్చువారికి మోసపోకుండుటకు. యామిన్ బిల్లును ప్రవేశ పెట్ట దలచితిమని.

హెయిగ్ గారు

బిల్లు విధానము పనిచేయుటకు కావున దీనిని ప్రతిపాదించిరి. 1918 సం॥ పు లోన్ను జట్టు తగు చర్య నిదివఱకే యొసగుచున్నది. 25 వోట్లు ప్రతిపాదించుటకు 16 వోట్లు అనుకూలముగను యుండి సభలో బిల్లు ప్రవేశ పెట్టుటకు సెలవు నిరాకరింపబడినది.

నియోగి గారు

కార్మికులు ఒడంబడిక నల్లంఘించుటకు గూర్చిన చట్టమును రద్దుచేయుటకు ఒక బిల్లును ప్రవేశ పెట్టుటకు నియోగి గారు సెలవడిగిరి. సిపాయి పి రి పిక్చరు యా కాసనము గా వింపబడినప్పటి పరిస్థితులను, యిప్పటి పరిస్థితులను వేసియు, లేబరు చట్ట మిచ్చుట ప్రారంభించినదనియు చెప్పిరి. 1920 లో కొన్ని దోషములు తొలగించబడినను చట్టము మూల మూలముల దంత గామారలేదు. విస్మెంటు గా రా చట్టమును రద్దుచేయుటకు సమంజసు మనిచెప్పి స్థానిక ప్రభుత్వముల ఆర్డర్ ఆఫ్ ప్రీజిడెన్సీ ములను తెలిసికొందు మని వాగ్దాన మిచ్చియుండిరి.

ఫీజి, సింహళము, మలే మున్నగు ప్రదేశములలో భారతీయ కార్మికులకు ప్రతిపాదించుటకు శిక్ష నియమములను తొలగించునని యడిగినపుడు అడేశములవారు ఇండియాలో యిట్టి

చట్టములు గలవని కార్మికుల యొడంబడిక యెల్లప్పుడు చట్టము జూపుదురు. అస్సాంలో కార్మికుల స్థితిగతులు అరాష్ట్రీకభుత్వమునకు నియోగి గారు తెల్పిరి.

ఎ. సి. ఫటర్జీ గారు

ఈ కాసనము 64 యేండ్లుగా నున్నదనియు, నియోగి గారు దీనిని 6 వారములలో రద్దుచేయ దలంచుచున్నారనియు చెప్పిరి. కావున బిల్లును ప్రవేశ పెట్ట కూడదనిరి. స్థానిక ప్రభుత్వముల ఆర్డర్ ఆఫ్ ప్రీజిడెన్సీ చట్టము రద్దుచేయ కూడదనియు నూచించును. ఈ చట్టము కొంతవరకు అనుకూలమునను బెంగాలు రాష్ట్రములో ప్రభుత్వము ప్రవేశ పెట్ట దీనిని రద్దు పఱచిన ప్రమాదము లేదనిరి. ఆసాం స్థితిగతులపై నివేదిక కొంత కండ్లములను మార్చినమాట వాస్తవము. కాని స్థానిక ప్రభుత్వముల జవాబులను బట్టి కొన్ని ప్రదేశములలో దూరమునుండి పనివాండ్రను రప్పించవలసి యున్నపుడు ఈ చట్టమునుండి నిబంధనలు కొన్ని యవసరమై యుండుట విశదము. డా॥ హానాము: నుక్కూరు చేరేజి పని మొలలిడినపుడు చాలదూరమునుండి పనివాండ్రను రావించవలసి యుండును. వీరికి ఆద్యాత్మలు యియ్యవలసియుండును. చట్టము రద్దుచేసినయెడల సామాన్య సివిలుచట్టము ఆధారమున పనివాండ్ర కిచ్చబడిన ఆద్యాత్మలను రాబట్టుకొనుటకు సాధ్యము కాదు. ఏలనన వీరిని వెదకుట దుర్లభము. కావున ప్రభుత్వచట్టము ఇండియా కంతకును అగతము కావచ్చునని కొన్ని సమయములందు యజమానులకు రక్షణమిచ్చుటకు స్థానిక ప్రభుత్వముల కనకాళములవలెను. యజమానులు, పనివాండ్రు యిదివరకే దీర్ఘ కాలపు ఒడంబడికను చేసికొనియుండురు. కాన 6 మాసములకు యీ చట్టమును ప్రభుత్వమువారు రద్దుచేయవలెను. కావున వారు మూడేండ్ల కాలమిచ్చురు. 1926 లో నొక బిల్లును ప్రవేశ పెట్టవచ్చును.

సభవా రధిక సంఖ్యగ నియోగి గారికి సెలవును నిరాకరించిరి.

లా తే గారి బిల్లు

మొట్టమొదట లాతే గారు వర్ణసమానత్వ తమ సంఘము బయట ప్రకటన గావించవలసిన యవసరములేకనే పెండించేమకొను అంత ర్యర్థముల హైందవుల వివాహము ఖాయమగు తమ బిల్లును ప్రవేశ పెట్టుటకు లాతే గారు సెలవుకోరిరి. పూర్వాచారపరాధులు అత్యవసరములను తమ బిల్లు సమాధాన మిచ్చుచున్నదనిరి.

సర్ మాన్రీఫ్ స్మిత్ గారు

ఈ బిల్లు గౌరగారి వివాహపు బిల్లుల విస్తారము కాకపోయినను గౌరగారి బిల్లు నిర్ధారణకు వరకు నిల్చియుండవలెనని ప్రభుత్వమువారు దివార్డు మెంటు ప్రాదేశికమిటీవారి ఆర్డర్ ఆఫ్ ప్రీజిడెన్సీ చేర్చిరి.

19 అనుకూలముగను 28 ప్రతిపాదించుటకు వోట్లవచ్చి లాతే గారికి సెలవును సభవారు నిరాకరించిరి.

అంతటితో సభ నిలిపివేయబడినది.

మరునాడు బాకీదేముల బిల్లు కడపటివారు చర్చకు వచ్చును.

కలకత్తా, ఫిబ్రవరి 19:— కాసనసభలో రైల్వే పరిపాలనముల బిల్లు 26, 27 వ తేదీలలో చర్చింపబడు ననునది గుర్తించి, ఆ విషయమున చర్చయందు పాల్గొనుటకు సోద్యుగారి కళకాళిమిచ్చుకై ఆ తేదీలందు జరుగవలసిన కామర్సు చేంబరు వారి వార్షికోత్సవము అవధించి అయినను 27 వ తేది యొక సాధారణసభ జరుగును. అందు అడ్డోర్న మెంటు గూర్చి విచారింపబడును.

ముల్తాన్, ఫిబ్రవరి 20:— ముల్తాను పురపాలక సంఘమువారికి నొసంగబడిన సన్మాన పత్రమునకు బదులుజెప్పిన తరువాత మానసియులగు లాల్ హరిషన్ లాల్ గారు శుకదేశ బతుకా భవనమును బహింకపఱచిరి:—

శ్రీ గుణేశాయ కృత
అష్టాదశాక్షర
పలకలు - రత్ననకరాలు -
వైజయంతి - శ్రీమద్భగవద్గీత - సరస్వతి -
మృగసంహిత - పుస్తకములందము
అద్దేపల్లి హరిశ్చంద్రుడు
కలవడిపోతూ కౌకినాడ.

ఇండియను బ్యాంకు

సాంవత్సరిక సమావేశము

నివేదిక మంగీకరింపబడుట

గౌ. వేపా రామేశ్వరముగారి రధ్యక్షత వహించుట

ఇండియను బ్యాంకు భాగస్వాముల సాంవత్సరిక సమావేశము ఈనెల 17వ తేదీ సాయంత్రము 4 1/2 గంటలకు వడరాను బార్నియోనులోని ఇండియను బ్యాంకు భవనములందు జరిగెను.

గౌ. వేపా రామేశ్వరముగారు ది. బి. ఎల్. ఎ. గోవింద రాఘవయ్యగారు సర్ ముత్తయ్యచెట్టి విద్యాసాగర్ పాండ్యగారు మొదలగువారు చాలామంది హాజరైరి. కొంతమంది భాగస్వాముల తరపున ప్రతినిధులు గూడ హాజరైరి.

సర్ ముత్తయ్యచెట్టిగారు గౌ. వ్యాయమూర్తులగు వేపా రామేశ్వరముగారు అధ్యక్షత వహించుటలెనని యుపపాదించెను. రామేశ్వరముగారి రధ్యక్షత వహించిరి. 1922 సం॥ డిసెంబరు 31వ తేదీతో అంత్యమయిన వత్సరము నివేదికను జరుపబడిన స్టేట్మెంట్లను చూచి అధ్యక్షులు ప్రశ్నింపగా సభవా రంగీకరించిరి.

అధ్యక్షులు

తరువాత నివేదికను గురించి అధ్యక్షు లిట్లునుడిచిరి. నన్నభ్యుత్థునిగ నెన్నకొని గౌరవించినందులకు సభవారికి కృతజ్ఞుడను మనము విచారించుచున్న వత్సరమునందు బ్యాంకు చాలా అభివృద్ధిచంద నను విషయమును మీరు నాలో కేకిరివించెదరని నమ్మెదను. మీకొసగబడిన ఆయవ్యయనివేదికయందు తుదిభాగమున అభివృద్ధి నివేదిక ముగా ననగ నును. మన బ్యాంకు పరుగున వత్సరములనుండి పనిజేయుచుండెనని అందులకు దెలియగలదు. ఈ కాలమున మన బ్యాంకు క్రమముగ విభిన్న నొందుచు కర్మచరపు మూలభవము విధి మొనర్చుచుండెను. 1907 సం॥ నందు బ్యాంకు నందు 10 లక్షల రూపాయలకు కొంత తక్కువగుండెను. తరువాతి వత్సరమున నీ మొత్తము 10 లక్షలను మించెను 1910 వత్సరమున 30 లక్షలయ్యెను. తరువాత నారు వత్సరములకు 40 లక్ష లయ్యెను. 1917 లో నీ మొత్తము 50 లక్షలదాటెను. 1920 సం॥ నం దొక్కమారుగ 70 లక్షలవరకు పెచ్చెను. 1921 వత్సరమున కొటి రూపాయలను దాటెను. ఈ వత్సరమున ఈ మొత్తము స్వల్పముగ తగ్గినను మిగిలిన విషయము లన్నిటియందును అభివృద్ధి కాగుగ నేయుండెను. లాభములు, డివిడెంట్లు గ వత్సరముకంటె పెచ్చెను ఇందుకు మన కార్యదర్శియై డ్రైక్టర్లు అభినందిసియును బ్యాంకు కొరకు వారొన్ని న నేమకు పృథక్ తమ దెలుపవలెను.

వివిధ ప్రాంతములందు కాఖుల సేర్పాటుపలెనని చాలామంది ప్రజలు గోరుచుండిరి. ఈ విషయమున మన మభివృద్ధి నొందలేదు. ఈ సగమునగాక, ప్రస్తుతము ఇతర పట్టణములందు రెండుకాఖులు మాత్రమే గలవని దలచెదను. కాకినాడయందలివర కొక కాఖుయందెడిది కాని అక్కడ వ్యాపార మంతయు తావాకరముగ లేకపోవుటచే మూనిషేయవలసినవైనను, కాని ఇప్పుడా ప్రాంతవాసులు ఒక కాఖు కేర్పాటుపలసినదని చాలా యధికముగ గోరుచుండిరి. ఇదివరకున్న కాఖులను లాభములేక పోవుటచే మూనిషేయిని కొందరు వ్యుత్పత్తులకు ప్రత్యుత్తర మొసగిరి. ఈ కాఖు ఎందుకు మూనిషేయవలసినవైననో నాకు దెలియదు. తరువాత అధ్యక్షు డ్రి క్రింది తీర్మానము నుపపాదించెను. "1922 సం॥ డిసెంబరు 31 వ తేదీతో అంత్యమయిన సంవత్సర లెక్కలను, డ్రైక్టర్ నివేదికయ, ఆడిటర్లచే వశోధింపబడి సభవారిచే నంగీకరింపబడెను"

ది. బి. ఎల్. ఎ. గోవింద రాఘవయ్యగారు

తీర్మానమును బలపరచుచు నిట్లు నడివెను; పంచి పెట్టుటకు నిశ్చయింపబడిన మొత్తము ఉత్సాహకరముగ నుండెనని అధ్యక్షులు దెలిపిరి. ఈవత్సరము మన బ్యాంకువారు 209800 రూపాయల లాభమును పంచిపెట్టుటకు నిశ్చయించిరి బ్యాంకు జీవిత చరిత్రయందు ఇంత యధిక మొత్తము లాభము సంపాదించుట కిదియే మొదటిసారి. దీనినిబట్టి బ్యాంకు బాగుగ పనిచేయుచున్నదని భాగస్వాములు సంకృప్తిపడెదనని నమ్మెదను.

మొమారాండము బ్యాంకు నిబంధనను గురించి అధ్యక్షుడు గొంతనుడివెను. బ్యాంకు మొమారాండము నిబంధనలను కొన్నిటిని కార్యదర్శి దమారు జేసెను. చాలా ప్రయాసముతో ప్రపంచమునం దితర బ్యాంకుల కర్మచరములను నిబంధనలను గమనించి మంచివానిని కార్యదర్శిగారు తయారు జేసిరి. ఈచిత్తు నూచనలను గురించి అలోచించుటకుగాను డ్రైక్టర్లు ఒక యంతనఃఘమును నియమించిరి. ఈ యంతనఃఘము వారు కొంతవరకు చర్చించి మరె యొక యంతనఃఘమును నియమించిరి. ఈయంతనఃఘమువారు 25 దినములు చర్చించిరి తరువాత మొదటి యంతనఃఘమువారును లీలు ఆడ్రెజుషను గలనీ వానిని చర్చించుచుండిరి. కొందరి దినములలో నీ చిత్తనిబంధనలు భాగస్వాముల ఎదుటకు వచ్చెను. ప్రస్తుత నిబంధనలందు మూర్ఖు గావించుటకు గలకారణములు కూడ తెలప నెంచిరి.

1923 మార్చినెల 18 వ తేదీ ఆదివారము

గాంధీమహాత్ముని శిక్షాదిన వార్షికోత్సవ మహాపుణ్యకాలము

దేశభక్త కొండా వేంకటప్పయ్యగారు కృష్ణజన్మస్థానమునుండి విచ్చేయు హర్షదినము

ఆంధ్రులకు నూతనసంవత్సరాది

శాంతిసేన - తిలకునిధి - ఖద్దరు - అప్పొక్కత

మనబ్యాంకు ప్రస్తుతనిబంధనలు 1906 లో రచించబడెను. బ్యాంకు నిబంధనల వాఘవికముగనుండుట ఆవునరము. అంతయిగాక, మంచి బ్యాంకుల మొమారాండమునందు గల నిబంధనలలో కొన్నిటిని మనబ్యాంకు నిబంధనలందు జేర్చుట యుచితమని దోచెను. ఇండియను కంపెనీ ఆర్డరు డిటేవల మార్పు లానర్వబడెను. వాని ననుసరించి ఈ బ్యాంకు నిబంధనలందు గూడ మార్పు లానర్వబడిన వచ్చెను. రెండుమూడు మాసములలోనే భాగస్వాములయెదుట కీ చిత్తు నిబంధనలు జేబడవచ్చును.

ఇతర ప్రదేశములందు ఉపకాఖుల సేర్పరచుటను గురించి కత్రిక లయందుగూడ కొంతవ్యాఖ్యానము జరుగుచుండెను. కాకినాడ యందలివరకు మఃకొక కాఖుయందెనను విషయము మీకు దెలిసియుండును. కాని చిత్తులవల్లన, అభివృద్ధి గాన్నించక పోవుటచేతను దానిని మూనిషేయవలసినవైనను, ఈ కాఖును ఎనిమిది వత్సరముల కాలమునడిపితిమి. ఇందుగడించిన యనుభవములను, ఇకమీద కాఖులను నెలకొల్పుటకుందు రెండువిషయముల దృష్టియందుంచు కొనవలెనని దెలియవచ్చెను. మనము తెలుచు కాఖు యందు చాలాడిపాజ్జిలును, ఇన్వెస్టుమెంట్లు జేయుటకును అవకాశము లుండవలెను. మన మొగగు ఋణములను వాయిదాకు సరిగ రాబట్టు కొనుటకు వీలుండవలెను. ఒకరివద్దనే ధనముచాలాకాలము డియోండనీయరాదు. బాకీదార్లవద్ద చాలాకాలము దబ్బుచుండుట, బ్యాంకు అభివృద్ధికి భంగము. ఎచ్చటనైనీ కాఖును స్థాపించుటకు ముందు డ్రైక్టర్లు ఈరెండు విషయములందును జాగ్రత్తయ్యు కొనవలెను. రాష్ట్రమునందు వివిధప్రాంతములందు ప కాఖులను నెలకొల్పి ఐండియను బ్యాంకును కర్వజనోదయిగాముగ నొనర్చుకార్యచుందు డ్రైక్టర్ల కన్నిటికంటె సధిక సంతోషము నొసగును. కాని వ్యాపారాభివృద్ధి విషయముల మాత్రము మరగజాలరు. కొన్నిసంతు ధిపాపింపబడిన కాఖు జయప్రథముగ సాగుచుండెను. ఈబ్యాంకు కాఖులను స్థాపించుటకులన లాభమువచ్చు ప్రదేశములం దెల్లకాఖులను స్థాపించుటకు డ్రైక్టర్లు నిర్ణయము నుశ్చారు.

బ్యాంకింగు కాఖుయందు భారతీయ యంతకులకు తగిన ప్రోత్సాహమును, వసతులను ఒకగబడుటలేదని కత్రికలందు అందోళనము గాన్నించుచుండెను. ఈ విషయమును కొంత నుదుకువలసియున్నది. బ్యాంకు కర్మచరములను, అవ్వదేవ్యులను మనమే స్వయముగ పరిశీలించు టుచితము. ఈ విషయమున తమ స్థితితులను భాగస్వాములు దెలిసికొనవలెను. బ్యాంకింగు కర్మచరములలో తరిష్ఠియను నొసగుట కొరకు ఆసింజిసులను దీనుకొను కద్దరిని 1908 సం॥ ననే మనము ప్రారంభించితిమి. కాని ఈ విషయమున మనము జరుపందలాలక పోతిమి. అప్రెంటిసులను రెండువిధములుగ విభాగించితిమి. (1) సీనియరు అప్రెంటిసులు (2) జూనియరు అప్రెంటిసులు. పట్టభద్రులైనవారు మాత్రమే సీనియరు అప్రెంటిసులుగ దీనుకొగ బడుదురు. అప్రెంటిసులలో నుచితమనిదోచినవారికి ఉపకార వేతనమును గూడ నొసంగితిమి. ప్రథమమున మన బ్యాంకువారు 29 అప్రెంటిసుల దీనుకొనిరి. ఇందు 6 గురు మాత్రమే సీనియరు అప్రెంటిసులు. ఈ ఆర్డరులో 4 మాత్రమే తమవిద్యను తుదివరకు సాగించిరి. జూనియరు అప్రెంటిసులలో 8 గురు మాత్రమే తమవిద్యను సంపూర్ణిగ జరిగించిరి. ఇంకను ఏడుగురు విద్యాభ్యసన కాలమందే మనబ్యాంకు యందొగములలోనికి దీనుకొనబడిరి. మొత్తము 28 మంది అప్రెంటిసులలోను 7 గురుమాత్రమే తమవిద్యను పూర్తిజేసిరి ఇందులకు దెలియనగును. 6 గురు జూనియరు అప్రెంటిసులు బ్యాంకునందే యందొగము లానగ బడిరి. మిగిలిన 15 గురును తమవిద్యముగయితే పూర్వమే మానుకొనిరి. బొంబయినుందలి పెంట్లబిఇండియా బ్యాంకువారుగూడ నీపద్ధతిచే యవలంబించిరి. కాని వారియనభవముగూడ నీరీతిగనే యుండెను. అందుచే నీకమీద అప్రెంటిసులను దీనుకొరాదని వారు నిర్ణయించుకొనిరి. అప్రెంటిసులలో చాలమంది, బ్యాంకింగునే తమవృత్తిగ నవలంబింపవలెను నుద్దేశముతో గాకయొందొగముల సంపాదించుకొను నుద్దేశముతో జేరుదురు. ఉద్యోగములు దొరకినవెంటనే శిక్షణమును వదిలివెళ్ళిపోయెదరు. దీని యధార్థమిది ఇచ్చట చదువుకొన వారందరికిని బ్యాంకువారే పనులనిప్పించెదరని పూచీనొసగజాలము. ఈవిషయమున బ్యాంకువారిలోపమేమియు లేదని మీరు నమ్మరచ్చును.

బ్యాంకునందొగముల చాల సంకృప్తికముగనకృత్యా సహకరముగను తమ పథుల నిర్వర్తించుచు, డ్రైక్టర్లతో సహా

స్టేట్ కౌన్సిల్ సమావేశము

20 వ తేదీ చర్చ

కార్మికులను నష్టపరిహారపు బిల్లు

స్టేటుకౌన్సిల్ 20 వ తేదీని తిరిగి సమావేశమయ్యెను. సర్ క్యాంబల్కోడున్, కెప్టెన్ సానూన్ గార్లు క్యాంబల్కోడున్ దిరి. బీరాబ జెయ్యల్లో చాలినంతమంది ప్రైవేటు లేకపోవుట చేతను, వధ్యరాష్ట్రములజెయ్యల్లు నిండిపోయి యుండుచేతను, అండమానులనుండివచ్చు ప్రైవేటుల తావు కల్పింపవలసి యుండుటచేతను వధ్యరాష్ట్రముల నుండి బీరాబజు ప్రైవేటుల మార్పుల కకకాశములు కలిగించుటకై 1900 సంవత్సరపు ప్రైవేటు చట్టము 29 వ క్లెజ్ నును సవరించుటకై బిల్లును క్రికార్ గారు ప్రవేశపెట్టిరి. బిల్లు అంగీకరింపబడెను. అసెంబ్లీవారు నాకాదేశమును తగ్గించువిషయమును గూర్చి కావించిన తీర్మానము నేనాధికారే నుపపాదించబడి అంగీకరింపబడెను.

చార్జిస్ గారు కార్మికుల నష్టపరిహారపుబిల్లు ఆర్థిక సంబంధములగు చిత్తులతోలగించి బీదలకు మేలు కలిగించుననియు, వ్యాజ్యములందుగూర్చి మెగగుతుండు ట్టోనర్వనలెననియు కార్మికులకు నష్టపరిహారము నొసగుచు యజమానులకు విశేషనష్టము కలుగకుండునట్లు చేయవలెనని పలికిరి. పెత్తాగారు బిల్లును ప్రవేశపెట్టినందులకు ప్రభుత్వమువారిని దాని నామోదించినందులకు యజమానులను అభినందించిరి. కమిషనర్లు వ్యాజ్యశాస్త్ర ప్రవీణులు నందదగుననియు ఇన్వెస్టుమెంట్ల విజస్నీలు తగినరేట్ల ప్రకారము నష్టపరిహారమును నిర్ణయింపవలెననియు పలికిరి. రజాఅలీ రామచరణదాసుగార్లు సామూహ్ దాస్, సర్ ఆర్తర్ ఫ్రూమ్ బిల్లు నామోదించిరి. ఇప్పుగారు బిల్లులో లోపములున్నను వానిని కాలక్రమే సవరింతుమనియు కలికిరి. అనంతరము బిల్లు క్లాబువారిగా విచారించబడెను.

వైద్య కరీత్ గావించుకొనవలసిన కార్మికులకు యజమానుని యనుమతిలేకుండ స్థానమునువీడి చనువో సతడు తిరిగి వచ్చి వైద్య కరీత్ గావించుకొను వరకు నతనికి నష్టపరిహారము కూడ నాపవలెను చార్జిక్ గారి కవరణ అంగీకరింపబడెను. వైద్యకరీత్ గావించుకొన కుండగగిన కార్మికునికి నష్టపరిహార మియదగదను పెత్తాగారి సవరణకు ప్రాతికూల్యము హెచ్చుగ నుండుచే న్యాయది యుపసంహరించుకొనబడెను. వైద్యకరీత్ గావించుకొనకుండ గేగిన కార్మికుడు పరీక్షకుపూర్వము చనిపోయిన తిరుటుంబుచున కతనికి రాదగిన నష్టపరిహారము నొసగవలెనను చార్జిక్ గారి సవరణకు కొంతప్రతికూలక మాపింపబడినను తుదకి యంగీకరింపబడెను. అనంతరము చార్జిక్ గారిచే గావించబడిన 6 సవరణలంగీకరింపబడెను. అందులో నష్టపరిహార మొనగటకై కావించబడిన రిజిస్టర్లు అగిమెంట్లుదిగిగా చెల్లదగునను సవరణ యొకటి అంగీకరింపబడెను. సవరణలన్నియు ముగిసినవి. ఇక సవరణ గావించబడిన బిల్లునంగీకరించుట కింకొకదిన మేర్పాటు కావించబడెను పెత్తాగారు అసెంబ్లీ కార్యనిర్వహణ క్రమము రాజకుమార సురక్షణకాసములను సంబంధించిన తీర్మానము నుపపాదించురు.

కారముగ మెలగిరి. అందుచేతనే భాగస్వాములకు మంచిలాభములపంచిపెట్టవలెయ్యెను. బ్యాంకు కార్యదర్శికిని, యందొగములకును డ్రైక్టర్ల తరపున కృతజ్ఞతాపదనముల నర్పించుచుంటిని. తరువాత ప్రతిపాదనముపై నెవరైనచర్చ జరిపెదరాయని అధ్యక్షుడు ప్రశ్నింపగా సభయం దెవ్వరను లేవలేదు. అనంతరము తీర్మానము వోటునకు పెట్టుగా కేకగ్రీకముగా నంగీకరింపబడెను. తరువాత, క. చిదంబరనాథ మొదలియారు, ఎ. ఎం. మురుగప్ప చెట్టియారు గార్లు తిరిగి డ్రైక్టర్లుగ నెన్నుకొనబడిరి. ఎం. కె. డండేకర టి. సి. రంగనాథరావుగార్లు తిరిగి ఆడిటర్లుగ నెన్నుకొనబడిరి. తరువాత బ్యాంకులాభముల నూటికి 10 1/2 చొప్పున లాభముల పంచి పెట్ట వలెననియు 1 1/2 చొప్పున నొసగవలెననియును రిజిస్ట్రుకుండునకు 45000 రూపాయల జేర్పువలెననియును కంటింజెంట్లు ఘడునకు 10000 జేర్పువలెననియును బ్యాంకుభవనముల కచ్చుకు 5000 వెచ్చింప వలెననియును బ్యాంకు యద్యోగల కొక్క నెలడితముల నుచితముగ నొసగవలెననియును 17057 నిలువయుంచులెననియును తీర్మానింపబడెను. అధ్యక్షునికి కందనములతో సభముగి నెను.

సామ్రాజ్య శాసనసభ

జాతిభేదముల బిల్లు ఏకగ్రీవముగా నామోదించబడుట

21 వ తేదీ నాటి చర్య

21 తేదీ సమావేశములో అధికార భగవంతులు జాతిభేదముల బిల్లుపై కడపటిచర్య జరిగెను. ముద్రాను విరోపియును పాటుల ప్రతినిధి యగు శార్లను గారిసానున క్రొత్తగా సభ్యుడయిన సర్ గార్డన్ ప్రభుత్వము ప్రతిష్ఠాత్మకము. అనంతరము టాన్ కేన్ సరు గారు ఎస్సెంబ్లీవారు గావించిన తీర్మానములపై ప్రభుత్వమువారు తీసికొన్న చర్యను చూపు ప్రకటనను సభలో సమించిరి. దీనినిబట్టి రాజ్యాంగమంత్రి డేరామానుజాన్ కోవ్వెనికక కాళు నుంచుటకు సాంక్షికుని నిచ్చి యున్నాడు. ఈ కాలేజిత్వంలో తెలుసుకును. జేకాంతమందు బడి భారతీయ సేనలకు కర్మలు హోమగర్జు మెంటువారె కల్పింతురు. ఏదెను, వెర్ని యాభాతమునందలి సేనల కగుర్తయము కొంతభాగము సామ్రాజ్యప్రభుత్వమువారును మిక్కిలితభాగము ఇండియా ప్రభుత్వమువారును భరింతురు ఈ భయవైస్యముల బలము, సోమణ ప్రభుత్వములు ఉత్తర ప్రభుత్వములకులన విచారించుట. భారతీయులనుబట్టి అంగ్లో ఇండియనులనుగూడ నిమిత్తుట ఆలోచింపబడుచున్నది. ప్రభుత్వోద్యోగములు భారతీయ మునుము గావించుటనుగూర్చి స్థానిక ప్రభుత్వము లన్నియు నింకను ఆధిపత్యముల నిచ్చియుండలేదు. త్వలోనే ప్రభుత్వము వారివిషయమును విచారించుట. భారతీయులు సాంకేతిక కాళు ఉద్యోగములందు పనిచేయుట క వ కా క మి చ్చు నట్లు హిందూదేశములో సాంకేతికవిద్య కర్మాలుల వివరణములు కూడ తెలుపబడినది. హిందూదేశమునందే భారతీయులు బాక్ష్మి రుహోదాను సంపాదించి ఒకేట్లుగా నేర్పుటకు అనుకూలమును గల్పించుటనుగూర్చి స్థానిక ప్రభుత్వములును, హైకోర్టులును యిచ్చిన యభిప్రాయములు ఆలోచనలో నున్నవి.

ఎవరు కమిటీపేషిక వైస్ ఎస్సెంబ్లీవారు గావించిన తీర్మానముల ననుబట్టి పెట్టుటనుగూర్చి టాన్ కేన్ సరు గారు రిప్పించిన స్టేటుమెంటు భారతీయ వైస్యమును బ్రిటిషు సేన పోలిక నే సాధన సామాగ్రితో సమకూర్చి కట్టుదిట్టముచేయుటకు అన్నివిధముల యత్నము చేయబడుచున్నది. తెలుపుచున్నది. కాని భారత సేనను పూర్తిగా ఇండియా ప్రభుత్వము చేయుట డబ్బు యిబ్బందికలను యిరిచివట్టులచేతను దుర్లభము. సప్తయ సర్వ జనరల్ ను నియమించున విషయము రాజ్యాంగమంత్రికి తెలియ జేయబడినది. ఇండియాలో సేనాధిపతిని, సీనియరు స్టాఫ్ ఉద్యోగులను నియమించుటను గూర్చిన వరతులు రాజ్యాంగమంత్రిచే నామోదింపబడినవి. దీనిప్రకారము సేనాధిపతి జనరల్ స్టాఫ్ ముఖ్యోద్యోగి. రాజ్యాంగమంత్రి ఇండియా ప్రభుత్వమువారి యొక్కయు, సమరాంగకార్యదర్శి యొక్కయు సలహా వైస్ పేర్మొనబడిన పిదప బ్రిటిషు మంత్రివర్గము నియోగించును. ఇండియా ఆఫీసు మిలిటరీ కాళుకార్యదర్శి ఇండియా ప్రభుత్వమువారి సలహా వైస్ ఇంపీయల్ జనరల్ స్టాఫ్ ముఖ్యోద్యోగి సలహా వైస్ రాజ్యాంగమంత్రి నియోగించును. ఈయన ఎక్స్ కీషియో గా ఇంపీయల్ జనరల్ స్టాఫ్ డిప్యూటీ చీఫ్ కమాండర్ కల్పియుండును. కాని ఇంపీయల్ జనరల్ స్టాఫ్ ముఖ్యోద్యోగి ఆజ్ఞలకు లోబడియుండడు. ఇంపీయల్ జనరల్ స్టాఫ్ ముఖ్యోద్యోగితో సేనాధిపతికి తర్రఫుకు తర్రఫులకరపుమాకులకు ఇదివరకే స్టాఫ్ వారికలనిధారణచేయుడనివైస్ విధానమును గానికర్మబాధ్యతనుగాని ఇండియా ప్రభుత్వమువారిపై బడకుండుటల నియమ హేతువులచేసింది. భారతీయ పాటుల ఇండియాలో సార్వభౌమని సైనిక, నావిక, వైమానికదళములందీర్చు కతులనును, జేకే మిచ్చుట రాజ్యాంగమంత్రికి తెలియజేయబడియున్నది ఇండియన్ ప్రింటింగ్ యలో వైస్ దళమునందలి ఉద్యోగులకు రెండవ లెఫ్టెంటెంటు, లెఫ్టెంటెంటు, యంకను ఉన్నతదళపులు యిచ్చుట ఇండియా ప్రభుత్వము, ఇండియామంత్రి యాలోచనకైన నున్నది. బ్రిటిషు ఇండియా సర్కికులలోని ఉద్యోగులను ఒక దానినుండి మరొకదానికి మార్పును గూడ ఇండియామంత్రి యాలోచన ప్రకటించును.

జాతి భేదముల బిల్లు

పిమ్మట జాతిభేదముల బిల్లు ఆంధ్రవర్షకు తీసికొనబడెను. అగ్నిహోత్రుగారి తెను సవరణలు కావే మూలమునకే భంగము కలగజేయునది కాక ఆంధ్ర గా చర్చించబడకయే నిరాకరింపబడెను.

అగ్నిహోత్రుగారి సవరణ: - పిమ్మట అగ్నిహోత్రుగారు మరొక సవరణ నుపహించిరి. డెబ్బల శిక్షపై ఆపీలు కవకాళ మిచ్చుటలు క్రిమినల్ ప్రొసీజరుకోడ్ సవరణచేయబడిన 418 వ కేసును మార్పుట కీసవరణ.

రంగారాజు, గౌరగార్లు అగ్నిహోత్రుగారి సవరణను బలపఱచిరి. కొరడా డెబ్బల విషయమై భారతీయులును విరోపియులును సమానముగా చూడబడ లేదనిరి. భారతీయులకు డెబ్బలశిక్షపై ఆపీలు వాక్కు నిచ్చినయెడల యీ అసమానత్వము కొంతతగ్గును.

సర్ మాల్ కాం హెయిలీ టాన్ కేన్ సరు గార్డన్ వారి సవరణను ప్రతిఘటించిరి. సవరణ క్రిమినల్ డెబ్బలను బాధ చేయుటను గూర్చిన డెబ్బలవిషయమును ప్రేరేపించుచున్నదనియు ప్రభుత్వమువారు రానిషయమును గూర్చి ప్రత్యేక విచారణ జరుపుదురయి హోమ మెంటుగారు తెల్పిరి బిల్లులో 418 వ కేసును సవరణ చేసినంతమాత్రమున ఉపపాదకుని కోరిక నెఱవేరు. 390 కేసునుగూడ సవరణ చేయవలసియుండును. లేకున్న డెబ్బలు కొట్టడము జరిగిపిదప ఆపీలు చేసికొనుట కవకాళ మిచ్చుటయగును. కావున సవరణ ఉద్దేశము నెఱవేరుటకు కోడులో యితర మార్పు లవసరమై యుండును.

సర్ హెన్రీ స్టాన్ యన్ గారు యీ ఆపీలులకు ప్రయోజనముండదు. ఏలనన కేషికుడు ఆపీలు ఫలితము తెలియునకు వేదియుండుటకు బదులు డెబ్బలు పడుటకే యిష్టపడునని చెప్పిరి.

ప్రభుత్వమువారు ప్రతిఘటించినను అగ్నిహోత్రుగారి సవరణ ఆమోదింపబడెను. 48 వోట్లు అనుకూలముగను 34 వోట్లు ప్రతిపూలముగను యిచ్చబడినవి. ఈవార్త ఆధికార సభ్యుల కాన్డోదము కల్పించెను. ఇది బిల్లుకు ప్రభుత్వసవరణ.

అగ్నిహోత్రుగారు మరొక సవరణ నుపహించిరి. ఇది మొదటిదానికి సంబంధించినది. సభవారిచే నంగీరింపబడెను. కోడ్ 414 వ కేసు నుక్రిందపాడ డెబ్బలశిక్ష విషయమున ఆపీలును ప్రవేశపెట్టుట యీసవరణ.

సర్ కాంప్టెల్ రోస్సుగారు చిన్న సవరణ నుపహించిరి. ఇది యీ ఆంగీకరింపబడెను. జాతిభేదము లున్న కేసులకు ప్రత్యేక నియమము లేర్పడు రెండు ఆధ్యాయముక్రింద విచారణ చేయబడుటకు ముద్దాయి లేనపక్షమున సమర్థించుకొనుటకు సాత్వమును లేర్పడుటకు మేజిస్ట్రేటులు కృతధి నిచ్చుటలు నియమించుట యీసవరణ యుద్దేశము. ప్రతిఘటించబడకయే యీసవరణ ఆమోదింపబడెను.

భాయ్ మాన్ సింగ్ గారు జాతిభేదము లున్న కేసుల జ్యూరీ విచారణలో మూత్రమేగాక అన్ని జ్యూరీ విచారణలోను యథార్థమునందు యథాశ్యాశయమునందు ఆపీలు కవకాళ మిచ్చుమని కమిటీవారిచిచ్చి కలహాను పూర్తిగ ననుబట్టిపెట్టునని సవరణ నుపహించిరి.

హెయిలీగారు

ప్రభుత్వమువారు జ్యూరీ విచారణలపై ఆపీలు కవకాళ మిచ్చు సిద్ధాంతము నామోదించిరి. కాని వేర్వేరుభాగముగ మూత్ర మంగీరించి రని చెప్పిరి. సిద్ధాంతము విషయమున సంతకముండిగాడు. ఈసిద్ధాంతమును పూర్తిగా నామోదించిన జేకే ముపై నెక్కువ వ్యతిరేకము పడును.

భాయ్ మాన్ సింగ్ గారి సవరణ త్రోసివేయబడెను.

రంగారాజు గారు మిత్రమశ్యాశయములను నిండా సాధనము చేసినపుడు ఆపీలు కవకాళ మిచ్చుగూడదను సవరణ నుపహించిరి. ముద్దాయి లేన యిష్టమునచ్చిన విచారణకర్తలను గల్గియుండును గావున నిర్దోషిగా విడుదల తీర్పుచేసిన ఆపీలు కవకాళ మిచ్చుకగునని వారువాదించిరి.

చాలమంది సభ్యులు సవరణను ప్రతిఘటించిరి. చివరకు త్రోసివేయబడెను.

అగ్నిహోత్రుగారు

జోషియను సోల్దర్లు ప్రత్యేకముగా చూపు బిల్లులోని క్షాణాను తీసివేయవలెనని ఉపహించిరి. బిల్లు నెవన్ను కోర్టులుగూడ విరోపియను సోల్దర్లును క్రిమినల్ కోసులలో విచారణ చేయుటకు సమర్థత గలవానినిగా చేయుచున్నది.

కాని కొన్ని కేసులలో మిలిటరీ అధికారులు యీకేసులను నెవన్ను కోర్టులనుండి హైకోర్టుకు ట్రాన్స్ ఫర్ చేయించ

వచ్చునని బిల్లులో నియమముగలదు. అగ్నిహోత్రుగారి రీషయము నును తొలగింపవలెననిరి.

ఈజ్యోర చరణగారు

అగ్నిహోత్రుగారి యభిప్రాయమును బలపఱచిరి. ప్రస్తుతము సబార్డినేటు కోర్టులనుండి కేసులను హైకోర్టు తనకు ట్రాన్స్ ఫర్ చేసికొనుట కధికారముగలదు. బిల్లులోనినియమమీ యధికారమును తొలగించును. ఉన్నతస్థాయిస్థానమునకే విచరణ యధికారమును తొలగించుట స్థాయిమునకు కళంకము చేయును.

హెయిలీగారు

తక్షణమే యింగ్లాండుప్రభుత్వ మినియరు మిచ్చు బడుటకు ఆతరత జెందియుండి రెండు విశదపఱచిరి. అజ్యోకేటు జనరల్ ద్వారా మిలిటరీ అధికారులు డిరెక్టుగా చేసినయెడల హైకోర్టు కేసును ట్రాన్స్ ఫర్ చేయవలసినమాట వాస్తవము. కాని యది హైకోర్టుల గౌరవమును తగ్గించునని తలపకాదు. ఎందుకలనన యిష్టము ఎక్స్ క్ల్యుజివుఅధికారులు నివిలుఅధికారులను లక్ష్యముచేయక కేసు కోర్టువారు అచే విచారణ జరుగవలెనని ఆజ్ఞాపించవచ్చును. ఈ నియమము నిమిత్తుటకు హోమ మెంటు బరుగారు హేతువులను చెల్పిరి. బ్రిటిషు సోల్దర్లు యిష్టపూర్వకముగ ఇండియాకు రాలేరు. ఈదేశమునకు నియమించబడిరి. ఇంగ్లాండులో నేవిధముగా విచారణ జరుగునో అట్టిచర్యనే యీదేశమునందు సోల్దర్లు కోరుదురు. ఈబిల్లును ఇంగ్లాండులో నున్నట్టిచర్య నిమ్ముటయే లేదు. ఇంగ్లాండులో 6 నిలలశిక్ష విధింపబడు నేరములకు సోల్దర్లు జ్యూరీచే విచారింపజదుదురు. పెద్దనేరములకు హైకోర్టు విచారింపను. హిందూదేశములో జాతిభేదముల విషయము లేనికేసులలో సోల్దర్లుపై జ్యూరీలేకే రెండేడడలకును శిక్ష విధింపబడును. పెద్దనేరములకు నెవన్నుకోర్టు విచారణ చేయవచ్చును. సోల్దర్ల కసంత్వప్రకటనకుండుటకే యీప్రత్యేకనియమ మేర్పరపబడినదని హెయిలీగారు చెప్పిరి. ఇంగ్లాండు ప్రభుత్వము కోరిన యీమినహాయింపు శ్యాశయము గాను నున్నదనిచెప్పిరి. సమర్థతగల మిలిటరీ అధికారులు సైన్యమునందు మాఖ్య సేనాధిపతి, నలుగురు సేనాధిపతులు, వైమానికదళమందు ఎయిర్ వైస్ మార్షలు నావికదళమందు మాఖ్య నేవల్ కమాండరు మాత్రమే యనిచెప్పిరి.

చౌదరిగారు

హోమ మెంటుగారు తెల్పినదానినిబట్టి ఈనియమమును అధిక్షేతణతో నంగీకరింపవలసి చర్చనదనిచెప్పిరి. విరోపియను సోల్దర్లు ఎట్టియంతముల వైస్య గావించిరి. వారిని నివిలియనులకంటె నధికముగ జూచుటకు హేతువులేదు.

మాఖ్య సేనాధిపతి కొన్ని అసాధారణకేసులలోనే మిలిటరీ అధికారు, లీవల్వేక అధికారమును ప్రయోగించు రని సమాధానపఱచిరి.

అగ్నిహోత్రుగారి సవరణ త్రోసివేయబడెను.

గౌరగారు

కేసు ట్రాన్స్ ఫర్ల విషయమై హైకోర్టులకు నిర్బంధమేర్పరచుటకు బదులు వారి వివక్షతలకు వదిలివేయవలెనని సవరణ నుపహించిరి. గౌరగారి సవరణలు బలపఱచిరి. సవరణ రోడిపాయెను

పిమ్మట ఫలహారమునకై సభ నిలిపివేయబడెను.

ఫలహారానంతరము సభ మరల సమావేశమయ్యెను. అనేక సవరణలు ఉపహించింపబడెను. కాని ప్రభుత్వమువారు వానిన్ని నెదిరించినందున అవి తగ్గలేదు. పిమ్మట డాక్టరు గౌరగారు అమెరికా వారికిని బ్రిటిషువారు గానివారిగూడ ప్రత్యేక స్థాకర్యములు నిర్మించినందులకు తమయనస్సులని తెలుపుచువాషింగ్టనునందుగూడ మొన్ననే అచటనివాసులు సభపుయండిన యొకభారతీయుడు అమెరికనులకు సమానమైనసత్కృతుల నిచ్చియుండలేదనుమను అందున అమెరికా వారికి చార్మములు కల్పించుట అశ్యాశయనియమ వాదించిరి.

పిమ్మట క్లాసుజెనక క్లాసుపై చర్చయగినపక్షక హెయిలీగారు కథ్యులను ఆధిసందించు చునిట్లు ప్రసంగించిరి. కొరడాడెబ్బలశిక్ష విధింపబడినవారు ఆపీలు చేయవచ్చునని నోక సవరణ ఆమోదింపబడినది. ఆపీలు చేసికొనుటకులన డెబ్బలశిక్ష ఆతరతించుటకై చాలకాలము వేదియుండవలసినప్పుడు బిల్లుచాల సమంజసముగనున్నది. భారతీయులకు అయిరోపియనులకు సాదరసత్వానభావముపడినదని విదితమగుచున్నది. భారతదేశము స్వతంత్రపాలనమును కోరుపట్టి, అయిరోపియనులగూడ నింత యుదారవిధానమునకు సమ్మతించినను ననికూడ బల్లు

కాంగ్రెసు కౌత్తవక్షము

అలహాబాదులో సభలు ప్రారంభమగుట

శ్రీమాన్ సి. రాజగోపాలాచారిగారు మున్నగువారు బయలుదేరుట

అలహాబాదు మ్యునిసిపాలిటీవారు దాసుగారికి సన్మానపత్రము నెసంగుట

రాష్ట్రీయ ఖిలాఫతు సంఘ సభ

చెన్నపురి మూరువీధిలో ఈనెల 24-25 తేదీలలో మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు ప్రారంభమగును

అలహాబాదులో నాయకుల సమావేశము

20 వ తేదీని ప్రారంభమగుట

జేతబంధుదాసుగారి అధ్యక్షత

పండిత మదనమోహన మాలవ్యగారు

చాల శ్రద్ధబూనుట

ఈ నెల 20 వ తేదీని అలహాబాదులో నాయకుల సమావేశము జేతబంధు చిత్తరంజన దాసుగారి అధ్యక్షత క్రింద ప్రారంభమైనది. పండిత మదనమోహన మాలవ్యగారు చాల శ్రద్ధబూనిరి. పండిత మాలి లాలు నెహ్రూ, అసే, (బిరారు) గోక్షే(మహాటా ఖతిః సంపాదకుడు) పూకన, (అసాను), రంగసామయ్యంగారు, సత్యమూర్తి గార్లుగూడ సుపవాసములనొసంగిరి. సభలో జరిగినవిషయములు వెల్లడింపబడగూడదనిరి. జనవారము నెహ్రూ, పూకన, మదానుటాండను, మాలానా అబ్దుల్లా అబ్దుగార్లు ప్రేక్షకులుగా సభలో నుండిరి.

ఇంకొకవార్త

20 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 2 గంటలు మొదలు రాత్రి 8 గంటలవరకు దాసు వక్షమువాసభ పండిత నెహ్రూగారి మందిరమున జరిగింది. దాసు, పండిత నెహ్రూ, పండితమాల వ్యా, కృష్ణకాంత మాలవ్యా, కపిలజేతమాలవ్యా, జేతరత్న కర్క, రంగయ్యగారు, నిహిలచంద్ర వైపు, జవహర్లాల్ నెహ్రూ, కృష్ణ బల్లసాహె, చంద్రబస్ససాహె, నెనుగుప్త, పూకన, గోక్షే, అసే, రంగసామయ్యంగారు సత్యమూర్తి గార్లు మున్నగువారు వెళ్ళుచుండి పురుషులను స్త్రీలునుగూడ సభకు వచ్చిరి. మొత్తము నూరుమంది యున్నారు. మొదట క్రొత్త కత్తువారు రిజిస్ట్రేషనును నియమములను చర్చించి స్థిరపరచెదరు. పిమ్మట సమాధానమునుగూర్చి చర్చించెదరు. ఇపుడు క్రొత్తకత్తుము నిబంధనలను గూర్చియు చర్చ జరుగుచున్నది. సమాధానము కుదిరినచో క్రొత్తకత్తువారు నిర్ణయింపబడబోవు రీతిని కొన్ని నెలలవరకును తమ ప్రచారమును నిలిపెదరు. 22 వ తేదీతో ఈ పని ముగియవచ్చును.

మ్యునిసిపలు సంఘమువారు దాసుగారికి సన్మాన పత్ర మొసంగుట

21 వ తేదీనాయంకాలము అలహాబాదులో మ్యునిసిపలు కార్యాలయవరకును జరిగిన సభలో మ్యునిసిపలు బోర్డువారు జేతబంధుదాసుగారికి సన్మానపత్రమును సమర్పించిరి. సన్మానపత్రము ఖద్దరుపై వ్రాయబడినది. దానిని కృష్ణకాంత మాలవ్యగారు చదివెరి. "దాసుగారికి గల సద్భావములనే యిప్పుడు మ్యునిసిపలు సంఘమువారుగూడ కలిగియున్నాడు. స్వాతంత్ర్య మహాత్మాగారిని దీనిసంఘమువారుగూడ కీర్తించునట్లుండవలెనని కోరికను సమర్థించిరి. దానిపై 12 వరుల కొన్నియలవంతకములుండెను. "ఇది నాకొన్నబడిన వ్యక్తిగొరకునినే భావింపను. నేనేమహాద్వయమునకు ప్రతినిధిగా నుండినో అట్టి భారతదేశమునందే సభ జే. ఈనగరమునందలి వోటరులు కొన్నియలవంత యిట్లు గాంచిరిని నేనుభావించెదను కాంగ్రెసు పట్ల దేశీయులకు గల భక్తి గౌరవములకిది నిదర్శనమగునని నేనిములకంగీకరించెద"ని దాసుగారు నుడివెరి. క్రొత్తకత్తువారిసభలోరక్త వచ్చిన ప్రముఖులందరు నీవభివృద్ధి

అలహాబాదుయాత్ర

కాంగ్రెసు నాయకుల ప్రయాణము

భారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘ సభ 26 వ తేదీని స్థాయిసంఘ సభ 27 వ తేదీని అలహాబాదులో జరుగును.

21 వ తేదీ రాత్రి శ్రీమాన్ సి. రాజగోపాలాచారిగారు నేలనుండి బయలుదేరి చెన్నపురికి వచ్చి శ్రీయుత ప్రకాశంగారిని కలసికొందురు. 22 వ తేదీరాత్రి వారిద్దరును చెన్నపురినుండి బయలుదేరి బొంబాయికి వెళ్లెదరు. భారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘ సభ్యులు బొంబాయిలో వీరిని కలసికొందురు. శ్రీయుతులు కల్లభాయిపటేల్, మహామాలి, జేతపాండి, ప్రకాశంగారి, రాజగోపాలాచారి గార్లు 24 వ తేదీ రాత్రి బొంబాయినుండి జబ్బులుపురు మొయి అలో బయలుదేరి 26 వ తేదీ ఉదయమునకు అలహాబాదు చేరెదరు. వార్ధాలోనున్న నేటుజమునాలాలు బజాజుగారు గూడ భూసామలగొద్ద వారిని కలసికొందురు. డాక్టరు వరదరాజులు నామిదుగారు గూడ అలహాబాదుకు వెళ్లెదరు.

అలహాబాదులో బహిరంగసభ

నేడు 22 వతేదీ సాయంకాలము జరుగును

అలహాబాదులో నేడు సాయంకాలము బహిరంగసభ జరుగును. అసభలో చాలమంది నాయకులు యవ్వనించెదరు. 26 వతేదీని భారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘసభలో చర్చించుటకు సమాధాన విషయములు సిద్ధమవున్నాడు.

బెంగుళూరు కంటోను మెంటు

మేజస్ట్రేటు ఉత్తరువు

రెండునెలలవరకును సభలు జరుపగూడదు

ఈనెల 21వతేదీ మొదలు రెండు నెలలవరకును బెంగుళూరు కంటోను మెంటు సరిహద్దులోపలసభలు జరుపరాదు. సభలలోనువ్వనింప గూడదు. ప్రజలసభలకు వెళ్లగూడదని ప్రజలకును మహామాలి (భారత కాంగ్రెసు ఖిలాఫతు సంఘముల సభ్యుడు ముతవాకరు, దినాకరు (కర్నాటకము) భీరరావు రాజా, వీరాభివను (మైసూరు) గార్లకును బెంగుళూరు కంటోను మెంటు మేజస్ట్రేటు నోటీసు పంపెను.

నెల్లూరుజిల్లా హిందీ ప్రచారసమితి

నెల్లూరుజిల్లా హిందీసమితి కార్యనిర్వాహకవర్గము యీ నెల 18 తేదీ నెల్లూరులోనూడిరి. శ్రోత్రనిబంధనల గాంచిరి. జిల్లాతేలికను తనిఖీచేయుటకు ఆడిటరును పంపిమిరి. అఖిల భారత కాంగ్రెసు నివ్యావహారము వారిచే కొంతమంది 5000-ల విరాళముగా నెల్లూరుజిల్లా హిందీసమితిగానూరు 800-లు యిచ్చుటకు కద్రాసు హిందీసమితిగానూరు కొంతమంది తీర్మానించిరి. అఖిలభారత హిందీప్రచారకమితి కును శ్రీయుత 'కొత్తాలో' బి. ఏ. గారు శుక్రవారము 28 తేదీ నెల్లూరుకివచ్చెయుదురు. హిందీభాషాభిమానులందరు వారికి స్వాగతంబొసంగి, ఆదినము సాయుధములగు హిందీయహా సభకు జిల్లావాసులందరు విచ్చేనుప్రార్థితులు.

నెల్లూరుజిల్లా హిందీసమితి,

కార్యదర్శి.

మైన కారణముగ పరిణమించును (కరతాశధ్యములు) ఇప్పటినుండి భారతీయులు అయిపోవీయులు పరస్పరసహాయము జేసికొనుచు, మెలంగదరని తెల్లమైనది. పరస్పర విరోధమును పెచ్చు పెంచుటకై చాల ప్రయోసపడుచుండిరి. ఈవిల్లు కాసనమైన తరువాత ఆప్రయాసన్నియు కర్మములయొక్కనియు తెలియజేసెద. అట్టినిరుపయోగముగను (జేతములవలన భారతఃశ్చయాభివృద్ధి అగజాలదు (కరతాశధ్యములు)

శేషగిరి అయ్యుగారు

చాలనిష్ఠంధముననే ఈపత్రికమువారు యిదిట్లున కనుకూలపడిరి. వలసరాజ్యములందీటి వసతులే భారతీయులకు నొసంగునని తలంచెదను

జమ్నాదాస్ గారు

రెండు తెగలవారికిని గలతైవమ్యములు అడగుచున్నవని తేలుచున్నది.

శ్రీరంగాచారిగారు

ఈ విల్లునలన భారతీయులకు చాలాభయము కలుగుచున్నది. విరోధము నేరస్థులను భారతీయ న్యాయాధికారులు నిచారింపగూడదను నిష్ఠంధము తీసివేయబడినది. ప్రతితిర్మానమునట్లును అపిలుజేయుట కందరికి హక్కు ఇయ్యబడినది. మిశ్రమజాతీయుల వాడుకలేక కర్వలో నాశనమగుదురు. తమ విభేదముల నిర్మూలించుకొనుటకై భారతీయులకు అయిపోవీయులు సహాయపడవలెను.

గిన్వాలాగారు

మంత్రిగారు తమ సలహాల నమలులో తెట్టియే తీరవలయునని నిర్బంధించుటవలన తనకీర్తి సర్వస్వము నుపయోగపఱచిరి. అట్లేమనముగూడ మనకీర్తిసంతతియు వలసినపుడు పయోగపఱచవలయును. ప్రజలకు విరోధముగజోయి మంత్రిగారు విదేశాంగ మంత్రిగారితో సంభవించి వారితో రాజీతుదుర్బుకొనిరి. భారతదేశీయులతో నిట్లేసంభవజేసికొనిన బాగుండెడిది.

గిన్వాలాగారు తమ యువస్వామి ముగించిన తరువాత అనేకమంది మాటలాడెదలచిరిగాని అధ్యక్షులు నివారించి విల్లు ఓటునకు తెట్టగా ఏకగ్రీవముగ నామోదించబడిన.

22-వ తేదీ సమావేశము

సెంట్రల్ ధనకోశమునకు రాష్ట్రీయ లిఖితకలసిన కప్పుములైన చర్చ వరకు తీసికొనబడిన. కార్యక్రమమునం దితిర్మానములు, కెన్యాలో భారతీయులస్థితి, పీలుగారిప్రకటన, ఇండియాలో బారిష్టరువర్గము నిర్బంధము, మిలిటరీ ఉద్యోగములను భారతీయుల కిచ్చుట మున్నగు సంకేములకు సంబంధించివి. లాలా హరివన్ లాలు, ఫజ్లహుస్సేనుగార్లు పంజాబుయంత్రులు ప్రేక్షకులుగా విచ్చేసిరి.

భోపాలులో మద్యపాన నిషేధచట్టము

భోపాల్ 21 ఫిబ్రవరి:—ఇటీవల భోపాలురేగం మహారాజుగారు తమ రాష్ట్రీయలో ప్రవేశపెట్టిన సంస్కరణములలో సంపూర్ణ మద్యపాన నిషేధముగలదు. కల్లు కంట్రాక్టులకు రాష్ట్రీయలోయేటేట 4-5 లక్షల రూపాయల రాబడివచ్చుచుండెను. ప్రజల యభివృద్ధికై యీరాబడి త్యజింపబడినది.

మహారాజుగారిచ్చిన విందునందర్భమున

వైస్రాయిగారి యుపన్యాసము

భూపాలసంస్థానము

వైస్రాయి గారి క్యాంపు.

డెల్లీ, ఫిబ్రవరి 20:—భూపాలమహారాజుగారు రాజప్రతినిధిగారి గౌరవార్థమై యొసంగింపబడు సందర్భమున ప్రసంగించుచున్నట్లెల్లీరి—తాము నేడు మాకుజేసిని సన్మానమునకై తమయెడ సంతకాత్మకము. మహారాజుగారు చాలప్రయాసపడి యేలాటిలోపములేక విందు గావించి మమ్మనామోదనముగ్నుల జేసిరి. ఈ దేశము నుతిల కించుటకు నేను ఇంతకుముందే రావలసినవాడిను. గాని అవసరము కొన్ని కారణములవలన రావలసెదని అపుడు రాకున్నందున నామోద మిచ్చుదీనుడనిచింది. ఈ కారణములచేభూపాలదేశమున మేము మఱివలము. మీప్రార్థన తీపురాతన నుంవర ఆర్థప్రాంత్యముల జూపిన ధైర్యధైర్యమును, మీప్రార్థన పట్టణముల రంజకములకు రంగములను మేముమఱవలము. ఈ సంస్థానాధీశ్వరుడు, ముఖ్యముగా కుద్ధాంత యభివృద్ధిని మునుజూపిన మర్యాదకై మే మెంతయో కృతజ్ఞులము. తొలుతనుండి వారి విశ్వాసపాతక గుర్తించదగినది.

ఆంధ్ర పత్రిక

1923 సం. ఫిబ్రవరి 22-వ తేది

గురువారము

వర్ణ వృత్త:

శాసనసభ్యుల లొంగుబాటు

క్రిమినల్ విచారణలో గనుపించే వర్ణ వృత్తమునూ, జరిగిన అట్టహాస మంతయు తుదకు నిష్ఫలమయ్యెను. విచారణసంఘమువారు కొన్ని మార్పులను సూచించినను, వర్ణ వృత్త నటులనే నిలిపి యుండిరి. ప్రభుత్వమువారు తయారుజేసిన చట్టములో, విచారణసంఘమువారు రంగీకరించిన ముఖ్యమగు మార్పులనుగూడ పొందుపరచక బోయిరి. ఇంత ముఖ్య విషయమునూర్చి విచారించుటకు ముందు, బిల్లును కొంతకాలము క్రిందటనే ప్రచురించు యుండవలసినది. ప్రజాభిప్రాయమును గైకొనియుండవలసినది. అందుకు మార్పు, బిల్లును ప్రతికలలో నయినను ప్రచురించుట కవకాశము గలుగక ముందే, సామాజ్య శాసనసభలో దీనిని ప్రవేశ పెట్టిరి. శాసనసభలో నయినను, దీనినిగూర్చి చర్చించుటకు లగిన యవకాశము నెసగక బోయిరి. సాధారణముగ ముఖ్య చట్టములనున్నట్టి సెలెక్టు కమిటీవారి పరిశీలనమునకు బంపుటయు, సెలెక్టు కమిటీ రిపోర్టును మరల శాసనసభలో చర్చించుటయు ఆచారమై యుండెను. ఆయా చట్టములపై తమ తమ తలచుకొని యుండెను. కాలము గడచుచో హైదరాబాద్, యూరప్షియను సంఘములకు జరిగిన రాజకీయ భంగము గలుగునని, ప్రభుత్వ సభ్యుడు చెలిపెను. ఈ రాజకీయ భంగము జరిగినో, శాసనసభ్యులకు దీనితో నెట్టి సంబంధము గలదో, తెలియదు. విచారణసంఘసభ్యులమధ్య రాజకీయ భంగమునచో, శాసనసభకు దీనితో నేమి సంబంధముండను? అధికారుల సర్దుబాటు, వారిచేసిన సమాధానములను విచిత్రముగ నుండును. తుదకు పర్యవసానమునందు మాత్రము మార్పు గలుగలేదు. శాసనసభ్యుల వైఖరి మరింత విచిత్రముగ నున్నది. సెలెక్టు కమిటీకి ఈ బిల్లును బంపనక్కర లేదని ప్రభుత్వసభ్యుడు చెలుగనే వీరు మెత్తచెడిరి. ఈ మాత్రము చట్టమయినను దొరికిన చాలు ననియు, ఇదియైనను అసలే యాశ యుండదనియు, వీరు భావించుచుండురు. ఇందుకు వీరిని నిందించి లాభములేదు. శాసనసభల వాతావరణమే యిట్టిది. ఎట్టి దృఢత్వమును నయినను మెత్తబరుకుగల గుణ మింకా సభలకు గలదు. అధికారుల తీయని మాటలకు, సభ్యుల పొంగుచుండురు. బాధ్యతగల వాతావరణం లేదు. ప్రవర్తించు చున్నటుల సంస్కృతి జడచుండును.

యూరప్షియను బ్రిటిష్ పౌరులకు గల హక్కులను అధినివేశ రాజ్యముల వారి కిచ్చుట యక్రమమని యెంచి, విచారణసంఘమువారు అట్టి హక్కును దొంగిలించగోరిరి. ఇందు విచిత్రమేదియు లేదు. అధినివేశ రాజ్యములవారు భారతీయులను సామాన్యమానప్రకారము నయినను పరిగణింపక, వారిని పలు బాధలకు లొనగించుచుండ, అట్టి వారికి హిందూ దేశమున ప్రజలన్నను నెక్కుడు సౌకర్యముల నెసగవలయుననుటకు ఆత్మగౌరవ భంగకరమగు సూచన వెరొకటుండబోదు. కాని, ప్రభు

త్వము వారి సూచనను నిరాకరించి, తమ బిల్లులో, అధినివేశ రాజ్యముల వారినిగూడ యూరప్షియను బ్రిటిష్ పౌరులలో చేర్చిరి. ఇటులచేర్చినగాని, ఇండియా మంత్రియగు పీలు ప్రభువుగారు చట్టమును తామంగీకరింపమని రట. పీలు ప్రభువుగారి ఉదారబుద్ధి నేమని కొనియాడవచ్చును? హిందూ దేశముపై ఇండియా మంత్రికెంత యభిమానముగలదో, జాపుటకీ యొక్క నిదర్శనమే సరిపోవును! పీలు ప్రభువుగారి హుక్కుమునకు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు లొంగిపోయిరి. సెలెక్టు కమిటీకి చట్టమును పంపుచో, ఈ ఏర్పాటు ఎక్కడ తొలగిపోవునో యని అధికారులు భయపడుట వింతగాదు. ఈ చట్టముగూర్చి ప్రజాభిప్రాయము వెలువడలేదని హెయిలీగారు చెలిపిరి. కాని సావకాశములేనిదే, ప్రజాభిప్రాయములకు వెలువడను? ఇండియా మంత్రికి తాము లొంగిపోయియు, వైగ మంత్రిగారి చర్యను హెయిలీగారు సమర్థించుచుండగిరి. హెయిలీగారిని పొగడుటకు, సర సర్వాధికారిగారు గలరు గద. సర్వాధికారిగారి కీ చట్టమును గాంచిన చట్టరానిసంతకము గలిగెను. అధిక స్వాతంత్ర్యము, నైపుణ్యమున భారతీయోద్యోగుల నియామకము, నేర విచారణయందు జాతివిభేదముల నిర్మూలనము, ఇట్టి యనుకూల సందర్భములన్నియు ఒక్కొక్కటి చేకూరుచుండుటచే శాసనసభకు విజయవరంపరలు గలుగుచున్నవని సర్వాధికారిగారు నడిపిరి. సర్వాధికారిగారు సూచించిన మార్పులన్నియు నామమాత్రములనియు, ప్యవసానమునందు విశేష భేదము లేదనియు, వీరు గుర్తింపరయిరి.

కాని, మితవాద ప్రముఖుని దృష్టిపథ మింత కన్నను విశాలవిధిని సంచరించునని యూహింపవీలులేదు. ప్రస్తుత చట్టమును సెలెక్టు కమిటీకి బంపగూడదనియు, అటులబంపుచో నలువది సంవత్సరములనుండియు చెలరేగుచున్న వివాదము త్వరలో నంతరించెడి యవకాశము దప్పిపోవుననియు, వీరు చెలిపిరి. కాని, ప్రస్తుత చట్టము వలన, అట్టి వివాద మంతరించునా? ఏ చట్టమయినను వర్ణ వృత్తను గుర్తించు సంతకము, ఈ వివాద మంతరింపదు. తురుష్కులకును, మిత్ర మండలివారికినిగూడ, వర్ణ వృత్తసభ్యులయే వివాదము తటస్థించెను. నేర విచారణలో యూరప్షియనుల కెక్కుడు సౌకర్యముల నెసగవలయునని మిత్రమండలి గోరెను. తురుష్కు లివిషయమై విశేషమగు కట్టుదలనుజూపిరి. ఇట్టి వర్ణ వృత్త కొనసాగుచో, తమ రాజ్యాధికారమునకు భంగముచెల్లునని, వారు భావించిరి. సామాజ్య శాసనసభ్యులు బిల్లునందలి లోపములను గ్రహించినను, రాజకీయకు తామీ చట్టము నంగీకరింపక తీరదని, ఒకరితరువాత నెకరుచెప్ప దొడంగిరి. అధినివేశ రాజ్యములవారి యెడ తాము ఔదార్యముతో ప్రవర్తించవలయునని, రంగాచార్యులుగారు పలుకుట, వింతగ నుండక మానదు. ఏమియుచేతగానపుడు, ఔదార్యముజూపుటెటుల? డాక్టరు గవర్నగారు చెలిపినటుల చట్టము నందలి ఏర్పాటుల నంగీకరించుటకు నిస్సహాయతయే మూలకారణము. అధినివేశ రాజ్యవాసులవిషయమై బ్రిటిష్ ప్రభుత్వనిర్ణయము నంగీకరించుచో, హిందూ దేశము విషయమై ఇంగ్లండులో ననుకూలాభిప్రాయము ప్రబలునని హెయిలీగారు రాశిపెట్టుట వారి సర్వునుమాత్రము సూచించును. వీరిపలుకులు వృద్ధ తాడనముచే దంతభగ్నులకలిగినదను సామెతను జ్ఞాపకముజేయును. తాత్కాలికావసరము కొరకు, అధికారులెట్టి చమత్కారపు హేతువుల నయినను చెలుపగలుగుదురు. ఇంగ్లండులోను, అధినివేశ రాజ్యములలోను బిల్లునందలి ఏర్పాటులవలన అనుకూల వాతావరణము ప్రబలునడల, అది ఇతివరకే

ప్రబలవలసియుండెను. కాలనీల ప్రజల నిద్రవరకు బ్రిటిష్ పౌరులకు క్రిమినల్ చట్ట మంగీకరించుచునే యున్నది.

ఇంత కాలమునుండియు, ఇంగ్లండు ప్రజలు గాని, కాలనీలవారుగాని, భారతీయుల హక్కుల గూర్చి ఎంతవరకు తోడ్పడిరి? భారతీయులపై కాలనీల ప్రజల తేల విరోధమునుబూనిరి? కాలనీల ప్రజల కీదేశమున ఎక్కుడు సౌకర్యముల నొసగినందులకు, శాశ్వతమయిన ఇంతవరకు కృతజ్ఞతజూపిరా? లేనపుడు, కాలనీల ప్రజల కీ సౌకర్యమును దీసివైచినంత మాత్రమున ఎక్కుడు నష్టమేమి వాటిల్లునో చెలియదు. ఆత్మగౌరవము జూపగలవారినే, ఇతరులును గౌరవించుదురు. స్వల్పలాభములకొరకు ఆత్మగౌరవమును కోల్పోవువారిని ఇతరులు గౌరవించుట దుర్లభము. భారతీయులకన్న కాలనీల ప్రజల కెక్కుడు హక్కులనిచ్చుట, ఏరాజకీయ సంబంధించిన సంగతియో తెలియకున్నది. హెయిలీగారి లాలశలకు లొంగిపోయిన శాసనసభ్యులు రాజకీయ దీనిని సంబంధమేమియో చెలుపరయిరి. పీలు ప్రభువుగారు ఉంగరముల వేళ్లతో మొట్టుచుండ, లొంగిపోయి, ఇతర కారణములను చెలిపి సంతృప్తిజెందుటవలన నేమి లాభముండును? చట్టమునందు వర్ణ వృత్తను బెంచెడి ఏర్పాటు లెన్నియో గలవు. వీని నన్నిటిని శాసనసభవారు రంగీకరించిరి. రెండవ, మూడవతరగతి మేజిస్ట్రేట్లు బ్రిటిష్ పౌరులను విచారించవీలులేదని, ప్రస్తుత చట్టము చెలుపుచున్నది. ఈ ఏర్పాటు నికను నిలిపియుంచుట, యసభ్యముగాదా? ఇందుకు హెయిలీగారు రొక విచిత్ర కారణమును చెలిపిరి. ఈతరగతి మేజిస్ట్రేట్లులకు ఇంగ్లీషు భాష రాదట. శాసనసభ్యు లివిషయము నెటుల విమర్శింపక విడిచిరో చెలియదు. ఈతరగతివారు మొదటితరగతి మేజిస్ట్రేట్లు లగుచున్న సంగతి హెయిలీగారికి చెలియదు గాబోలు. ఇంగ్లీషురాని మేజిస్ట్రేట్లు లీ రాజధానియందు గనుపింపరు. వీరిలో పలువురు పట్టభద్రులే! హెయిలీగారి వాద దౌర్బల్యమున కింతకన్నను నిదర్శన ముక్కరలేదు. క్రిమినల్ ప్రొసీజరు కోడ్లోని 30, 44 క్షేత్రముల క్రింద భారతీయులను ఏడుసంవత్సరములవరకు శిక్ష విధించుటకు మేజిస్ట్రేట్లు కధికారముగలదు. కాని, యూరప్షియనులపై, రెండు సంవత్సరములకన్నను నెక్కుడు శిక్షను విధించుట కవకాశము లేదు.

బెత్తపుచెట్టల శిక్షను భారతీయులపై విధింపవచ్చునుగాని, యూరప్షియనులపై విధింపవీలులేదు. ఈ వ్యత్యాసమును తొలగింపరయిరి. ఈ శిక్షను విధించినపుడు అప్పీలు జేయవచ్చు నను సవరణను మాత్రము శాసనసభవారు రంగీకరించిరి. యూరప్షియనులను విచారించునపుడు జ్యూరీలో యూరప్షియనులు సభ్యులుగ నుండవలయుననుట, వర్ణ వృత్తకు మూలాధారముగ నుండెను. ఈ యాధారమును ప్రస్తుత చట్టము కడలించలేదు. జ్యూరీ నిర్ణయములపైని అప్పీలు జేయుటకుగూడ అవకాశము గలదు. యూరప్షియను సైనికుల విచారణలో నెక్కుడు వ్యత్యాసము చూపబడెను. దాదాపుచట్టము నున్న దున్నటుల, శాసనసభవారు రంగీకరించిరి. ఇందలి ఏర్పాటుల యసభ్యతను, ఇంతకు పూర్వము తేలవరచి యుంటిమి. శాసనసభలలో జరిగెడి యార్భాటమంతయు నిస్సారమనియు, పర్యవసానమునందు మార్పుగలుగుట లేదనియు, అధికారులు తమ యిచ్చను నెఱవేర్చుకొనగలుగుచున్నారనియు, కరతలామలకమగును. వీనియందు ఎవరు చేరినను, లాభ మొక్కటియే. స్వపరిచాలనము చేజిక్కువరకు, ప్రశ్నేచ్ఛ నెఱవేరుటకు వీలుగనిపింపదు. అంతవరకు వర్ణ వృత్త సూచన మాయట, దుస్తరము.

జయలు బాధలు

మూర్తి సత్కారము నిర్బంధితులకు యర్ర వాడజయలులో కొరడాదెబ్బల గొట్టరను సంగతి విజమని, వార్తాధికారిగూడ ప్రకటించెను. ఇంత దాడుణికు కవనరమేమిగలిగెను? జయలుబాధలు ములను నిర్బంధితుల తీక్రమించుటయే కారణముట. మూర్తి సత్కారములు, కేవలము ధర్మక్షణ కొరకు త్యాగవ్రతము నవలంబించిరి. ఇట్టివారిపై దాడుణికులను ప్రయోగించుటవలన అధికారుల ప్రతిష్ఠ యినుమడింప జాలదు. రాజమహేంద్ర వరము జయలునందు ఏడుగురుమిత్రభయిదీలు భోజన మును మానివైచినటులను, భోజనపు సౌకర్యములే ఇందుకు కారణమనియు తెలియుచున్నది. రాజకీయ నిర్బంధితుల నీ గీతిని బాధలపెట్టుట నాగరిక లక్షణము గాజాలదు. ఈదేశమునందు ద పు మరియొక దేశ ము నం దు దేశ భ క్తు ల కీ రీతి బాధలు గనపించవు. రాజకీయ నిర్బంధితులను సామాన్యనేరస్థులవలె జూచుట, ఇండియా యందు పరిపాటియయినది. వరిపాలనావిధానపు స్వభావ మున కిది ప్రధాన నిదర్శనము. కాని, దేశముకొ రకు బాటుపడెడివా రిట్టి బాధల ననుభవింపక తీరదు. దేశభక్తుల బాధానుభవమునందే స్వా తంత్ర్య ముద్భవించును. వారి త్యాగమున, వారి తపమును ఎన్నడును వృధ గానేరవు.

వోటు ఎవరికి?

కలకత్తా మ్యునిసిపలు బిల్లును గూర్చి బెంగాలు శాసనసభలో చర్చ జరుగుచున్నది. ఒక్క వోటరు నకు ఒక్కవోటు అనుసూత్రము పనికిరాదనియు, ఆస్తినిబట్టి వోటరుకు ఆరువో ట్లుండవచ్చుననియు సవరణ ప్రతిపాదించబడెను. భూస్వాముల ప్రతినిధు లీ సవరణ నామోదించుచు, బీదలకును నేడుండి రేపు లేచిపోయెడి వారికిని మ్యునిసిపల్ వోటుండగూడ ద ని యు, వీ రి క న్ను ను ధన వంతుల కెక్కుడు బాధ్యతలు గల వనియు, బలికిరట. ప్రపంచము ధనవంతులకొరకు మాత్రమే నిలిచియుండ లేదని, మరియొక సభ్యు డాక్షే పించెను. తుదకీసవరణ నిరాకరింపబడెను. కేవలము ఆస్తిని ధనమును బట్టిమాత్రమే వోటరులసంఖ్యను నిర్ణయించుటచే, నియోజకగణము సంకుచిత మగు చున్నది. కాంగ్రెసు నియోజకగణపు విస్తీర్ణతకును శాసనసభా నియోజకగణపు సంకుచిత రూపమున కును, వ్యత్యాసమును కనుగొనవచ్చును. కాంగ్రెసు నియోజకగణమును నిరాకరించి, శాసనసభా నియోజకగణమునే ప్రమాణముగ గైకొనద మను వారు, రెంటిని గల మూలాధారసూత్రములను గుర్తించుట లేదు.

అమెరికా పౌరత్వపు హక్కు

భారతీయులను ఆర్యులుగ పరిగణించి, అమె రికా పౌరత్వపుహక్కును ప్రసాదించవచ్చునని ఇది వరకు నిర్ణయించిరి. ఇప్పుడు సుప్రీంకోర్టువారి నిర్ణ యముప్రకారము, భారతీయులు స్వాతంత్ర్యము ననుభవించెడి ఆర్యులుగాదు గాన, అతడు అమెరికా పౌరుడుగ నుండనర్హు డ గాడని నిరూపింపబడెను. భారతీయులు ఆర్యులుగ పరిగణింపబడినను, స్వేచ్ఛ గల ఆర్యులనియు, స్వేచ్ఛలేని ఆర్యులనియు అమె రికా కోర్టువారు విభేదము జూపిరి. ఈ నిర్ణ యము గాంచి ఆశ్చర్యపడనక్కర లేదు. బ్రిటిషుసామ్రా జ్యమునందే భారతీయులకు పౌరస్వత్వములులేక యుండ, అమెరికాలో నుండకున్న నాశ్చర్యమేముం డును? ఎన్నిసుగుణములున్నను, పరాధీన చిహ్నము గనుపించునంతవరకు అవి రాణింపవు. స్వేచ్ఛలేని

భారతీయుల నేదేశమునందును గౌరవించరు. విదేశ ములలో ప్రచారము సలుపవలయునని బలికెడి ప్రమాఖులు, నిజస్థితిని పరికింపవలయును. స్వాతంత్ర్య సిద్ధికై మాతృదేశమునందే కృషిసలుపుట యవ సరము. దీనిబలము ననుసరించియే, స్వాతంత్ర్యసిద్ధి గలుగును. స్వేచ్ఛలేని భారతీయుల మొరల నెవ రును ఆలకింపరనుట తథ్యము.

నిర్బంధ ప్రయోగము

నవజీవనకత్తికా నిర్వాహకులపై క్రిమినలు ప్రొసీజరు కోడ్డు 107 క్లెక్కును ప్రయోగింపబడెను. సంపాదకులగు క లేల్కారుగారిపై ఒకసంవత్సరము విడిఖయిదు శిక్ష విధింపబడెను. జార్జి జోసెఫ్ గారు చెలిపినటుల, ప్రభుత్వదృష్టి ఇంకను మార్పుజెంద లేదు. అందుచే దేశభక్తు లింకనుఎక్కుడుత్యాగము ల సలుపుట యవసరమగుచున్నది. దీనివలననే ప్రజా శక్తివిస్తరించుననియు, ప్రభుత్వదృష్టిని మార్పు జెం దించుననియు, జోసెఫ్ గారు పలికిరి. అట్టి యవకాశ మును అధికారులు గలిగించు చున్నందునకు వారి నభినందింపవచ్చును. బెంగుళూరులో 144 క్లెక్కును క్రింద, కాంగ్రెసుప్రచార సభలు జరుగగూడదని మేజిస్ట్రేట్లుగా రుత్తరు విచ్చిరి. హిందూ మహాస్మ దీయ నాయకుల సభల నాపివైచిరి. స్వాతంత్ర్య నిరోధము లీరితిన బలమయిన కొలదియు ప్రజలలో స్వాతంత్ర్య సంపాదనేచ్ఛము బలమగుచుండును గాని, తగిలిపోవ జాలదు.

గొక్లేగారు శాస్త్రిగారు

శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు గోక్లే సాంవత్సరి కోర్టున సందర్శమున పూనానగరమున ముచ్చటించుచు, గోక్లేగారు చనిపోవునపుడు తమసానమున నెవరిని నియమించవలసినదియునూచింప లేదనినుడివి రి. తమపేరును సూచించినసంగతి అసత్యమని శాస్త్రి గారుపలికిరి ఇందుకు కారణమేమైయుండునో యని శాస్త్రిగారు విశ్లేషించిరి. శాస్త్రిగారు పైకి మిత వాదివలె గనపించుచున్నను లోలోపల వారు అతి వాడులను భయము గో క్లే గా రి కుండెడిదట. కాని ఇంతవరకును, శాస్త్రిగారు మితవాద వధము నుండి యణుమాత్రమును జారి పో లే ద ను ట తథ్యము. గోక్లేగారి భయమును శాస్త్రిగారు నిరా ధారము గావించిరనుట, తేట తెల్ల ము. కాని పరిస్థితుల ననుసరించి శాస్త్రిగారు మారకుండుట, గోక్లేగారికయినను ఇష్టముండునని తలంపజాలము.

అరబ్బులు : మాండేలులు

మెసపొటేమియా, పాలెస్టీనులలో మాండేలు వలన అరబ్బులకుగాని, ఇంగ్లండునకుగాని లాభము గలిగినటులదోచదు. మెసపొటేమియానుండి బ్రిటిషు వారు లేచిరావలయునని, ఆస్క్విత్తుగారు సైత ము పార్లమెంటుసభలో బలికిరి. పాలెస్టీనులో జరుగ బోయెడి ఎన్నికలను, అరబ్బుల కాంగ్రెసుసభవారు బహిష్కరింపనిశ్చయించిరి. సూతన పరిపాలనావిధా నముకూర్చి వారు తమ అసమ్మతిని తెలిపిరి. అర బ్బుల నీ రీతిని అసంతృప్తులజేసిన మాండేలులవలన నేమి ప్రయోజనముండును? వర్షెలిసుసంధికి సం బంధించిన ఏర్పాటు లెంతకృత్రిమములో ఇందువలన గనుగొనవచ్చును.

ఈజిప్టు

ఈజిప్టు స్థితివిషయముగనున్నది. దేశనాయకు లగు జుగ్లల్ పాషాగారిని నిర్బంధమునుండి ఇంకను విడుదలేదు. వారిపక్షమునకు జెందినమంత్రులివుడు రాజీనామానియవలసినచ్చెను. మితవాదియు, బ్రిటి షువారి కనుకూలుమనగు అక్లీ పాషాగారిని మంత్రిగ

జొప్పించుటకై ప్రయత్నము జరుగుచున్నందుల, ప్రజలు అయిష్టమును కనుబడిచిరి. పాలకుల నిర్బం ధములు ప్రబలమయినవి. ఎంత కాలము ఈజిప్టువ్యవ హార మీడితిని నలుగుచుండునో, తెలియదు.

వార్తాసంగ్రహము

డక్కా, ఫిబ్రవరి 21:— బెంగాలు గవర్నరుగారు సచివాలయముగా కేటి మధ్యమ్యము డక్కాకేరి.

దల్లి, ఫిబ్రవరి 21:— నేటి దినము సామాన్యకార్యకలాప లో జాతివిభేదముల కిటు యోగ్యముగ నామోదించబడెను.

రంగూను, ఫిబ్రవరి 21:— సి. ఎస్. వట్టువర్మ గారి స్థానమున మేడలు మెడ్డశాల్కూరు బర్మాపోలీస్ ఇన్స్పెక్టరు జర్రెలగా నియమింపబడిరి.

అలహాబాద్, ఫెబ్రవరి 20:— అక్బర్ కమిటీవారి సలహాల ననుసరించి మూడున్నెలు కైల్వెలట్టును అనుకూలసల హాల నిచ్చుటకై మంత్రిలోచన సభము నిర్ణయింపబడునని కలంపబడుచున్నది.

కలకత్తా, ఫెబ్రవరి, 19:— రిట్టను ప్రభు వ్యాధిగ్రస్త అయిన కారణమున రిట్టకు దండతుల ప్రయాణ మాత్రబడి యుండెను. ఆమె కిపుడు నెమ్మదిగ నున్నది. అయినను రిట్టను ప్రభువు వెంబడి డక్కాకు పోజాలదు.

శాశ్వరము ఫిబ్రవరి 21:— గత కలంబు 20 వ తేదీ తమ ఉపాధ్యక్షపదవికి రాజీనాచ్చి యుండిరి. వారేమరల సభ్యు లుగా నెన్నుకొనబడిరి. వారి యెన్నికలు ఆక్రమముగ నున్నవని ప్రధాను అనునతిడు కేసు తెచ్చెను. మార్చి 19 వ తేదీ కేసు విచారింపబడును.

పెనుమరు ఫిబ్రవరి 20:— మొన్న 11 వ తేదీనాడు డేరా ఇస్కాల్ ఖాను సహద్రుల సమీపమున రాగ్న అనుగ్రామ పాంత్యములందు ఒక హైదరుని దోపిడిగా ద్రు నిర్బంధించు కొని పోషించుండిరి. పోలీసువారిని దొంగలను పొరదొలి నిర్బం ధితుని విడిపించుకొనిరి.

జలంధరు, ఫిబ్రవరి 21:— సక యెద్దర్లు మాక్లాహాకా గారు సపరివారముగా జలంధరును తిరికింప వచ్చియుండిరి. పుర పాలక సంఘమువారును జిల్లాబోర్డువారును సన్మాన పత్రముల వారికి సమర్పింపగా నుచితరీతిని వారికి బదులిచ్చిరి. ఇచ్చట నైసిక సిబ్బందుల నెల్ల తిలకించుచున్నారు.

రంగూను, ఫిబ్రవరి 21:— గవ వాక్కిర్లు బట్టరు గారు తాము గవర్నరు స్థానము నలంకించిన తరువాత కేటి సాయంత్రము విందు గావించిరి. నుమారు 2000 మంది ఆధులు వచ్చియుండిరి. కవర్నరుగారు అందరితోను సామాన్యముగ మాటలాడుచు మాచ్చటించు. మండిరి. విందు మహావైభవమున జరిగెను.

ధిల్లీ ఫిబ్రవరి 21:— స్వాతంత్ర్య ప్రాప్త్యర్థనమున 28 తేదీనాడు ఆప్టసన్స ప్రభుత్వమువారు మహావైభవమున జరుపనున్నారు. ఆప్టసన్ రాయబారి ధిల్లీనుండి 24 వ తేదీ బయ లుజేరెదరు. ఆచట 10 దినము వారు నిలిచి మార్చిమాస మధ్య మున మల ధిల్లీకి వచ్చెదరు. జలాలాబాద్ నందే అమీరుగారు సపరివారముగ నున్నారు.

అలహాబాద్, ఫిబ్రవరి 21:— లంచము తీసికొనినను నేరమున క్షింపబడిన సభ ఇన్స్పెక్టరు సాహెబాల్ అనున తడు అపీలుచేసికొని యుండెను. అయిటి ప్రోసియ్యుటెన్టు, ఆతడెవరికి తెలియక న పరుగెత్తిపోయినాడు. ఎన్నెల్లాపీడియా కంపెనీ ప్రధానడై రెక్టరు వారాయాప్రస్య అను నతడుగూడ పరుగెత్తిపోయెనని తెలియుచున్నది.

కరంచీ ఫిబ్రవరి 20:— సివిలఅస్పెక్ట్ కంపాదరు అసంజాను అనుతిడును నేవరును ఫిరూ అనునతడును కలసి 28 గ్రేడునులు కోక్కునును 58 గ్రేడునుల మారామిడును కై నెన్ను తేనడే యుంచుకొనియున్న కారణమున సహాయపౌరవ్యాయా ధికారివారుపుర విచారించెను. సాక్ష్యములేని కారణమున అసం దావజలబడెను. భావ్రుకు 400 రూపాయల జుల్కానాయకును అదిజైల్లించెదను కేసు కలెనక్షును విధించబడెను.

స్థానిక వార్తలు

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము:—దక్షిణ హట్టన గారు చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయపు సాధారణ సభ్యత్వమునకు రాజీనామా నిచ్చిరి.

గాంధీయూక్తి ప్రసంగములుకంపెనీ (రాజమండ్రి) కాలండరు:—ఈ కాలండరుకై గాంధీ జనాభాని చిన్న మూర్తికలను, రాజమండ్రి ఏజంటు ఎం. వి. నుబ్బారావుగారు వందన కాలండరును కృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. కాలండరును పోస్టుఖర్చులుగాక రెండు అణాలు. వైచారికి వాయవయసేను.

మద్రాసు కార్పొరేషను:—మద్రాసు కార్పొరేషను నందు ప్రస్తుతము డాక్టరు స్వామిసాధుగారు సేనేటు సభాగతి నిర్దుష్టముగ నున్నారు. ఏప్రిల్ 13 వ తేదీతో వీరిసభ్యత్వపు కాలపరి మితి అంతమొందును. మరల ఎన్నిక జరుగవలయును. ఇందులకు నామినేషను చేసే ధూర్జి నెల 6 వ తేదీలోగ వందలయ్య ననియు మార్చి నెల 20 వ తేదీన సేనేటు నావును నందు వోట్లు పుచ్చుకొనునని నిర్ణయించు ఆఫీసరు యూనివర్సిటీ రిజిస్ట్రార్ గారు ప్రకటించుచున్నారు.

డాక్టరు ముత్తుగారు:—డాక్టరు ముత్తుగారు “ఈ యవ్యాధి నివారణాశ్రమ” స్థాపన సందర్భమున, మదనశర్మ బెంగళూరు, మామూరు, మైసూరు నందలి ప్రజేములందు పర్యటన మొనర్చెను. తరువాత సముద్రతీరమునందొక ఆశ్రమమును నిర్మించవలెనని మదరాసు ప్రభుత్వమువారికి నివేదిక సంపెను. ఈయనివారక సంఘ సమావేశమునకు హాజరుగట్ట గాను ముత్తు గారు లోగ్గొకు జనిరి. ఆచ్యుతినండి సేవాజనకు జని మార్చి మాసాంతమున మదరాసునకు తేరుదురు.

చెన్నపురి శాసనసభ:—నూతనమున అధ్యక్షేటు జన రణగ నియమింపబడిన సి. మాధవను నాయకు గారు చెన్నపురి శాసనసభ్యులుగ నియమింపబడిరి. ఆర్. జి. గ్రీవు గారు తమ శాసనసభ్యత్వమున కిచ్చిన రాజీనామాను గవర్నరు గారు అంగీకరించిరి. దక్షిణకనరా మహమ్మదీయ ప్రతిఘటన అబ్దుల్ కాసిం చేరినా హెబు గారు తమ శాసన సభ్యత్వమునకు రాజీనామా నిచ్చిరి. మరల మార్చి నెల 27 వ తేదీ లోగ ఎన్నికలు జరుగవలయునని గవర్నరుగారు తీర్మానమును ప్రకటించు చున్నారు.

పరిశ్రమల చట్టము నిబంధనలుచేయు ఉప సంఘము:—ఈ కమిటీ ప్రభుత్వసహాయముచే విషయమై ఇటీవల తయారు చేయబడిన చట్టముననుసరించి నిబంధనల తయారుచేయు విషయమై ప్రభుత్వమువారికి తోడ్పడుటకు ఈ క్రింద పేర్కొనబడిన వారు ఒక ఉపసంఘముగా ఏర్పరబడిరి. ఎ. జి. జి. కాంబెలుగారు (అధ్యక్షులు) ఇ. యస్. ధారానుగారు (కార్యదర్శి) ఎ. యం. మాడ్డాగారు, బి. తనికాచలంశెట్టి, సి.వి. వెంకటరమణయ్యగారు, సి. నరేకమొదలి, మహమ్మదు ఉస్మానుసాహేబు, ఇబ్రహీం షేసరు, సి. ఇ. వుడ్, సర్. పి. రాగ్యరాయశెట్టిగారు (సభ్యులు) మొదటితరగతి ఆఫీసర్లపాం శుట్రానిలింగు అలవన్సు వీరి కిన్యబడును. పరిశ్రమశాఖ డైరెక్టరు గ్రంట్రోలింగు ఆఫీసరుగ నుండెదరు. కార్యదర్శియ్యయింతేదీల జుందు ఈ సంఘసభ్యులు పోర్టునెంటు బార్డియందలి కమిటీ రూపములో సమావేశమయ్యెదరు.

చెన్నపురి కార్పొరేషను నోటీసు

మొప్పదిసంవత్సరముల యనంతరము సంవత్సరము 18 వ 7/- ల మంతున కట్టి అటునెలల కొకసారిగా నియతద్ధతి వై చెన్నపురి కార్పొరేషనువారు రు. 5,00,000 ల ఋణావలంబుల సేవలనుచేసివారు. ఈ ఋణము విషయమై పూర్తిపథ్యములు, వివరములు తెలియజేయువారు రెండువారానికి వ్రాసిన దంభాస్తుపాదముతో అన్ని వివరములు తెలుపబడును. ఎకకసామ్యుకు టెండరులను సంవత్సరముతో సహా టెండరులను 1923 సంవత్సరం మార్చి నెల 14 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు కమిషనరుగారికి పంపుకొనవలెను. (608) మంజూరు చేయబడిన మొత్తమును పూర్తిగా 1923 సంవత్సరము మార్చి నెల 24 వ తేదీలోగా చెల్లించవలెను. చెన్నపురి కార్పొరేషను } ఎమ్. బజ్జలుల్లా, 16-2-23 } కమిషనరు.

వాయామవార్తలు

మద్రాస్ యునైటెడ్ క్లబ్ టెన్నిస్ పంచెములు నిన్నటిదినము సామంత్రిము శారాయణమూర్తిగారు బాలగోపాలనుగారితో సింగిల్సు ఆడిరి. నిజముగ నిన్నటి ఆట ఆర్యున బ్రభువాచానుల ద్వంద్వయద్ధమును బోలియుండెను. శారాయణ మూర్తిగారు చాలపేరుమోగినవారు. చాలకండములలో గెలిచినవారు. బాలగోపాలనుగారు పిన్నవయస్కులు. ఇప్పుడే పుట్టినందుకు వచ్చుచున్నవారు. పేరుకుట శారాయణ మూర్తిగారు తప్పక గెలుతురని నమ్ముచుండెరి. ఆదిగా క్రిందటి సంవత్సరము శారాయణమూర్తిగారు బాలగోపాలు నోడించియుండిరి. కాని చివరకు బాలగోపాలు జేడి విజయమంది సభ్యుల సత్కార్యకర్తలకుల గావించెను. మొత్తపు తీరులకలె దూరికొనిపోవుచు డివీజియోయ శారాయణమూర్తిగారి కందుకూరితలు మొక్కవోడితో చెప్పెను. వారి ఆర్థిచంద్ర (హాఫ్ వాల్) పూర్ణచంద్ర (ఫుల్ వాల్) ప్రయోగములు నిన్ననంతగా కన్నులపరిచువు కన్నడవయ్యెను. బాలగోపాలుడు మానుమచి దించి న కో డెట్రాచు కలె యావచ్చుక్తి నవయోగించి ‘య కో వా మ్యు త్యు ర్వా’ అన్నట్లు ఆడి టెన్నిస్ ఆటకాండ్రకు కోవడియినదను శారాయణమూర్తి నోడించెను. శారాయణమూర్తి మొదటి నెట్టు నవలీల గెలిచెను. బాలగోపాలున కొక్కగేను మూత్రమే వచ్చెను. శారాయణమూర్తి విజృంభించక అతిహారాకతతో నాడకొచ్చెను. శారాయణమూర్తి మదగ్గరకు రవంద సరి వచ్చు గీతనద్దనుండి ఆడుమన్న యవకళముగై కొని బాలగోపాలుడు కలగద్దకు వచ్చి విజృంభించి యాడకొచ్చెను. కొంత సేపటివరకు ఇరువురును సమాన ఉట్టిలుగ పోరాడిరి. స్కోరు చెరి నాలుగుగేలులుగ నుండెను. ఇంత వాల సిం చి నమేలు కాదని బాలగోపాలుడు విజృంభించి మరుసగ రెండుగేలుల లాగి నెట్టు కా జేసెను. మూడవ నెట్టులో శారాయణమూర్తి నిరుత్సాహుడై యాడకొచ్చెను. బాలగోపాలుడు మరుసగ నాడి ప్రత్యర్థికి రెండు గేలులు మూత్రమే యిచ్చి నెట్టును కాజేసి విజయము బడసెను.

ఇక డబుల్సు ఆట తమాషాగా నుండెను. మార్కండేయుల ఆకాశబాణములు, వేంకటరామానుజులు క్రికెటుదెబ్బలు, సభితుల కేళలు కొంతకర కాటను తమాషాగా పంపింపజేసెను. మార్కండేయులు మొదటి నెట్టును గెలిచెను. కాని రంగప్రసాద్ కచ్చపడి రెండవ నెట్టు గెలిచిపోసెను. ఇంతలో చీకటిపడుటచే మరునాటి కాట నిలిపివేయబడెను.

నిన్నటిపంచెముల ఫలితము
ఫలితము:—బాలగోపాలుడు శారాయణమూర్తి నోడించెను. స్కోరువివరము 1-6, 6-4, 6-2.
మార్కండేయ వేంకటరామానుజులు, రామరావు రంగ ప్రసాదులతో నాడిరి. 6-4, 5-7, ఆట ముగియలేదు.
నేటి ఆటలు
డబుల్సు సెమిప్రోవ్ మార్కండేయ వేంకటరామానుజులు, రామరావు రంగప్రసాదులతో నాడెదరు.
వీరితో గుంటూరు జిండు బాల గోపాల సీతారామలతో వైస ల్పాడెదరు.
కేపు
బాలగోపాల రంగప్రసాదులు సింగిల్సు వైస ల్పాడెదరు. గవర్నరుదంపతులు విచ్చేయుదురు. ఆట ముగిసినప్పుడు విల్లింగ్ డెక్ ప్రభృతి భవనుకులును గెల్పొందినవారికొసకును.

చెన్నపురి సిటి సివిల్ కోర్టులో

బి. పి. నెం 51/1922
నాది: కంగ్రెస్ అమ్మార్
V
ప్రతివాదులు: (1) బంగారిమ్మార్ (2) పార్థసారథి నాయుడు (3) వాసి: నాయుడు (మైనరు)
చెన్నపురి సిటి సివిల్ కోర్టులో 3-2-1923 తేదీన వారి చేయబడిన ఉత్తర్వును గురించి మొదటి ప్రతివాది అయిన బంగారిమ్మార్ ఆసలపై వాదిక సమభాగము లాకట్టువిషయములో యిక్కడలిన క్యు 1707-0-0 లను రాబట్టుకొనుటకై ఈదావా వాదికే టేబిడియేషన్ 1923 సం. ఫిబ్రవరి నెల 26 వ తేదీ సోపానార్ము విచారణజరుగుననియు యింకములముగా తెలియ జేయబడినది. మొదటి ప్రతివాది యిదివరలో మచిలీపట్నములో “రెడ్డి కాయాడుగూపాము” అందు ఉండినట్లు తెలిసినది.
మద్రాసు } సుబ్రహ్మణ్యముగి రాజగోపాల్, 22-2-1923 } నాది: క్లిక్కు.

చెన్న రాజధాని కిరీఫత్

సంఘమువారి సభ

24-25 తేదీలలో మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు జరుగును

సలము మూడువీధి 13 నెంబరు గృహము
చెన్నపురిలో మూడువీధి (180 వ నెంబరు గృహము) నున్న ఖిలాఫతు కార్యాలయమునందు ఆలీజనాబు సి. ఆబ్దుల్ హక్కింసాహెబుగారి అధ్యక్షతక్రింద ఈనెల 24వ తేదీ కనివారమునాడును 25వ తేదీ ఆదివారమునాడును మధ్యాహ్నము 2 గంటలముదల రాష్ట్రీయ ఖిలాఫతు సంఘసభ జరుగును. గయలో ఖిలాఫతు మహాసభ వా రామోదించిన తీర్మానముల నమలులోబెట్టుటకుగూర్చి ఆలోచింపబడును గాన చెన్న రాష్ట్రీయ సం ద్వి గ్రామతాలూకా మండల కాంగ్రెసు సంఘములవారున్న ప్రతినిధులను ఎన్నుకొని చెన్నపురికి పంపగోరెదము ఈసభ చాలముఖ్యమైనదిగాన ఆశ్రద్ధచేయక ప్రతినిధులనుముఖ్యముగా పంపవలెను. ప్రతినిధులలో బసలు కోరువారికి బసలు ఏర్పాటు చేయబడును గాని భోజనము విషయమున ప్రతినిధులేయేర్పాటు చేసికొనవలెను. మ.సింగారజలుచెట్టి, మహమద్ ఆబ్దుల్ లక్ష్మీభూషణ్ కార్యకర్తలు.

14-వ వైమహాజనసభ

20-వ తేదీని ప్రారంభమగుట (బి.వి.లేఖరినంది)

పి.వేదము 20:—అధ్యక్షులుగ బ్రహ్మశ్రీ. ఇజ్జత్ ఆసారు కందుకూరి బాల మూర్త్య ప్రసాదరావుగారును జేరిజే జియో దారుగారు నేడుదయము దయచేసిరి. తెనాలి పురవాసులును ఇతర జేకములనుండి వచ్చినవైపులును, వైరసభ నాహ్మనింబిన బ్రహ్మశ్రీ. ముడిగొండ బ్రహ్మయ్య, కొండయ్య గారు మంగళ వాద్యములతో నెదురేగి, అధ్యక్షులును ఇతర పండితులను పువ్వు మాలాలంకృతులంజేసి, రామలింగేశ్వరపేటలో, తమభవనప్రాంతము చిత్రివిచిత్రముగా సిద్ధముచేయబడిన, సభామందిరమునకు వోడ్కొని వెల్లిరి. అంతట పూర్వాచారప్రకారము, మహా నలచే కథ్యక్షులుగ కోరబడి జమిందారుగా రంగనాథిరత్వమును వహించిరి. అప్పుడు అహ్మదసంఘపక్షమున, బ్రహ్మశ్రీ రాజైర్య కుండిత కాశీనాథుని- రాజలింగశాస్త్రిగారు, వ్యూహ మధురతైలితో గొన్ని పద్యములను వ్రాసి చదివిరి. మఱియు స్వాగతమునుగూర్చి వ్యూహమధుర తైలితో విద్యాన్ ముఖగు చంద్రమాలికాశ్రీగారు వ్రాసిచదివిరి. స్వాగత మిచ్చినవీర్యులు అధ్యక్షులు వైమహాసభా పరిస్థితులను గూర్చియు, వైమహా సంఘములనుగూర్చియు, వైమహా సంఘసంపాదనకై తాము కల్పింపకొనినగూర్చియు, వైమహాభివృద్ధికర నూచు మార్గముల గూర్చియు వ్యూహమధురతైలితో, వ్యాసమును వ్రాసిచదివిరి. అంతట ప్రొద్దెక్కినయన సభ నిర్విఘటనబడి తిరిగి. మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు ప్రారంభింపబడునని యధ్యక్షులు నెలవిచ్చిరి.

శ్రీ దుగ్గిరాల

కృష్ణమూర్తిగారి విడుదల

ఏలూరులో స్వాగతము
జామీను యిచ్చుటకు నిరాకరించి ఒకసంవత్సరము కఠిక తును స.తోష పూర్వకముగ పొందిన శ్రీ. యుత దుగ్గిరాల కృష్ణమూర్తిగారు యీనెల 26 వ తేదీని రాజమండ్రి సెంట్రలు జయిలునుండి విడుదల జరుగుచున్నారు. వారికి స్వాగత మొస గులకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవని ఏలూరునుండి యొకరు వ్రాసిరి.
అమెరికను యాత్రికులు
బొంబయి 22 ఫిబ్రవరి:—400 అమెరికను యాత్రికులు “సమేరియా” యను ఒకవై ఆదివారమునాడు బొంబయి జేరుదురు. బొంబయి నగరమును జూచిన పిదప కొండురు స్పెషలు రైలుబండిలో ముఖ్యులములను చూచుచు ఇండియా యంతయు ప్రయాణముచేసి కలకత్తాజేరి “సమేరియా” నెక్కి రంగూను జేరుదురు.

నానాజాతి సమితి - రూపు ఆకృమణ

లిబరలు వత్తము వారి సవరణ విగిపోవుట

జర్మనుల నిరోధము దిగనాడుచున్నదా?

రూపు ప్రాంతముల వ్యాపారమంతయు స్తంభించుట

రూపు ఆకృమణ విషయమై నానాజాతి సమితి వారు జోక్యము కలుగజేసికొనవలెనని లిబరలు పక్షమువారు ప్రవేశపెట్టిన సవరణ విగిపోయినది. 30వ గురు ప్రతికూలముగను 196 గురు అనుకూలముగను ఓటుల నిచ్చిరి. ఈసంగతి తెలిసి పరాసులు అందరును బ్రహ్మానందభరితు లైరి.

పరాసులు అచంచలముగ జర్మనులకు ఆర్థిక ఒత్తిడిని కలుగజేయుటచే జర్మనులు తాళలేక తమ నిరోధమును జారవిడుచుచున్నట్లున్నదని ఆక్రమణ ప్రదేశములోనున్న పత్రికావిలేఖరులు తెలుపుచున్నారు. తంతిటిగెలు తెగగొట్టుబడుటచేతను రాకపోకలకు అభ్యంతరములను కలుగజేయుచుండుట చేతను ఆక్రమణ ప్రదేశములో పనిపాట లన్నియు ఆగిపోయినవి.

రూపు ఆకృమణ

నానాజాతి సమితి వారి ప్రయత్నము

తైముపుత్రి కాభిప్రాయము

ప్రాంసు యుద్ధేక్ష మేమో ఇప్పటికిగూడ మనకు తెలియదు. రూపులో ఇంకను నష్టపరివారములను రాబట్టుటకై పరాసులు అధికారికత్యా ప్రయత్నించుచునే యున్నారు. జర్మనీ ఈవిషయమై తోడ్పడుటకు ఆసక్తి కలుగజేసింది. కాని గూడ్లీ తనముగ జర్మను ప్రభుత్వమువారు నిరోధమును జూపుచున్నారు. ఇతరులు ఎవరైనా సహాయ మొనర్చిన రహస్యాలతో జర్మనులు నిరోధమును జూపుచున్నారు. నష్టపరివార విషయములో జర్మనీ తప్పని ప్రపంచములో అందరును అనుకొనుచున్నారు. ఇటీవల రూపు ఆక్రమణకు ఈశాఖ ప్రాయ మేమియు మారలేదు. జర్మనులు చేయవలయున్న పరిస్థితులు చులకన బడుటల జేయుగలరు. బ్రిటిషు విధానమును పరాసులోగాని జర్మనీలోగాని ఎవరును ఆలోచించనేలేదు. తాము పరివారముల నిచ్చేదమని ఆభయముల నొసగుచు జర్మనులు సదుద్దేశ్యముతో నెన్నడును తెలియజేయుటకుంటుంటే గొప్పకష్టం. కామస్వసభవారు రూపు సమస్యను గూర్చి ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయమునే న్యక్షిరించిరి. అని తైముపుత్రి తెలుపుచున్నది.

పరాసులు రూపు ఆక్రమణ విషయమై వ్యక్తులుగాని, దేశములుగాని, జాతిసమితివారుగాని జోక్యము కలుగజేసి కొన్ని సమింది ఉపసంహరించుకొనరు. ఎంతమాత్రము అది వాటికి కట్టదు. ఎన్నెన్నము లాన్నను జర్మనులు లొంగితిరిగినది దృఢసంకల్పముతో నున్నారు.

రూపు ఆక్రమణ

ఇంతవరకు 2800 చదరపు కిలోమీటరులను పరాసులు, బెల్జియనులు ఆక్రమించుకొనిరి. 14500 కోట కొలిమిలలో 14200 కొలిమిలను వశపరచుకొనిరి. ఇది ప్రతిదినము 8000 టన్నుల బొగ్గును తయారు జేయును. రూపులో పనిపాటలకు అడ్డును కలుగజేయుటచే 288 ఉద్యోగులు తిరిమివేయబడిరి. రైసులందునుండి 50 గురు తెదలగొట్టుబడిరి. వీరికంటే తక్కువ హోదాగల ఉద్యోగులను వీరిస్థానే ప్రవేశపెట్టుబడిరి. ప్రస్తుతము ప్రతిరోజు 7 రైలుబండ్లు పోవుచున్నవి. పూర్వము 1200 బండ్లు పోవుచుండెడివి. కాని కొంచెము ఆభివృద్ధిరముగనే యున్నది. ఇంతవరకు ప్రాంసు, బెల్జియనులకు 1028 బ్రహ్మల బొగ్గు చేరినది.

జర్మను నిరోధము దిగనాడుచున్నదా?

దస్తూర్ను 1800 మంది పనిలేని కార్మికులు ఏమిటా నైన ప్రవేశించి పనిచేసినది మని తెలియ జేయుటకాక పరాసులు బెల్జియన్లను చిక్కులకు తాళలేక జర్మనులకు తమ నిరోధమును జారవిడుచుచున్నారేమో యనిపించుచున్నది. అచటను సమైక్యమును మొత్తమువీడ ఈ విధముగ కార్మి

కులు చిలిపివుటచే బెల్జియన్లలో చాల భయముగ నున్నది. కట్టుబడిపోకుండా సమైక్య పానుటలు జేయుటకు మరికొందరు జర్మను రాయబారులను బంపిరి.

వివక్షికిని బొగ్గును గొంపోవుపడవలు రైసుబాగు, హెర్ని కాల్వలలోను మునిగిపోవుచునే యున్నయి. తీనిచే ఆనేక వారములవరకు నీటిమీద బొగ్గు పోవడం ఆగిపోయినది.

బూరగర్ల ప్రెంచి యుద్ధోగి కమ్యూనిస్టుల తన గుట్ట పు కొరడాతో గొట్ట, కమ్యూనిస్టుల తనకరమున నన్ను నుత్తితో ఒక్కపెట్టుబెట్ట ప్రెంచి యుద్ధోగి వెంటనే చనిపోయెను. కమ్యూనిస్టు ప్రెంచి ఉద్యోగి గుట్టలు నెక్కి పారిపోయెను. ఆ ఊరిలో మనిషి నొకరిని - నీవిలియన్ - బట్టుకొనుటకు ప్రెంచివైకుడు ప్రయత్నించ ఆతడు వైకుని - కార్మి - చంపెను.

ప్రకటనము

పరాసులు ప్రాంతముల బట్టుకొనుటకు పీలులేనివో ఆస్థానికాధికారులనే బంధించి అట్టి సేరములు జరుగుచుండేము లవై నగదురూపక మగు జరిమానాను విధించెదమని పరాసులు ప్రకటించిరి.

ఎన్నెన్నము మంతయు కళావి హీనమై యున్నది దురాణములు పోటలులు, నాటకకాలలు, నీసీమాలు అన్నియు మూడుబడినవి. పురపీఠాలన్నియు నిర్లక్ష్యమైయున్నవి. ప్రతి భవనమును నైపులతో కలకలలాడుచున్నది. ఎవలకాచినను తిగలే చుట్టుకొనియున్నవి. ఆక్రమణ ప్రదేశములో జర్మను గుంకముల ఉద్యోగు లందరను బర్తరపు చేయబడిరి. వారిస్థానే పరాసులు సామింపబడిరి.

జర్మనులు మిత్రమండలికి లేఖ సంపుట

ఆక్రమణ ప్రదేశములనుండి జర్మను అధికారులను వెదల గొట్టుట అన్యాయమనియు అతిదౌర్జన్యముగ, శకుప్రాయం లై వీరిని తిరిమివేయుట కూడదనియు ఆక్షేపించుచు జర్మనులు పరాసు బెల్జియన్ల, బ్రిటిషువారులకు తెలియజేసిరి.

తమ ఉక్కు ఇనుపపదార్థాలను ఇతరదేశములకు ఎగుమతి జేయవచ్చు తమకు నష్టమని తెలిసియు ఎగుమతి తైసున్నలను తీయుటకు అంగీకరించలేరి. అసలు లొంగిన మొదటికే మోసము వచ్చునని గ్రహించినవారై ఎంతమాత్రము తమపట్టును విడక లొంగకూడదని నిశ్చయించుకొనిరి.

మార్గదేశ దండనాధికారిని తిరిమివేయుటచే అక్కడ అందరును సమ్మొగట్టిరి.

పరాసులు మెయిన్ లో పోస్టు డైరెక్టరును అరెస్టు జేయుటచే పోస్టులపనినాం ద్రందన లేచిపోయిరి. అందుచే ఉత్తరముల బట్టాడా అడ్డిపోయెను. మెయిన్ లో బ్యాంకు లన్నియు కట్టివేయబడినవి. దీనికి కారణము బ్యాంకు మేనేజరు నొకరిని అరెస్టుజేసి పరాసుల నాజ్ఞ నల్లంఘించెనని 25 రోజులు జైల్ విధించబడెను. గెల్ నెక్ కర్వెక్ బ్యాంకు డైరెక్టరును అరెస్టుచేయుటచే బ్యాంకు అంతయు సమ్మొగట్టిరి.

నిన్నటి రోజున 19 తేదీన, ప్రాంసుకు ఒక్క బండి తోడనే బొగ్గుపోయింది గాని నీటిమీద పడవలతో బొగ్గును రవాణా జేయుచున్నారు.

బ్రిటిషువారినుండి పరాసులు వశపరచుకొన్న దూర్బ రెక్ గ్రవిక్ బ్రిటిషువారుల పనివాండు సమ్మొగట్టిరి. ప్రెంచి సైనికాధికారుల పరిశీలనమున బొగ్గును గొంపోవుటకు నిరాకరించిరి.

జర్మను మార్కు ధర హెచ్చుట

జర్మను ప్రభుత్వమునకు కంటకముగ నున్నది. దీనికి దృష్టాంతము యుద్ధసమయములో ఆహారపదార్థముల సేంత మితిముగ వాడినో అటులనే ఇప్పుడుగూడ వాడనలెసని నిబంధనలను ప్రవేశపెట్టుటయే. రొట్టె, పాలు మున్నగువి లై సెన్సు తీసికె ఇయ్యబడవు.

ధంలు హెచ్చిపోవుచున్నవి. రైస్ తగ్గించ బడినది. మెయిలుబండ్లు గరిగా పోవుటలేదు. ప్రెంచిబెల్జియన్ల సారాయి

ఆహారపదార్థములు జర్మనీకి రానుండదని. మార్కుమరల తగ్గుచున్నది. 110000 మరల దిగినది. విదేశపురూపకములో నూటికి 5 వడ్డీతో 8 పిండ్లలో తీర్చివేయుటకు ప్రభుత్వమువారు చేయ నున్నదేశములును మనకు బ్యాంకురులు పిచ్చుకొనిరి. అప్పును తీర్చివేయునపుడు మారకము ఎటులందునో ఆధరమో న తీర్చి వేయదమగును.

788 గుట్టలులకై క్రికల విమాన మెంకటి ప్రయాణికుల నిమిత్తము తయారగుచున్నది.

దుస్తూర్నులో ప్రధానదండనాధికారిని అరెస్టుజేసి వెదల గొట్టుటచే కొన్ని దురాణములు మూసివేయబడినవి. ప్రధానతంతి కార్యాలయము గూడ మూడుబడినది. దీనికి కారణము ఇది యొక కిత్తు భావించుటయే. ఈలోపు నడికి వేసిన తంతిలను బాగుచేయుటకు వ్యవధి దొరకు ననుకారణము రెండవది.

ప్రెంచి బెల్జియన్లు సైనికాధికారులవశముగా నున్న అన్ని సైన్యములను గాలి, నీరు, విద్యుచ్ఛక్తి లేకుండా జేయవలెనని జర్మను ఇనుపదాతుల మంత్రి ఉత్తరపుత్రే సెను.

బొగ్గుగనివారినమ్మె ముగియుటకు కారణము తమవేత నములు హెచ్చుజేయబడిన పిదప కమ్యూనిస్టులు జెప్పిన గుంకలునుట వివరపోవుటయే.

పరాసులు రైలుబండ్లు దీగొని భగ్నుమగుటచే చాల కష్టపడుచున్నారు. రైలు వట్టాలు మేటబడుచున్నవి. బండ్లు పోవుటకు పీలులేదు.

దేశభక్త కొండా వేంకటప్పయ్య పంతులు గారు

మార్చి నెల 17 వ తేదీని విడుదలచేయబడుదురు

గుంటూరు జిల్లావాసుల కొకవిజ్ఞాపన
ఆంధ్రోద్యమ స్థాపనాచార్యుండును, ఆంధ్ర మహాజన సభా మూలాధారండును, ఆంధ్రరాష్ట్ర సంఘాధ్యక్షుండును, స్వరాజ్య దీక్షాపరితంతుడును, నాయక శిఖావణియు, మహాత్మాగాంధీ ప్రీతివిప్రుండును, ఆంధ్రముషియునగు దేశభక్త కొండా వేంకటప్పయ్యగారు యీ బహుళ అమావాస్య (మార్చి 12 వ తేదీ) నాడు కడలూరు తపోవనమున ప్రత సమాప్తిజేసి ఆంధ్రాధి మోక్షం బొరయ దర్శన మిప్పించ బయలుదేరుదురు. సంవత్సరాదిసామగ్గాని తరువాత విదియ తదియలకుగాని ఆయన గుంటూరు జేరుదురు. గయా జేరియ మహాసభవారు నిర్ణయించిన ప్రకారము ఆంధ్రదేశంబు నను గుంటూరుజిల్లాలో ప్రత్యేకముగాను నమహాస్థలనిన భవనసమాహమును శ్రాద్ధిజేసి వారి ఆగమన శుభసమయమున భారతమాతకు సమర్పించవలసియున్నది. ఆమదిమున ఆంధ్రరాష్ట్ర సంఘమువారు గుంటూరులో సమావేశము జరిపి సన్మాన పత్రము సర్పించెదరు. గుంటూరుజిల్లాసంఘము వారిక సన్మాన పత్రమునొసంగుదురు. జిల్లాసంఘము తీర్మానించినటుల ప్రతిగా మమలవారును, వ్యక్తులను తమభక్తి, కేవలకొలది కానుకలనిచ్చి మార్కపురాజసంఘ ప్రాధికారులు, రైలుబండిచుట్టుకోవలసినాడ ఆసమాప్తగ్రామములు వారిని దర్శించి సపర్య లాసరించి కృతార్థులగుట భావ్యము. తగిన ఏర్పాటుల నాలసంపక వెంటనే న అవగోరుచున్నాము. సరియైన తేదీయును, ప్రయాణ మొనరించు రైలుబండియొక్క వేళయును, తరువాత ప్రచురించెదము.

చిత్తగింపకతన
1. పున్నవ లక్ష్మీనారాయణ,
గుంటూరుజిల్లా సంఘాధ్యక్షుడు.
2. మద్ది రాధాకృష్ణయ్య,
కార్యదర్శి.
గుంటూరుజిల్లాసంఘము } 3. సూర్యనారాయణ,
కార్యదర్శి.
అ.వి.వి.వి. }
రవీన్, వెంకటనరసింహారావు
కోకాధికారి.
గి. జి. సీతారామశాస్త్రి,

తామర తైలము
తామర, తీట, గడ్డికి మంచి దబ్బి 1-కి 10-20 ముత్రము. అమ్మలంజనము దిపో, మదరాసు బొంబాయి

పత్రికా ప్రచారవృత్తి

ది. 22. సి. వి. మునుస్వామి
అయ్యరు గారి ఉపన్యాసము
ప్రభుత్వవాణిజ్యపాఠశాల సాంవత్సరీకోత్సవము

చెన్నై ప్రభుత్వ వాణిజ్యపాఠశాల నాలుగవ సాంవత్సరీకోత్సవము మొదటిదినము లాకాలేజీ భవనమునందు జరిగెను. విద్యార్థి కాళాహంత్రియగు పాత్రోగారు అధ్యక్షతన హిందీ సాంవత్సరీకోత్సవమును ప్రసంగించి దాండికగాను చదివి ఈ పాఠశాలకు ప్రత్యేకముగ ఒక భవన ముండవలయుననియు, బొంబాయి నందును ఈ : శ్వవిద్యాలయమువారు కూడ వాచియల ఆధికారము దిగి ఇచ్చుటకు ఏర్పాటులు చేయవలయుక్రమని చెప్పిరి.

ఉపన్యాసము

పిమ్మట సభాగృహ మెయిట పత్రికాఫల రిపోర్టులను అగు ది. 22. సి. వి. మునుస్వామి అయ్యరుగారి ట్లుప్తవ్యాసించిరి:

పత్రికా ప్రచారవృత్తి పూర్వకాలముల నుండి వచ్చుచున్నది. హిందూపురాణము కాలమునందు కూడ ఈవృత్తి యుండెనని తెలియుచున్నది. పశ్చిమ క్రైస్తవ వ్యాపకము భారతము వ్యాపివైతను. ముఖ్యతః సంగ్రామచరిత్రను తెలుపు ప్రత్యేక పత్రికని పనిని స. జయదాస్ చేసెను. రిపోర్టింగు పని చేయుట ఆంధ్రమునందు ఆచారమునందును ఆరిపోర్టుల అప్పుడే ప్రచురణ కావలయునుకలదు ప్రభుత్వము ఈజేతమునందు ఆంగ్లేయులు పత్రికలను స్థాపించిరి. త్వరలోనే జేతభావల పత్రికలు కూడ కృత్రిగాంకను ముఖ్యముగ బెంగాలులో జేత భావపత్రికల ప్రచారము అధిక మయ్యెను. సంస్కరణములు ప్రజేతపెట్టినది పిమ్మట జేతనేచేయుటకు జేయు పత్రికలకు చక్కని అకాకాశ మేర్పడెను. త్వరలో ఎన్నికలు జరుగవచ్చును. ఈ సమయమున నియోజకవర్గము వారికి చక్కని హితమునుగల క్రైస్తవులగు అధ్యక్షులు నిజమును పొందుటకు వారాపత్రికల ప్రచారము కలిపి జేతనున కెంతయోలాభము కలుగును.

రిపోర్టుల బాధ్యతలు అధికముగ నుండును. అనేక సమయములందు వీరగొప్ప వ్యక్తులను సందర్శింపవలసియుండును. ఇట్టి సందర్శనలందు తమ పత్రికల ఎడల విశ్వాసము కలిగి జేతమునుచే చింతకలిగి తమ ధర్మములను నిర్వహించుచుండవలెను. అన్ని పనులను చేయుటకును రిపోర్టుల సమర్థులై యుండవలెను. పాఠశాలందరకు సేవచేయుట రిపోర్టుల ధర్మముగాని ఏదో ఒకవ్యక్తి గాని ఒకపక్షము వారినిగాని కృత్రి పరచుట యుక్తముకాదు. వార్తలను స్పష్టముగ ప్రకటించుట ఆరనిపని. అసత్య వార్తలను కలిపి వార్తలను ప్రకటించ కూడదు. పత్రికా ప్రచారమునందు చెడుపు కలుగ చేయుట కన్నియో అవకాశము అన్నది. కావున రిపోర్టులు ధర్మమార్గమున వివేచనా కూడదు. రిపోర్టులు నష్టాలై వైశ్యవ్యాపకముతో పనిచేయుచుండవలెను. సర్వసత్వము ముఖ్యము. పత్రికాధికారులు తమయందుండి విశ్వాసమును కాపాడుకొనుచు సత్యమును వివేచనాడక రిపోర్టులు తమ ధర్మములను నిర్వహించు చుండవలెను.

వార్తాప్రకటన అన్నివిధముల స్వాతంత్ర్య ముండవలయును గాని ఈ స్వాతంత్ర్యములను ప్రతికాధికారులు దుర్వినియోగ మొనర్పకూడదు. రాజకీయ అధిక సాంఘికవిషయములందు పత్రికా ప్రచారములను ఇతరవరకు వనమొరయో అభివృద్ధి గాంచుకొనినవి. ప్రతి సంపాదకులకు సర్వ స్వాతంత్ర్యము యుండవలెను. తమ పత్రికా సంపాదకులు అవలంబింపవలసిన విధానమును ప్రతికాధికారులు నూచించుచుండ కూడదు. సంపాదకులకే అన్ని అధికారములుండవలె లాభకరము.

కాననసభలు పత్రికా ప్రచారకులకు శిక్షాసామములవలెనవి. చెన్నై ప్రభుత్వ కాననసభ విషయమై నాకు సంవత్సరముల అనుభవముగలదు. నానాటికి ఈసభ సామర్థ్యము అధికమగుచున్నది. వార్తాప్రతిని స్వాతంత్ర్యములకై పాటుపడవలయునని అధ్యక్షులగు ముత్రిగారిని ఇతర కానన సభ్యులను కొరచున్నాను. వార్తాప్రతిని ముఖ్య పరికరములగు తెలివైన తెలిగ్రామీ ఛాన్సెలరు లింగవలయునని ప్రభుత్వమువారిని కొరచుచున్నాను. వార్తాప్రతిని మిత్రులు ప్రభుత్వ సభ్యులు పరిగణించవలెను. ప్రభుత్వ సభ్యులతో కలిసి మాట్లాడుటకు రిపోర్టులకు మంచి అవకాశము యుండవలెను. ఇట్లు జరిగిన ప్రభుత్వము వారి అభిప్రాయముల విషయమై తగు ప్రచారము సులువుటకు వీలుండును. ఈసందర్భమున ముత్రియి ఎట్టి అధికారగర్వములేక నేను కోరినట్లు సందర్భ మిచ్చుచు ప్రజోపయోగకరములగు విషయములపై తమకు తెలిసిన విషయములను నాకు తెలుపు

కర్నూలుజిల్లా రెడ్డిమహాజనసభ

కోయిల కుంట్లలో జరుగుట
(ఒక విలేఖరుడు)

ఈసభ యానెల 17, 18 వ తేదీలను కోయిలకుంట్లయందు శ్రీయత రావుసాహెబు కట్టమంచి కొళందరెడ్డిగారి అధ్యక్షతన గ్రహణేక మయ్యెను. రెడ్డిసాయకులగు శ్రీరాజా సాయనివెంకటరంగారావు బహదూర్ జనిందారు (మునగాల) వారును శ్రీయత రావు బహదూర్ యన్ వెంకటరెడ్డిగారు (పాదరావు) సభాధ్యక్షులగు శ్రీయత కట్టమంచి కొళందరెడ్డిగారు, శ్రీయత తేలిలి వీరరెడ్డిగారు (రాజయండ్రి) శ్రీయత పొల్లారెడ్డి కొటిరెడ్డిగారు. (కణపవరము లెజవాడ తాలూకా) మొఖాసాదారును, యింకాకృష్ణాజిల్లా వాసులగు కొందరురెడ్డులు, 15 వ తేదీ రాత్రి లెజవాడలో కలిసి బయలుదేరిరి. వారికి కంభమున్నేను యెద్ద 16 వ తేదీ యదయము కాసనసభాసభ్యులును, తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులు నగు శ్రీయత, కె. కరభారెడ్డిగారు ఉపాహారవిందు గావించిరి. వాటి మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు నంద్యాల స్టేషనులో దిగి, బాల్లరెడ్డిగారు, కృష్ణారెడ్డిగారు చే నేర్పాటు చేయబడిన భోజనాదుల కారగించి 5 గంటలకు వైశాలములను శ్రీకరభారెడ్డిగారును మోటారులో బయలుదేలి 7 గంటలకు కోయిలకుంట్లలో ఆ హోటల సమయమువారితోను శ్రీయత బాల్లరెడ్డిగారు కొటిరెడ్డి, బి. వి. సి. యల్. యల్. వి. గారు, కాననసభాసభ్యులును కర్నూలు జిల్లాబోర్డున కధ్యక్షులును నగు శ్రీయత సి. వెంకటరంగారెడ్డిగారిచేతను సహ్యంపబడి వారికొరకేర్పరచుడిగుడారములకు చేర్పబడిరి. మరునాడు (17వ తేదీ) మధ్యాహ్నము 4 గంటలకు శ్రీపాండురంగదేవాలయమున సభసమావేశమైనది. కర్నూలుజిల్లా, గుంటూరుజిల్లా వాసులగు రెడ్డిప్రముఖుల సేవలు సభకు విచ్చేసిరి. అదియు ఆహ్వానసభాధ్యక్షులయొక్కయు సభాధ్యక్షులనియొక్కయు, ఉపాధ్యక్షులును చదువబడినవి. పిమ్మట విషయ నిర్ధారణసభ జరిగెను. 18 వ తేదీ యదయము 9 గంటలకు మరల సభసమావేశమయెను. అందు మాఖ్యముగా నీకొందిత్తిరాయుని లామోదింపబడెను.

ముందు రెడ్డికులభూమలు లగు శ్రీకనకపతి మహారాజా వారి మరణమున కెంతయు సభివారు దుఃఖించిరి.

(1) రెడ్డిబాలు, బాలికలు ఎల్లరును తక్కుక ప్రైవేటుకై నను విద్య నేర్వవలెను.

(2) ఉన్నతవిద్య సభ్యులందు రెడ్డివిద్యార్థులకు విద్యార్థి కేరనములు నిమిషుటకు లెగు నేర్పాటులు గావించి సహాయము జేయవలెను.

చుండిరి. ఇందులకు నేను వారలకు వందనము లిప్పించుచున్నాను. ఈసందర్భమున ఆస్పిక్రుతు గారు ప్రకటించిన అభిప్రాయమును రెడ్డి ఉపన్యాసమును ముగించెదను. ఆస్పిక్రుతుగారిట్లు చెప్పిరి:- అధికారమునందుండు ప్రభుత్వవర్గము జాతీయభిప్రాయములను అతిశయతో గమనించుచుండవలెను. కవునవార్తాప్రతికలయందు దెప్పిల్లపము అన్నను వార్తాప్రతికల ప్రభుత్వమువారికి ముఖ్యమగునట్టియు, మిగుల లాభకరమగునట్టియు విశ్వాస పాత్రమగునట్టి సహకారులు.

పిమ్మట అధ్యక్షులగు గా. పాత్రోగారు వృత్తి విద్య ప్రాముఖ్యత ను గురించి కొంతకాలము మాట్లాడించి ఇట్లు చెప్పిరి. ఈసంవత్సరము వాణిజ్యపాఠశాలభవన నిర్మాణ విషయమై భవనము ప్రత్యేకించుటకు వీలుండదని తోచుచున్నది. రాబోవు సంవత్సరము ఈ విషయమై తగు ఏర్పాటులు చేపాచునని నమ్ముచున్నాను. కొత్తవిద్యార్థి యావునెట్లువారు కావచ్చునని స్థాపించువిషయమై ఏర్పాటులు చేయుదురనినమ్ముచున్నాను. ఎన్నియో కొత్తవిషయములను తెలుపుచు అధికమగు అనుభవముగల మునుస్వామి అయ్యరుగారిచ్చిన ఉపన్యాసమునకు వారికి వందనములిప్పించుచున్నాను. నాకుకూడ వార్తాప్రతికా ప్రచారమునందు కొంత అనుభవముగలదు. మద్రాసు ప్రెస్సు పత్రికలో నేను కొంతకాలము ఉపసంపాదకుడుగ పనిచేయుచుంటిని. అప్పుడు గిన్న బాక్లోగారు ప్రధానసంపాదకులుగ నుండిరి నేను బరంపురమునందున్నపుడు ఒక మాఖ్యమగు వార్తాప్రతిక విలేఖరుడుగ కొంతకాలము పనిచేయుచుంటిని. పిమ్మట పాత్రోగారు వార్తాప్రతికల బాధ్యతల గురించి మాట్లాడి ఈజేతమునందు వార్తాప్రతికల తమబాధ్యతల నెరిగి ప్రకటించుచున్నవని అభిప్రాయపడిరి.

అధ్యక్షులకును ఉపన్యాసకులకును వందనము లిప్పించబడెను. అధ్యక్షుల కుపాహారము లివ్వబడెను. అంతటో సభ మగిసెను.

(3) రెడ్డిసంఘము లెల్లరును దరఖాస్తులను మాని వికచక్రముతో మెలంకరింతు.

(4) రెడ్డిసాంఘికు లెల్లరును నామమాత్రమున కేర్పడిన కాళాభవనముల పాటింపక సంబంధవాంఛ్యముల నెరపుకొనవలెను.

(5) రెడ్డిలో గలను తగవుల నెల్ల వంచాయితలముల మన తిన్నకొనలేనేగాని కొర్టుల కక్కనూడదు.

(6) కుభాకుభ కార్యములయందు హెచ్చుబిరుదుల కిగించి మితివ్యయమును జేయవలెను.

(7) కోయిలకుంట్ల పురమందు రెడ్డివిద్యార్థుల కనతిన్నముల కొరతని స్థాపించి రెడ్డిబాలర విద్యార్థివృద్ధికి తోడ్పడవలెను.

(8) ఖద్దరు జట్టనే తయారుచేయుటకును, వాడుటకును రెడ్డు ఎల్లరును ముఖ్యముగా పూనికతో పనిచేయవలెను.

పిమ్మట శ్రీఅనముల నుబ్రహ్మణ్యము కాశ్రిగారు కొన్ని కథనముల చేరిరి. కవిరాజు బిరుదాంకితులను కలాధిక గ్రాథకర్తలను అస్తవధాన కలాపధానసేవలులను సకల విశిష్టముగా నిపుట శ్రీమహాభారతము సాంధ్రీకంచుచున్నవాడు నగు బ్రహ్మశ్రీ కవిరాజ శ్రీపాద కృష్ణమూర్తికాశ్రిగారు రెడ్డిసంఘభివృద్ధిని గోరి కథనమునందు అల్లస్లి కొన్ని కథనముల జదివిరి. సత్సెట్టి తాలూకా కాస్త్రపులగు వెంకటప్పారెడ్డి గారు, కొన్ని కథనముల జదివిరి. ఆధ్యక్షులు ను, ఆ హోటల సంఘము వారును, పరస్పరాభినందనములతో సభజయప్రదముగా మగిసెనది. నారాత్రి భోజనాంతరము 10 గంటలకు శ్రీయతగారు రాజావారు న్యుఅధ్యక్షులును, శ్రీవెంకటరెడ్డిగారును, మోటారులో బయటి లుదేలి నంద్యాలకు వెళ్లి ఆచ్యుటనుండి రయిలలో లెజవాడకు వరుసమెవ్వెరి. మిగిలిన రెడ్డిప్రముఖులు ఎరిగ్రామములకు వారు కల్గిరి. మరునాడుదయము రెడ్డిప్రముఖు లగు గూడూరి తిమ్మారెడ్డిగారును శ్రీ. సి. వి. మొన్నూరెడ్డిగారునుకె. రామారెడ్డిగారును శ్రీ. తేలిలివీరారెడ్డిగారును కొత్తపేటమీదుగా బసగావలెలిబయలుదేలిరి. శ్రీకవిరాజశ్రీపాదకృష్ణమూర్తికాశ్రిగారును వారివెంట బయలుదేరిరి. కొత్తపేటయందు శ్రీయత దోసిపాడు నుబ్బా రావుగారి యంట భోజనాదులచే సత్కరింపబడి బసగావలెలికి బయలుదేలి వెళ్లి ఆచ్యుటనుండి మోటారులో పాణ్యము స్టేషనుకు వచ్చి రయిలమై శ్రీవీరారెడ్డిగారును, శ్రీ కవిరాజ గారును. గుంటుల్లమీదుగా మదరాసుకును. మిగిలిన వారుకర్నూలుబాదు గారికు, తమ గ్రామములకును జరిరి.

వీహారు శాసనసభ

బడ్డెటు విచారణ

గా. సింహగారిచే ప్రవేశపెట్టబడిన బడ్డెటును సభ్యులు ప్రశంసించిరి. మితవ్యయసంఘమువారి నూచనలకలన ప్రయోజనముండదనియు గత సంవత్సరము లైదిన పన్నుల నీసంవత్సరము అధికనిధి బాగుగ నున్నను కిగించుననియు సింహగారు పలికిన వాని నాతేసించిరి. మితవ్యయము గావించి విద్యార్థిగ్రంథములకై వెచ్చింపవగు ననియు ఎక్కువగా ఆదాయమునై నందులకాధారపడకూడ దనియు తెలిపిరి. పోలీసువ్యయమును కిగించవలెననియు కొత్తవైద్యక కాళాలను స్థాపించుటనసరమనియు విద్యార్థులకు కలకలా వైద్యక కాళాల కంపకమ్యననియు గదా అసిస్టెంటు కలెక్టరులను తయారుచేయు పాఠశాల లవసరమనియు అటవీకాళాదాయమును వృద్ధిచేయవలెననియు బొగ్గువైద్యుల చేయదగుననియు నూచనలు గావించిరి.

In the Court of the District Judge Godavari

O. P. No. 35 of 23

Petitioner :-Setti Appalaswamy
Respondents:-Setti Chinna Ammayi & Others
Notice is hereby given that application has been made for a grant of probate of the will and a Codicil thereto dated 22-12-22 & 3-1-23 respectively of Rakotu Appalaswamy, late of Dowlaishwaram, and that it stands posted for hearing to 8-3-23.
Anybody who desires to oppose the same may file a caveat on that day.
Rajahmundry } L. PURNAIYA
19-2-23 } Pleader for Petitioner.

బొంబాయి శాసనసభ

19 వ తేదీ చర్య

నేటిదినము బొంబాయి శాసనసభలో యంత్రపరీక్షలబిల్లు ఆమోదించబడినది. బొంబాయి పోర్టు ట్రస్టుబిల్లు ద్వితీయ చర్యము సర్వామోదముగ జరిగెను. పోర్టు ట్రస్టు సంఘమున యంద్రభారతి యులుండవలయునని విచారణ సంఘ నివేదికలో లాల్ బాకాయణ జేగాడును. శాస్త్రివ్యాకదాసుగారును అట్లు సంఖ్యాబల యభి ప్రాయమాన వ్రాసిరి. జయభేవుగారు కార్మికులకు ప్రత్యేక ప్రాతి నిధ్యముండవలెనని నూచించిరి. సమావేశ మంతటితో ఆపబడినది.

సభ నేటికాగినది.

ప్రశ్నోత్తరములు

సింధునందు గత సంవత్సరము నీటిపారుదలలే 7750 00 రూపాయలు కలవు చేయవలెనని యొక ప్రశ్నకు బదులు చెప్పి నట్లు జేసెదగురు తెలిపిరి.

తరువాత ౪౪ బ్రహ్మసారసీంతుల్లాగారు యంత్రపరి కోధకబిల్లు ప్రకటనబడుచుండగా గొర్నరుగారు సమీపారము మగా వచ్చి యిట్లుచర్యనించిరి.

కార్నరుగారి యుపన్యాసము

గత నాలుగు సంవత్సరములనుండి అన్ని కాళులందును మన ముచాల అభివృద్ధి పొందుచున్నాము. వాణ్యపురూపములందు ప్రభుత్వముల బిల్లుల విలువ నిలుపుటకై 1920 సంవత్సరము నుండి వ్యయము తగ్గించుటకు ప్రయత్నించుచున్నాము. అందులకు కలిఫలముగ 100 లక్షలరూపాయలు నిలువజూపగలిగితిమి. ఇన్ని సంవత్సరములకు 31/2 కోట్లరూపాయలు నిలువ మనరాష్ట్రము పేరనున్నది. అన్ని రాష్ట్రముల కన్నమునకై యంతగ తొందరపడుచుండగా మనరాష్ట్రము కొంత భద్రమై స్థితియందున్నదని యెవరికి తెలియదు.

సంస్కృత సంఘముల కవతల, సభల భగ్నములచే మనము చాలగ వాదులాడుచున్న జారే కార్యమును జేయ జాలకున్నారగాని, సభలలో మహాశ్వాసనీ జముగ బనిజేయుచు అభివృద్ధి కొందుచుంటిమని తెలుప సంజోమగుచున్నది.

కడపటితమకు నేను జెప్పినదియొకటి. ఓటర్లకు విద్యా దానముజేసి, పరిశీలకుల నరయకై కలగజేయవలయును. ఆరిక నక్కుడుగా నుండి, త్వరలో పని చాలించుకొని కోపుయండిన రహిముతుల్లాగారు నాయులొన సభాసభ్యులుగాను నాకుంత యో సహాయపడుచుండిరి. వారికి ముఖ్యముగా నేను నాయభి సందనముల నలుపవలెను.

బడ్జెటు

తరువాత బడ్జెటు ప్రకటనబడుచు లారెన్సుగారి రిట్టుపన్యసింపిరి:—గత సంవత్సరము ధాన్యముల ధరలూ తగ్గినందున వ్యాపారముకూడ తగ్గెను. ఈ సంవత్సరము వ్యాపారము సామాన్య స్థితికి వచ్చుటకు తోచుచున్నది. వ్యయమందు చాల భాగము తగ్గించుచు నూతనము గుత్తజేసి ఆదాయము పెంచుచేసి నందున ఆదాయవ్యయములూ సరిజేయుబడినవి. వ్యయముతగ్గించు విషయమున అనేకమంది పనులనుండి త్రోసివేయబడవలసి వచ్చిన నీటిపారుదల పనులకై మంజూరజేయబడిన 10 కోట్లలో 7 1/2 కోట్లను వ్యయపఱుపబడినది. 21/2 కోట్లు మాత్రము మిగిలినది. నుకూతు ప్రాజెక్టులకు 18 కోట్లు వ్యయపడును. 6 సంవత్సరములకాక సంవత్సరమునకు 2 కోట్లు ప్రకారము వ్యయపఱవలయునని తీర్మానింపబడినది. ఇందులకు తగినధన సహాయము జేసెదమని నూడ సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారు నాగ్గాము జేసిరి.

20 వ తేదీనాటి చర్య

నేటిదిన సమావేశమున బొంబాయి పోర్టు ట్రస్టుబిల్లు ఆమోదించబడినది. బిల్లులన ప్రస్తుతభయందలి భారతీయులు ముగ్గురు సభ్యులుండవలెనని యేర్పడినది.

వీరుట ప్రవేశిగాదు ప్రభుత్వమువారు జేసిన వ్యయనిర్ణయమున పెద్దపెద్ద యాద్యోగులకు సప్తమేమియు కలగలేదనియు బీదవానికే చాలాసప్తము కలుగుచున్నదనియు భారతీయ వారి క్రామికకాఖ తీసి వేసిన వ్యయము చాలభాగము తగ్గినదియు తెలియపఱచిరి.

మరియు సభ్యుడు శర్మిసులనెల్ల భారతీయమయము చేయుంతవరకు వ్యయము తగ్గదనియు జెప్పెను.

బొంబాయి, ఫిబ్రవరి, 21:—లాయడు ప్రశ్ని మాక్సి యునటి రాష్ట్రాయనగారి సమేతముగా జేదముపురికి పోయెను. లాయడు ప్రభువుగారు క్యాపిటును కార్యకల సమేతముగా నభ్యురమునకు జయముజేరిరి.

ఇంకను సంస్కరణములా?

పీలునభు ప్రత్యుత్తరము

ప్రస్తుత ప్రతిక యుత్సాహము

లండను “ట్రెయ్యు” పత్రిక జనవరి 26-వ తేదీ సంచికము నుండి ప్రాసెను:

సంస్కరణలను వెంటనే యధిక మొనగవలెనని గోడుచు భారత శాసనసభవారు కోరినదునుకోరికకు పీలు ప్రభువు తగిన ప్రత్యుత్తరముసంగెను. అట్టి ప్రత్యుత్తరము వచ్చునని భారతదేశ మునకిదివరకే తెలియనని మా బొంబాయి విలేజురి తెలిపెను. ప్రభుత్వమువారి తలో తిరిగి సంస్కరణములను గావించవలెననియు 1919 సం॥ సంస్కరణ చట్టములందలి విధానము ప్రకారము మా త్రమే కర్తవ్యమనియును పీలు ప్రభువు వందు గుర్తుపరచెను. పీలు ప్రభువుగారు తన ప్రత్యుత్తరమునందు మంచిసామర్థ్యమును మార్చి వమాన్లు గన్నరచి కార్యమును గన్నరచెను. ఫట్టి అను నెలలమ్యై నో తేజో (తీర్మాన మొనర్చు నచ్చటికి) చట్ట పరిపాలనా మార్గము నందు భారతదేశము చాల ముండునకు జనెన నియును 1929 సం॥ పూర్వమే తిరిగి పరిశీలించి సంస్కరణల కభి వృద్ధిపరుపదగియున్నదనియును, అస్సెంబ్లీ తీర్మానించుట కడు చోద్యముగ నున్నది. పీలు ప్రభువుగారు ఆమోదమును వాదనా జలముతో నీచిచేయును తీర్మానము నెదుర్కొనెను. పుస్తక చట్టము క్రిందనే యభివృద్ధినిండుట కింకను చాలావిలువలదని మొ డట నిరూపించెను. కావానుభవములే వోటర్ల క్రితసామర్థ్యము లింకను పరిశీలించవలెదని తరువాత గన్నరచెను. శాసనసభలు గాక నూతనప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక కర్మముల నిర్వాహము ఎంత వరకు జయముజూసో ఇంకను పరిశీలించవలెనని మూడవకారణమును జూపెను. దీనివలెయు నట్లుంచి రెండవకర్మముల కాలము కడు పడి తయారు చేసిన విధానమును సరిగ పరిశోధించి ఏమేమిచోప ములుగలవో ఎట్టిమాన్లు పునరామోదించి తెలిసికొనుటకు పూర్వము సంస్కరణ యంత్రీయను పడచిదే మార్పుటకు పీలులేదనినూడ తేటపరచెను.

సంస్కరణల చట్టమున తెలియొ ప్రమదీనుకొంటిమి మొదట, భారత రాజ్యదర్శి, షెయ్యువర్ణ ప్రభువుగారు 1917-18 లో భారతదేశమునంతను పర్యటన జేసెనప్పిరి. 1918-19 లో రెండు కమిటీలు భారతదేశమున పర్యటన మొనర్చెను. తరువాత తుది పరిష్కారమునాచన వెలుపుటకు మూడవ కమిటీ నియమింపబడినది. తరువాతపార్లమెంటు కభల జాయింట్లు కమిటీ నియమింపబడి ను. 1919 డిసెంబరు 26-వ తేదీన రాజుగారు చట్టమున కనుమతి నొసగుటకు పూర్వము పార్లమెంటువారిచే నీచట్టము సంపూ ర్ణముగ చర్చింపబడినది. ఇట్టి పరిశ్రమచే తయారుజేయబడిన వికాలమును నీచట్టమును కొన్ని పర్యరములైన పరిశీలన పూర్వ మే వీనినితిరిగి మార్చవలెనని విషయమును జలంపనైనారు. అంతి యగాక, భారతదేశమున బాధ్యతాయుత పరిపాలన కర్తవ్య మొ అనర్హ మొ విచారించుటకు పదివత్సరములకు రాయలు కమిషను నియమింపబడునని చట్టమునుండి నియమింపబడినది.

“ట్రెయ్యు” అర్హతల నిర్ణయించుట

ఈ విషయములన్నియును ఆంగ్లేయులకు వివరింప నపుంప మాతేను. చట్టనిర్మాణ సంస్థలను గురించిన ఆనుభవము భారతీయు లకులేదు. అందుచే వారికి పీలు గాగొసగిట్టి ప్రత్యుత్తరము లపు సరము. నూతన భారతకాశన సభ్యులును, అస్సెంబ్లీవారును శాసన సభలకును వోటర్లకును గల చిత్తు వ్యవహారములను గురించి అనుభవమును సంపాదించలేదు. వీనికి స్వయంసంపూర్ణతేను. వాదనాకాళములను గన్నరచుట వైసను వివిధవిషయములందు అదృశ్యమగు విజ్ఞానమును ప్రదర్శించుట వైసను శాసనసభయొక్క తీర్మానార్థ్యములా భారతదేశముందెపు సభాభవం కరిగెనులందలి చర్యలచేతనే శాసనసభల జయమును గాని అపజయమును గాని నిర్ణయించ వీలులేదు. వీరు ఎన్నిక చార్లకం పె నెట్టుక బడరాదు. వారికంటె చాలముండునకు జనరా యు. ప్రజాజీవనము నందలి యధారస్థితిని వారు గమనింపవలెను. బాగాలముల ప్రదర్శించుట చే లాభము లేదు. యావన భారతదేశము ప్రజాముతో నుటొంగు చున్నది. కార్యాచరణయందలి యధార్థ విషయములను నరచి భావన పంచమున దేలియాడుచున్నది. కాని భారతనీతి కార్యాచరణ యందు సంభవించు యధార్థములవైసనే ఆధారపడియున్నది. భారతీయులందు వ్యాపించియున్న మాధ్యమకలన తమ కార్య భారము మాంత యధికమగునని భారతశాసనసభ్యులు తెలిసికొన జాలకుండి పరికావనసభా చర్యనందను కార్యాచరణయందు పెట్టి జేయుట యభివృద్ధికి మార్గమొనర్చుటనియున్నది. భారత దేశమునకు నేన యునర్పుటయే నూతనకాశనసభలవని.

“పీలు” పరిష్కారమును మార్చ వీలులేదు

ఈ పనియందలి పిరింత యుత్సాహముతో పనిజేసినంత త్వరలో తమ కార్యము జయప్రకము గావలెనని యెడల, చాల శిక్షణమును అనుభవమును తమదేకాపురములనుగురించి వివిధవిషయ ములందు నిరంతర పరిశ్రమయు సంపాదించుట అపువరమని. తెలిసి కొనగలం. పీలు ప్రభువు తెలిపిన ప్రత్యుత్తరము ఒక రాజకీయ పక్ష మువారు గావించిన తీర్పుని దలంపరాదు. వినతమువారు రధికార ముననున్ను ఈ పరిష్కారము చక్రవర్తి ప్రభుత్వమువారి నొసర్చిన పరిష్కారమునియు దీనిని మార్పుట కిక పీలు లేదనియు భార తీయ రాజనీతిజ్ఞులు తెలిసికొనుట వివేకము. ప్రభువుగారి ప్రత్యుత్తరమును అందోళనాపలు తమ ఆయుధముగ నుపయోగించవలెనని విషయము నిజము. కాని మిగిలిన అభిప్రాయ ములు బలపడుచున్న వను నూచనలు గలవు. సంస్కరణల చట్ట మొనగిన గొప్పసామర్థ్యము విద్యాధికులు కనులు దెరిచి తెలిసి కొనుచుండిరి. ఈ సంస్కరణల నుపయోగించి కొనినయెడల దేశ మునకు నేరయొనర్పుటయే గాక అనుభవమును సంపాదించి రాజోపు పరిష్కారముయొన 7 లుపొంది అర్హతనుగూడ సంపా దించవచ్చునని వారు తెలిసికొనుచుండిరి.

సంస్కరణముల నొసగుట గొప్ప బొంబాయిని కలంప మారింకని కొందరు గలరు. తే నెలొలుకు పలుకులు ననుమరంటి హృదయము గల నిరంకుశాధికారవర్ణమునే సాగించవలెనని వీరి తలంపు. మతద్వేషము బాక్ష్మణి: కలమాములు వ్యవినతకులు గల దేశమున ప్రజా ప్రభుత్వమును స్థాపింప నెందుట గొప్ప రాజకీయ నేరమని వీరితలంపు. వీరివైఖరి మాకు అర్థ మగుటలేదు. సంస్కరణలను తరుణము రాకపూర్వ మొనగలేదు. వీని నింకను కొంతకాలము నిలిపియుంచినయెడల, తె నెలొలుకు ముటలకు తావుండెడిదిగాదు. ఇనుప హృదయము మూతమే బయటపడినది. అట్లుగాని యెడల భారతదేశమును గోల్పో వలసియుండెడిది. ప్రజాప్రభుత్వ సంస్థాపనకు వచ్చెదము. ఈ సంస్థాపనకు భారతదేశమంత త్వరలో అనుకరింప కలిగినే యని ఆశ్చర్యపరుచుచున్నది. ఈ విషయమున ప్రాచ్య పశ్చిమదేశము లకు భేదమర్హము. అమరణమున ప్రాచ్యము స్వల్పముగ వెలుకలబడియున్నది. కొలది వందల వత్సరములకు పూర్వము, ఇంగ్లాండునందు ప్రజాప్రభుత్వమును గురించి ఎవరైన తలంప నైన కలంపగలిగిరా? కాని అంతమాత్రమున ఆంగ్లేయులు, నూ జముగ, ప్రజాప్రభుత్వమునకు తగినవారుగారిని ఎవరైన నుడువ గలరా? భారతదేశమునందు “గ్రామ పంచాయతులు, కులకట్టలు లు” మొదలగు సంస్థాపనల గాంభీర్యయెడల, భారతదేశము మొ డటిండియు ప్రజాపరిపాలనమున కలగదయున్నదని తెలియ గలదు. భారతదేశము ప్రజాప్రాతినిధ్య సంస్థాపనల సర్వత్సా హముతో నాహ్వనించెను. ఇది బాగానే యున్నది. కాని భారతదేశము “మెలకులలో త్వరితముగ నడుపును” అను వాక్య మును జ్ఞాపక ముంచుకొనవలెను.

“శ్రీశైల యాత్ర”

కర్నూలుచుండలమున నందికొట్టుకూడ తాలూకా యొక్క శశ్వేమాత్రభాగమున మహాపుణ్యక్షేత్రములలో నొకటిగా జేదవడసిన శ్రీశైలపర్వతము ఆనాదిగా నుండెడి తస్మండల వాకులకెల్ల వన్నె దెచ్చుచున్న శంతి యెల్లరకు విదితమైయు న్నది | ఈక్షేత్రమునకు వినుకొండనుండియు మార్కాపురము నుండియు ఆత్మహారు ప్రాంత్యమునుండియు హైదరాబాదు పరగణానుండియు జేరుటకు మార్గములు గలవు వీనిలో నెల్ల రాె దవడి ఆత్మంకములకు మైసడిగా వున్నది. ఈమహాస్థలమునకు యే వైపునుండిచ్చినను ముప్పదిమైళ్లకు లోపుగా మహాస్థలముతో నూడిన పర్వతములొప్పు గ్రామములు లేవు. ఇట్టిశీలములో బండ్లునట్టుటకు వీలులేనందున గంటూరువాస్తవ్యులు కొందరు యాత్రికులకు సుభద్రముగా నుండునటుల రాజబాట ను వేయించుట కుద్దమించి అందుల ఆధ్వర్యమును దాము భరిం చుటకు కమ్మతించి పుణ్యమును గట్టుచోసనున్నట్లు తెలియు చున్నది. ఈవిషయము నరల శివసాత్రవచ్చునంతలో ముగింక బడునట్లు తోచుచున్నది. ఇట్టి నిర్ణయారణ్యప్రదేశములలో నాలు గు మణిలీలందు అచ్చప్రకారము జేయబడుచున్నది. గ్రామ ములలో వలె యిచ్చుటను భోజనకాలములందు కవిపుంపు లును, పండితులును తదితరులను అచ్చటికి జేయచు భగవత్కాల ష్టేషముల జేయించుటచేత పూర్వము మహాముఖులును, శ్రీరాముడు మొదలగువారును ఆశ్రమములయందు నిందుట జేయబడకుట ప్రాత్రములలో కనబడునవి ప్రత్యక్షానుభవము లగుచుండును. అన్నిసభ్యులు గుంటూరువాస్తవ్యులగు శ్రీ యుత్ర ప్రయాగచంద్రహాగిరికల్లను రాజమండ్రి కాపురము లగు శ్రీచాగంటి వీరమల్లి కార్డున అయ్యవారివల్లన జనపబడు చున్నవి. చిత్రలహరమోటి నిరుపేదయగు బ్రహ్మశ్రీ సముద్రాల లక్ష్మయ్యగారు అన్నిసభ్యులను నెలకొల్పి జనల కావార మునంగుచున్నారు. వారికి సభ్యులు తమకక్రికొలది చందాల పద్దనీని సహాయముచేయుట ఆత్మకర్మకముగానున్నది ఈకర్మ రహన యాత్రికులనుంఖ్య బహుస్వల్పమైయందున యెలాటియొతి బాధలుతక బహుమెప్పుగిగా జరిగిపోయినది. ప్రభుత్వపువారి భోక్తానులందు పాత్ర్యుత్తరలోపము మాత్రము కానిండు నున్నది. —ఒకయాత్రికుడు.

14 వ తై వమహాజననభ

తెనాలిలో 20, 21, 22 తేదలను జరుగుట

సభాధ్యక్షులగు శ్రీ దేవిదీపిమిన్ దారుగారి ఉపన్యాసము

అహో నరసంఘాధ్యక్షా! సభానిర్వహణదీక్షాపరాయణులారా! మంత్రితారా! తైవమహాజననభ! విద్యార్థులారా! ఈయే దీతెనాలిపట్టణమునకు నన్ను రావించి, గారవించి యీ మహాసభయందు నున్న తానన మొసంగిలతమరందరికి నేనెట్టి మాటలతో నాకృత్యతాపదనము లాచరించవలెనో నాకుం దోచుచున్నది. అర్హతచరణుల బ్రతుకైతేమియ్యాలకేమో యని శంకవోడముచ్చుది. నామనఃపూర్వకపదనము లందు కొని సంఘసేవాసక్తితునిగ నన్నెలుంగుదురుగాక.

నాకును, తమకును గూడ మాన్యులై విశేషముగ నే నుగ్రతుల్యులగా భావించి వారి పాదములకడ గూర్చుండుచు న్నును నన్ను మిత్రునిగ జూచి యాదరణము నెరపుచుండిన నిర్మలాంతరంగుడును, తైవదేవుని బాబుడికరి, యయ్యా! భక్తులు మీకు కరణుకేసుకేలేంచి వేదియండ, నిందించబడిగాదు. "రెండ"ని పల్కమేల్కొంది తిరుగ నాబాబుని యజ్ఞజడనీగాని నిందించునెల్లని మహాభక్తుడును, గురులింగ జంజూర్వలను విని యోగించుటయే తాను యాచించి గడించిన ద్రవ్యమంతయు గాకరాగాపురమునందు స్వగృహమునైత మొకయర్థమదాన మీయ వెనుదీయని మహాదాతయూ, తనవిద్యయూ, శిష్యాన సంపదయు తోడునడలై నిజమ మాధుర్యవ్యాచనా సమర్థత లచే జనుల నాకర్షించి శిష్యులుండ జేయునేర్పరియూ,

ఈతైవభక్తప్రారంభ మాదిగ తొమ్మిది సంవత్సరము అగ్రానసాధిసంకలనండ్ల, తైవసంఘసాయకుడై సభాకార్యనిర్వహణమొనర్చిన పూజ్యండును, అగు, లోకమాన్య శ్రీకంఠరా రాధ్యులవారతార సమాప్తము గావించి శిష్యులనుండిపదం యీస్థానమాక్రమించినవారలలో నాయందే తైవమహాజననభ ఒకసారియెగాక రెండసారిగూడ ననుగ్రహము గల్గినదని మన పంచాక్షరీమహామంత్రిము పేరిట నేను గర్వపడుచున్నాను—

నన్నిట్లు రెండసారి యాపదవికర్మంక నొనర్చుటజేసి తైవ సంఘమునకు నాయందుగల గట్టినయ్యకము, అనురాగము లోక మునకు వెల్లడింపబడినది. నేనెంతవరకు నానమృతమున కర్ప ముకు నేన మనసంఘమునకు చేయగలవో నాకు నమృతము చాలదు. శివుడు సదా నాకు తోడై బలమొసంగినగాని మన సంఘము నధీనించుటకు, మనము చేయుప్రయత్నములలో ముం దు నడచుట కర్హత నాకు చాలదు.

శివానుగ్రహమునకుండినప మీయందరిచేయుత యుండ వలెను. మాడవది మనయందైకమత్యము. మనలో నెవ్వరెవ్వ రిరైన దురదృష్టవశమున సంతకలనములు గల్గినవో, వానిని మనలో మనమే చక్కబరచుకొని మతాభిమానజ్యమైన ప్రీతి కనే గల్గియుండవలయుగాని మనసంఘమువారిని మనమే వేరు గ డింపరాదని యొకటి, మనసంఘమున కుపచరించినను ఉప చరించనివారి దైవను, మనవాగ్ద్రవ్యము వృధాద్యర్పణములకు పోల్చినవ్యధరాదని రెండు. రి మనవాకు చెడిపోవుచుండ మన మూరకుండ రాదని మూడు, మనలో నెవ్వరికైనను సంభవించిన యాపదలకు మనమంద రొకేరితిని సానభూతితో వారలకు సాయపడవలెనని నాలుగు— ఈనాలుగు భర్తనూత్రములను మనము ప్రధానములని యెంచి కర్తవ్యమేమని మన మచిరకాలము ననె ప్రపంచమందలి గొప్పబాతులలో నొకజాతిగ నెన్నబడి, భవవంతులమై, విద్యాధికులమై, ఎక్కువపలుకుబడితో బ్రతుక గల్గుదు శివార్చనాభితి మిది యనునట్లు వృద్ధింపదుము.

త స్థానము:—

మిత్రులారా! తామీసభయందు నా కొసంగిసానము ఒహు పరిగ్రహతమని నే నెలమర్చి గభయందు నుడిచి యుండిన టులనే తిరుగ నుడివెదను. తైవమహాజనుల రాకచే నిచటి భూమియు, నెక్కు శి.లింగముల సభిషేదియుట కుపయోగిం చుటజేసి యచటి యాదకనులను, ఈసభ నలంకరించిన తైవ మహాజనులు భరించిన నెక్కులింగములపై ప్రశంసించి యుంది మిడియున్న మహాతేజముతో గూడుటజేసి యచటి తేజమును, తింగాంగులకడ జల్లవీచి వారి పరిత్ర శరీరములం జాతుకు ఈ సభాపరిత్రానరణమున సంపరించుచుట నిచటి వాయువులను పంచాక్షరీ మహామంత్రోచ్చారణములకుం దోడ తైవసంఘాభి ర్వృద్ధిగలుగులకు పవిత్రోపచారముల కావణముగట నిచటి యాకాశము (సానకాశము) ను ఒహు పరిత్రమతిము లై నవి, ఇట్టి మహాపరిత్రాంకణమున కర్పించి యుండు తైవపంచాక్షరీ

దేవతారాధన మొనర్చి తైవమహాజనులకొప్పించి వారలకాతిభ్య మొసగు మహాకార్యమునకు బూనిన మన యాహ్వానసంఘము వారి నభినందించుచున్నాను. మనసంఘాభిర్వృద్ధికి నేమొనర్చు మహానీయులలో వారు పరిగణింపబడుదురు. వీరినామములు చిర స్మరనీయములు. ఈ మహాసభయందు దగ్గరాసమందుటజేసి నే భవ్యదను. మరియొకసారి నాకృత్య తాపదనము లందుదురు గాక.

మహాశయలారా! గతసంవత్సరము ఎలమర్చిలో మనము సభయందు కలసికొనిన నాటకండ్ల మన తైవమహాజననభస్థితి గతులు ఎట్టిమార్పులం జేసినవో మనము ముందు యోచించవల యును. కార్యనిర్వాహకసభ యొకసారి బెడవాడయందు కూర్చుబడియెంగాని, ఆసభనాటికి నే యట్టియనారోగ్యవంతు డుగనుంటినో వీడవయంతికెక్కువ యనారోగ్యవంతుడ నగుటం జేసి నావైద్యుల సలహా మేరకు ఉక్కుశరావృత్తిమనందలి భువ నేశ్వరమాన నే వసించుచు కాలము గడపుచుంటు, నాసభకు రాజాకపోతినె. మరియు నాంగైతైద్యమును నేనొక్క మన యాయుర్వేద తైద్యమునే మనభరతభూమియందు దభివృద్ధిపరచ సమకట్టినవాలలో నొకడ నగుటంజేసి యాయుర్వేద తైద్య యువై నాభారపడి ఆరోగ్యము కలిగినను, కలంగకపోయినను, నా కాయుర్వేదమే శరణ్యమని యుంటుంటే నాకారోగ్యము లభించుటకు ముందు గొంత యాలస్య మనయ్యెను.

వీడవ నేజేతమున ప్రచారమారంభించి చేసిన ప్రయత్నము వాదాప్రతికలనల తామెరిగియే యుండును. తర్వాత మన కార్యనిర్వాహకసభ కూడనేలేదు. గాన నాకు వారి సలహా గాని సహాయముగాని లభింపదయ్యెను. నెక్కుతావులయందు తైవసంఘములు స్థాపింపబడెంగాని వాట్లు నీతైవమహాసభతో నేకీభవింపజేసి మనసభను బలపరచుభాగ్య మింకను చేతుర దయ్యెను.

మనసభకు కొంత మూలభనము సంపాదించి, భద్రపరచి దానివృద్ధితో మనసంఘాభివృద్ధికిరములగు కార్యములను నడపు టకు మనకు చాలకాలమునుండి, తలంపులిగి తీర్మానములం జేయుచున్నాముగాని, మూలభనముగూర్చు నరియగు ప్రయత్న ములు జరప వీలు కరుదులేదు. నే నీప్రయత్నమునకుం బూనిన ఎంతవరకు చేకూరునో యని కడుదురమాలించితిని.

ఇట్లరణమున నేనొకసంగతి సభకు నీవేదించవలసి యున్నది. నేజేసిన ప్రచారములయందు నెక్కుతావుల తైవ మహాజనుల యభిప్రాయము తెలుండునో నేనొనుచుంటిని. జనసామాన్యముననే గాక ప్రజానాయకులను, మనలోని ప్రము ఖులగుడ నంపదించితిని. ప్రముఖులలో కొందరుతప్ప తక్కినవారను, జనసామాన్యమున నెక్కుండును, హైదరా బాద్, శివంధరాబాద్, వరంగల్లు మొదలగు పురములందలి భువలగు ఆర్యవైశ్యవైపులును, కట్టిమూలభనమునుండి వచ్చు ఆదాయము జుటివద్దకును, వేదశాస్త్రవిద్యలకును ఉపయోగ పరిచవలయునో గాని ఆ గ్లవిద్య నభ్యసించు బాలికకు వ్యయ పరచిన ప్రయోజనము కల్గదని నాకు నూచించి. అందు కొం దరిది తైవమహాజనుల చాతవిద్యలనిచ్చి సంఘముకు బలపరచుట విధానుకమనియు, ఇదియే సభాముఖ్యోద్దేశముగ నుండవలె ననియు వీడవ ద్రవ్యముండినవో నాంగ్ల విద్యాభ్యాసముగూర్చి సహాయము చేయవచ్చుననియు, దెల్పి యిదివరకు జరిగినరీతిని ఆంగ్లవిద్యాభ్యాసమునకే సహాయమునొనర్చుట ముఖ్యచరణ ముగ నుండరాదనిరి. మరికొందరు వజ్జిత్కంఠవులు మతవేద శాస్త్ర విద్యలకైననె గాని తామాంగ్ల విద్యాభ్యాసమున కుప యోగించు పద్ధతిని మూలభన మీయజాల మనిరి. నే నెట్లంగిక రించుటకు ఈ మహాసభవారియొక్క యనుమతిగాని, అభవా కార్యనిర్వాహకసభవారిసలహాగాని పొందనికే నేనుస్వతంత్రించ పాడిగాదని మిన్నకుంటి తిరుయభిప్రాయమున కర్పించుచున్నాను

ఇంకను— నే జేసిన పర్యటనలందే మరి రెండు కొత్త చిట్కలం గాంచితిని. అం దొక్కటి సభ్యత్వమున కేటే సభ కొసంగు మూల్యముగూర్చి, యీమూల్యము హెచ్చుగా నున్నదనియు అందుచే నీయజాల నెక్కుండు సభయందు జేర జరచుచున్నారనియు చేరిన వారైనను బాకీలను సరిగా చెల్లించ లేవన్నారనియు నే ప్రశంసించితిని. ఇంకను కొందరు భువ లకు తగుప్రోత్సాహములేక సభయందు జేరలేదనిగూడ నే ప్రశంసించితిని. ఏది యెట్లున్ను మనతైవులలో బెక్కుండు బీదలగు టయు ఆ గ్లవిద్యకన్న మత, వేద, శాస్త్ర విద్యలు మనసంఘో మత్యమాన ముఖ్యములని నమ్ముచారగుటయు నీ రిండును అను కూలమగురీతిని సకరింపబడినవో అభయము పడినెలచందా లిచ్చు సభ్యులైనను మనకు గల్గుదురని నాకు స్పష్టమైనది.

ఇంక రెండవకారణ మింతకన్నను ముఖ్యమైనది. అది మీరందరు కడుజాగ్రతగా నాలోచించి తగుసహాయము నాకొ సంగినంగాని మనకార్యనిర్వహణము నాకుగాని, నాకార్యనిర్వా హక సంఘసభ్యులకుగాని నుఖ్యముగా తైవసభా కార్యనిర్వహణదురంధులందును, మహాసభాసేవా దీక్షాపరాయణుండై బాధ్యతవహించదగిన జనమంతిత్వంపునకుగాని ముమ్మందు కార్యముల నింతన్న బాగుచేయ వీలుండదు. ఇప్పటి మనస్థితి మనబలము జనద్రవ్యాదాయము మనసంఘోపయోగ కార్య నిర్వహణము. ఇట్లేయుండిన నుండునేమో, గాని యింత కన్నబాగుగా సాగించ వీలుండదు, తాము యాలలోచనము నల్పి మనబాకీను మనస్సునందిడుకొని తగుసలహా నొసంగ ప్రార్థించుచున్నాను.

నెక్కుగ్రామములవారు తామిచ్చుగన మొకటి స్వాధీన పరచి వారేస్వరచిన యేర్పాటులను లోబడ నయివ్వమనాపి యేతాలూకాయందు వనూలైన ద్రవ్యమునందు మూడుభాగము లాతాలూకాయందే వారల యవసరములమేర కుపయోగించవల యననియు, తక్కినది మహాసభాకార్యనిర్వాహక సంఘము వారిశిక్షమగుననియు నూచించిరి. దీనింసూర్చి యార్హసమయ మున మున్నుండు తమకింకను విశదపరచవలెను.

క్రిందటి సభయందు మనమునొనిన మతప్రతికయ్య సం చాశోపన్యాసజలను ఏర్పరబడలేదని తెల్పు విచారపడు చున్నాను. మొదటియంతమున కినివార్తములుగ చిట్కలు తట సిండుట కారణము. రెండవయంతమునకు తగు ఉపన్యాసములు ప్రచారమునయ్యెవారు కల్గినలేదు. నేనును మరియొకరును మాత్రము కొంతప్రచారమునల్పి కొన్ని యుపన్యాసము లీరు గల్గితిమి. మాడందరి ప్రయాణపు వ్యయములను నే నీ భరించి తిని. పని త్వేగ జరుగలేదని నాయభిప్రాయము.

ముందు చేయదగినపని

ఇకముందు మనమేమి చేయవలయునో యోచించుము మనమతగ్రంథములనుండి కొన్ని వ్యాసములను రండితైవు లకు పంపుచుండుటంసూర్చి నెనుకట్టినభయందు కొంతచర్చించి యుంటిమి. వీడవ ఒకప్రతికను ప్రకటించుటయం దిది యంత ర్భూతమగునని యూరకుంటిమి. ప్రతికడవుటగాని లేదా వేరేయి కరప్రకములొక నైన కొన్ని వ్యాసములు ప్రకటించుటకు ముందుగా నేర్పాటుచేయవలయును.

మనకార్యనిర్వాహక సభ్యులు సంవత్సరమునందు నాల్గు సార్లయినను కూడి యాలోచించునట్లు వారికికేదర్థంక గకయని కొరకలయును. సభ్యత్వముల్యమును వనూలచేయ మంచి యేర్పాటు చేయవలయును. ఒకప్రత్యేక శిశుాధిపతిని నిర్ణ యించి కార్యదర్శి కార్యభరమును తగ్గించి యాయనకు ఒక ప్రత్యేక కార్యమునందు ఎక్కువకేదర్థ పహించి పనిచేయునట్లు వీలు కుదర్చవలెను.

ఇంక నీసభవారి కతసరమైన వెలుపదగిన యంతమని కతూహలపడుచున్న సంగతి యింకొకటి విన్నవితును. దాని మన్నింతురుగాక. మనమతగ్రంథములలో ముఖ్యముగ కొొ టికి నాంగ్లటికాతాత్పర్యములు వ్రాయించి ముద్రించి ప్రక టించిన మనవాల్లెలు చక్కగచదువుకొని మతరహస్యము లెన్న గగలగని తలంచి ఆట్లొనర్చుటకు నాసంస్థాద్రవ్యము నుపయో గింప నేర్పించితిని. మరియును, ఈ కార్యమునకే శ్రీదేవిదీ రాణిగారును వారిస్వంత ద్రవ్యముక, మూడువేలరూప్యములు చాబుయగనిచ్చిరి మనజేతమందలి కొందరిపండితుల పుస్తక భాండాగారములలోని కొన్నిగ్రంథములను రప్పించివచ్చు వ్రా యించుచున్నాను. ఇంకను నేను మైసూరుకేగి అచ్చటిసంస్థాన పుస్తకభాండాగారమున సిద్ధరేణబాచార్యకృత మల అనాధ్య వీరతైవసంగ్రహము, పొల్లూరికి సోమనాధార్యకృత మగ్గు బవరాజీయము లింగధారణవీతి, నీలకంఠ నాగనారాధ్య కృతమగు వీరమహేశ్వరాచార సంగ్రహము మడతూరీ దేవవిర్వ చిత వీరతైవధర్మశిరోమణి—

మొదలగు ముఖ్యదిమామగ్రంథముల నెంచి నుల్లు వ్రా యించుకొన నాదేశాధిపతియొక్క యనుమతివడసి కొందరు లేఖుల నేర్పరచితిని— పని జరుగుచున్నది. ఆచిరకాలముననే పుస్తకములు వ్రాచుబడి నాకుంజేరునని నమ్మియున్నాను.

అన్నిటికన్న ప్రాముఖ్యమగునది చురయొకటి కలదు. ఈసభయందు మన కేభాష్యము ప్రమాణమో యనుచర్చ తీర్చానింపబడనున్నది. ఈసమస్య యీసభయందు తీర్చానింప బడు నేనెత్తేవరకు తన విధానుకృత్యములలో నొకదానినినిర్వహించినదగును. ఈముఖ్యమగు తీర్మానమును యీసభవారు కల తలులేక సావధానచిత్తులై తీర్చానింప గలుగునటుల శివుడను ప్రహించునటుల ప్రార్థించుచు ఎట్టి పరిస్థితులయందు మనమింక గూడితిమో నాకేక్కిలది తమకు విన్నవించి, ఇక కార్యక్రమ మున కభి ముఖులగుదురుగాక; యని తమమన తమ మతాభి మానమును, తమ ధీశక్తిని యుడజేంచి పురికొల్పియ తమ మన స్సులను శాంతమున స్థిరపరచి సావధానమున నిలిపి, శ్రద్ధజుండు లగ్నపరచి తైవసభా కార్యక్రమము చక్కగా జరుగునట్లొకర్వ దింపుమని పరమశివుని వేడి పంచాక్షరీ మహామంత్రమునుస్మరించి తమ యనుజ్ఞను విశ్రాంతి గొనుచున్నాను.

రెడ్డి మహాజనసభ

కర్నూలుజిల్లా కోవెలకుంట్లలో

17-2-23 తేదీని సమావేశమగుట

(స్వక్రియ విలేఖరినుండి)

సభాభ్యుదయమున రావుసాహెబు కట్టమంచి కొలంబరెడ్డి గారి ఉపన్యాసమునండి ఈ క్రిందిభాగములు ముద్రితములు.

పూర్వపు యాన్నత్యము

శక్తిసామర్థ్యములు, బలపాతములు, వెల్లడించి, ఓరు గంట కాకతీయచక్రవర్తులు, సామ్రాజ్యము స్థాపించి, మూడు వందల సంవత్సరములు అంధకారము నంతయు నేకమఖముగా తొలగించిరి. రెడ్డి వంశీయులపుడు కాకతీయరాజ్య పతాకమున, సాంధ్యదేశము నంతటను తామెయై, సామంత మండలాధిపులుగ, మంత్రి పుంపులుగ, సేనానాయకులుగ, యుద్ధ భటులుగ నుండి, రాజభక్తి, రక్తదారలచే వెల్లడించి, భగ్యులైరి. కాలవశమున క్రమక్రమముగా కాకతీయసామ్రాజ్య మస్తమించెను. పరశురాముడు తనదేశము, శక్తి, కోలుపోవగానే, అశక్తియంతయు శ్రీరాముల యావరించినటులు, కాకతీయ రాజన్యుల, శక్తిసామర్థ్యములు, రెడ్డివంశమునకు జేరినెను.

అంతవఱకు కాకతీయ రాజ్యమును కాపాడిన యారెడ్డి మహాజనులు స్వతంత్రరాజ్యములు స్థాపించిరి. వీరిలో జేనటి వేమారెడ్డి, అనపాతారెడ్డి, అలవేమారెడ్డి, వమారెడ్డి, అల్లాడరెడ్డి, అల్లాడ వేమారెడ్డి, వీరభద్రారెడ్డి, మొదలగు వన రెడ్డిరాజులు కొండవీడు, వినుకొండ, బెల్లముకొండ, అద్దంకి, భరణికోట, కొండపల్లి, కొల్లేరు, కొనుకొండ, రాజుపేటకొండవరము, మున్నగు దుర్గముల కధిపతులై, దేశమునంతను బ్రాకమముతో సాధించి, అసంఖ్యాకములగు, బిరుదావళులతో, పరరాజభయంకరులు, సమరవిజయములు, ఆశీర్వాదములతో శ్రీరాధాదేవతామహాకవులను, తమయాస్థానకవులుగా నియమించుకొని, వారలచే ననేకగద్యగ్రంథముల కృతినొందుటయే గాక తామును అనేక యద్యగ్రంథముల రచించి అంధరాజ్యము మళ్ళివృద్ధిపరచియు శిల్పముల నద్దరించును తమ యశశ్చంద్రికలు దశదిశలకు బర్వ 13, 14, 15, 16 శతాబ్దములలో, గుమారు మూడువందల సంవత్సరములు పరిపాలించిరి.

వేమారెడ్డివంటి భాషాభిమానియు, వేమనవంటి వేదాంత విమర్శకుడు, నాయకులగు నాగమ్మవంటి శూరకాంతయు, నింతవఱకు అంధకారదేశమున మరల జనించియుండలేదు. సంస్కృతమున మహాగ్రంథములకు వ్యాఖ్యానములు వ్రాసిన పెదకోమటి వేమారెడ్డిని, శైవగ్రంథములు తెలిగించిన మల్లారెడ్డిని, వేదాంతవిమర్శకుని వేమనయొగిని, అంధకార మెన్నటికిని మఱవజాలదు. వివిధ కాఫుల వార మగు మనమండల మారాజులయొక్కయు, ఆ వీరుల యొక్కయు, ఆ కవుల యొక్కయు, సంతతి వార మగుటచే, మన పూర్వుల స్థితిని తలంచుకొని, మనలో ప్రతిస్వక్రియ నంతటివార మగుటకు యత్నించుట ముఖ్యకర్తవ్యము.

కాని, మనపూర్వుల యాన్నత్యమును, బలములు స్మరింపుము అందువలన లాభమును పొందవగు యత్నములుచేయక, సోమరులమైతిమేని, లాభము లేనిపోవుటయేగాక నష్టచాయక ముగూడ నగును.

పతనము

దేశీయులందు బుద్ధిహంద్యమున, పరస్పర మిత్రభావము జేడి, ఈర్ష్య, అసూయ, ప్రబలుటచే, మహమ్మదీయులు ఆంధ్రదేశమునకు, బలములు దాడిరాసాగిరి. స్వార్థపరత్వమున పలువురు, మహమ్మదీయ రాజ్యమును అంధకారమున నిలువ జెట్టిరి. మహమ్మదీయరాజ్యములు అభివృద్ధి నొందుకొని, జేరియులకు దాస్యములపాటుయ్యెను. త్యాగశక్తి యంతరించి, భోగశక్తి వెలచేగెను. ఆగరుణమున మనరెడ్డిజాతి యాత్మకారము వెల్లడింప బ్రయత్నించి కృతార్థము కాకాలక మనయాంధ్రసోదరుల యలసకవలననే, పూర్వస్మృత్యముల గోలుపోయెను. అపుడెరెడ్డిరాజ్యములు పరమాస్వతంత్రములయ్యె. అంధకారమునంతను గాజుప్రతినిధులుగనున్న రెడ్డిసోదరు తెచ్చటివారచటనే, కృతసాయస్మృతితో గాలక్షేపముజేయుచు, బూర్వపు వికారములకొలుపోయిరి. అనాటి రెడ్డిరాజుల యైక్యత్యమునకు సాక్షి నున్న, ఈ శక్తి, గద్యుల, మనగాలాదిగ్రంథములే, నేటి రెడ్డికాఫుల నద్దరించుటకు స్వనిధముల సానుకూలమున్నవి. ఈసంస్థానాధీశుల

త్యాగమువలనను, విద్యాధికులగు నీరెడ్డిమహాజనుల యూహాసహాయమునను, మనము యీపూర్వస్మృత్యములలో శతాంశమేని యొంది భగ్యులగుటకు యత్నించుటయే నేటి సమావేశమునకు ప్రధానోద్దేశమని వాతలంపు.

వార్తాపత్రిక

సంఘాభివృద్ధికి విద్య ముఖ్యమని తెలిపియుంటిని. పాఠశాలలలో పుస్తకాధ్యయనచే గలుపబడునదియే, విద్యగాదు. వార్తాపత్రికల మూలమున గలపునద్య, శ్రేష్ఠము. సభావేదికలు జూడ, విద్యాభివృద్ధి కొకసాధన గాని, యది సభయందుండు వారికెకస్ప, యన్యుల కుపయోగింపమిచే, వార్తాపత్రిక, ఈకొలతను దీర్చుకలదు. వార్తాపత్రికల యుపయోగము ను గురించియే కన్నడ దేశముననున్న మనసంఘమువారు ఒక్కరిగర్ భక్తి యను వార్తాపత్రికను స్థాపించి, అపూర్వమగు సాంఘిక సేవం జేయుచున్నాడు. ఈనవయుగమున ప్రతిజాతియు, స్వసంఘాన్నతికి వార్తాపత్రికలను స్థాపించి, స్వగౌరవమును ప్రకటించుకొనుచున్నది.

అంధకారదేశమునకు మన రెడ్డిమహాసంఘము తరపున నొక వార్తాపత్రికను, మనముగూడ ప్రచురించి సాహిత్య, వ్యాయామ, రాజకీయ, కృషి, వాణిజ్యములయందు మనసంఘము పూర్వము నను ప్రస్తుతమునను స్వదేశ పరదేశములయందు ఏయే ఘనకార్యముల జేసినది, చేయుచున్నది ప్రకటించుచు సంఘచరిత్రము జాతి చరిత్రము గూడా ప్రచురించుట ముఖ్యకర్తవ్యము. మఱియు నితరజాతులు స్వదేశ విదేశములయందు తమసంఘముల యభివృద్ధి చేయేసాధనల నడలించుచున్నది, ప్రకటించుచుండుట అత్యవశ్యకము.

మనలో విద్యాధికులు, కవులు, ఉద్యోగులు, భూస్వాములు, జమీన్ దార్లు, రాజులు, మహారాజులును, పెక్కుండుగులను. వత్తికాభారము నంతయు రెడ్డి సోదరులై నిర్వహింప కలరు. అందు రెడ్డి మహాజనులు వ్రాసిన ప్రాచీనగ్రంథములు చైత్రము ప్రచురింపవచ్చును. కాఫీయులు వత్తికామూలమున నొకరికొకరు పరిచయు లగుటయు యంత్రాంశముల చర్చించుకొనుచు భిక్షాభిసాయముల వెల్లడించుకొని సమరించుకొనుటయు తలస్థించును. కావున పత్రికా నిర్మాణమును గూర్చి మనము తీర్మానముచేసి దానిని కార్య

రూపముగ పరిణమింప జేయుటకు శ్రమించుటకు కాఫీయుల నెల్లటను గౌరవలయును. రెడ్డిపత్రికను మనసంఘము స్థాపించ యత్నించెనేని రెడ్డి సోదరులూ తీర్మానము వాచరణలో జెట్టి లేని మనమందఱు మళ్ళివృద్ధి నొందువార మగుదుము.

కాఖానమ్మేలనము

రెడ్డి తెగలకును, వడ్డ తెగలకును, లెక్కలేదని యొకసా మెతగలదు. మొదట నీరెడ్డు ఏకకాఖానారేగాని, జేకాంతరగాము లగుటచే, కాఖాభేదములు వీర్యజెను. ఏదేశమునందు వసించు వారికి, ఆదేశపురెడ్డును పేరు క్రమముగ సంక్రమించినటులు కనబడుచున్నది. అంధకారదేశముగల దుర్గములకు, రెడ్డు అధిపతులై నపుడే, ఈసామభేదములు ఏర్పడియుండెను. మరియు పూర్వము లైర్పు, మోటార్లు మున్నగు కీర్తుగాములగు ప్రయాణములు లేని కారణమున, దూరబంధుత్వముల జేసికొన వీలుగలుగక, ఉదయమున బయలుదేరి సాయంత్రమునకు చేరగల, (తమనివాసమున వెలుకావినను, ఇరువది మైళ్ల దూరమునకు మించని) ప్రయాణప్రదేశములను, నానుటగవిభజించి, ఏనాటిలో నిగసించువారు, అనాడు వారితోనే సంబంధబాంధవ్యముల జడపుకొనుట అవశ్యక మాయెను. వివాహ, ఆచారవ్యవహార వేషభాషాదికములలో, నిండుక మార్పులున్నను, రెడ్డికాఖా యంతయు, నొక్కటియే కాన అంతకాఖలు సంబంధ బాంధవ్యములు జరుపుకొనునటులు జేసి రెడ్డికాఖాయంతయు, నొక బంధువులుంటు ముగా జేయవలయును. అప్పుడు సంఘాభివృద్ధిగదంబు పాటుపడుటకు, భనవంతుడు, భనహీనుడు, సమభావముతో నుండుటయు తలస్థించును. అట్టి యరకాకము కొలత, మన మందరమును పాటుపడవలయును.

బొంబాయి ఫిబ్రవరి 20:— ఒకోడాసానపు ప్రజలలో ఒక్కచేత చాలబాధ పడుచుండెను దొంగలనాయకుడు కాల్యాచంద్రుడెననియు, అతని యనుచరులు చెత్తరగొట్టబడినయెడలెలుపబడినది, పోలీసువారలు యాదొంగలంపురు పారదోలుటకు మందుగుండ్లుసానుగి విరివిగ యుపయోగించి కృతకృత్యులైరి.

కలకత్తా ఫిబ్రవరి 19:— మనసం అను పార్టీ ప్రముఖుని యుతువుట మాయల వివాహ మతిశ్రేభమున నేటిసాయంత్రము గాలాసాన్ వనమునజరిగెను.

Advertisement for 'నానమ్మకము, చొక్కపు వెండికి, సవరము బంగారుకు పూచీనిచ్చుట' (We will give gold to the goldsmith, silver to the silversmith, and copper to the copper smith). It features two ornate vessels, one on the left and one on the right, and a central text block. The text describes the quality of the gold and silver used, and the skill of the craftsmen. It also mentions the location of the shop, 'ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి కంపెనీ 25, వైనాబజారు రోడ్డు, మద్రాసు.'

Advertisement for 'వేగు జోషధములు' (Veagu Joshadhams). It features a large, stylized title and a list of ailments and their corresponding treatments. The list includes: 'మహామారి (ప్లేగు)నుండి ఎంతమాత్రముభయములేదు (1045.4)', 'శ్రీ గద్యాల మహారాణి సాహెబుగారి మెప్పుచేబంగారు పతకమును బొందిన వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి (2)', 'కడచిన యిరువదియైదు వత్సరములకాలముగ ఇండియాలో కలుభాగములందును, బర్మా మున్నగు పలుప్రదేశములందును ఉపయోగింపబడి అనేకులను రక్షించినవి.', 'జ్వరమునకు హైమాది పానకమును, గడ్డలకు శతభౌతస్ఫుటమును, ఉపయోగింపదగినవి', 'ఇవి ప్లేగును గుణపరచుటయే గాక, రాకుండ చేయుటకును చాలినవి. ప్లేగుగల ప్రదేశములందు పానకమును మేము పిప్పియుండు ప్రకారము నేవించుచుండిన, ప్లేగుబాధ ఎంతమాత్రమును సోకదు. ఈ మందులను పిప్పిలు, పెద్దలు, గర్భిణీ స్త్రీలుకూడ ఉపయోగించవచ్చును.', 'ప్యాకింగ్ పోస్టేజిఖర్చులు ప్రత్యేకము. క్యాటలాగు ఉచితము హైమాదిపానకము 6 అవున్సుల సీసా రు 1-4 లు } శతభౌతస్ఫుటము 1 అవున్సుసీసా రు 0-14-0 లు', '3 ,, ,, 0-12 } 1/2 ,, ,, 0-10-0', 'తంతువిలాసము:—“పండిట్” మదరాసు. అయ్యచ్చదా, శ్రమము 41, ఆచారప్ప వీధి, మదరాసు.'

వేమన	వేమనగోపాల *	క	గన్నయక	వృషభి
సుమలి	కాళహస్తిలింగ *	క	దాశి	కృష్ణ
భాస్కర	రామలింగేశ *	క	నరసింహ	భద్రాద్రిరామ
సత్యనాథ	కవిచాంద్	ము	మానసబోధ	నానుమంత
సురాభాండే	గుణివాణి	ము	భజగోవింద	పంచవింశతి
కృంగార రత్న *		లు		

మైలాపూరు

విక్రయాదిపో,

మద్రాసు.

తృప్తము!!

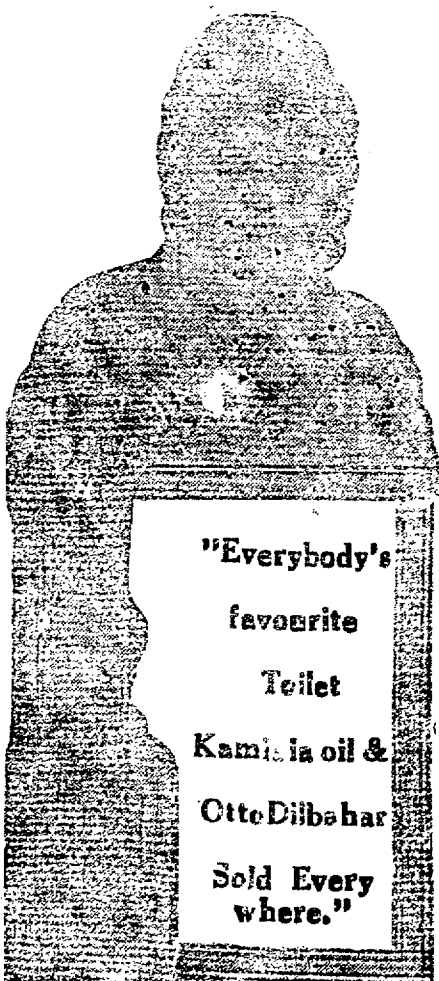
మించిపోవును !!

800 టిక్కెట్లు మాత్రమే ఏలూరులో గొప్పమేడ లాటరీ
2500 టిక్కెట్లు ఖర్చుపడినవి రు 16,500 లకు మేడ లాటరీ
మొత్తము 3300 టిక్కెట్లు
టిక్కెట్లు రు 5 లు మాత్రమే.

అవ్వలారా!

కృష్ణాజిల్లా ఏలూరు కేంద్రములోని ఈ లాటరీ మునిసిపల్ కం 148 రు గల రెండవ స్థులమేడ అద్దాల
వీలవాల స్థితిలోను నవ గవర్నమెంటువారికి తెలియజేసినవిధము లాటరీ మాలముగా విక్రయించుచున్నాను. 2500
టిక్కెట్లు ఖర్చుపడినవి. 800 టిక్కెట్లు మాత్రమే ఉన్నవి. టిక్కెట్లు కావలసినవారు తర్వాతదినాన దొరకవు.
2. టిక్కెట్లు పూర్తియైన వెంటనే లాటరీ కలికేతేదీయింపు. ప్రదేశమున్న అంధ్రప్రదేశ్ లోను, స్వరాజ్య
ప్రదేశ్ లోను, ప్రస్తుతము గొప్పయద్యోగములు, పెద్దమనుష్యులయెదుట ఏలూరులోనే లాటరీ కల్పబడును.
3. ఈ టిక్కెట్ల కల్ల మూలయ్యే సొమ్ములలో యెండు టిక్ల మూడవ వగయిరా ఖర్చుపాస మిగతాసొమ్ము
లాటరీ వేయవలసిన ఏలూరు కెంట్రల్ లో అవతరిస్తే బ్యాంకింగ్ నుంచువడును.
4. ఈ మేడను తీవ్రభావ మగయిరావలెను. లాటరీలో నెలసొందినవారు వెంటనే తమస్వంత ఖర్చులతో క్రమ
మైన దస్తావేజు వ్రాయించుకొని లెజిస్లేరి చేయించుకోవలెను.
5. టిక్కెట్లు కావలసినవారు తమపేరు, నివాసము స్పష్టముగ వాని టిక్కెట్లు 1-కి రు 5-00 చొప్పున వా
పేర ముద్రయార్పరు చేసికొనుటకు వెంటనే టిక్కెట్లు తిరుగ టిక్కెట్లలో వ్యవధి. 10 టిక్కెట్లు ఒకేసారి కొను
వారికి ఒక టిక్కెట్లు కమిషనుగా నివ్వబడును.
6. టిక్కెట్లు వి. పి. గా పంపబడవు. పోస్టుఖర్చులు పంపినదే జవాబు యివ్వబడును.
ముఖ్య గమనింపు:— టిక్కెట్లు అంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయమున మ. రా. రా. శ్రీ వెంకటమాడీ శేషగిరిరావు
పంతులుగారివద్ద దొందును. మద్రాసు నివాసుల సౌకర్యార్థమై వారి కోరికపై ఈ యెండ్లను చేరువడినది.
ఏలూరు
1-1-1928

మాటూరి సర్వేశం, మేనహర్మ్యుదారుడు.

వెంటుక లే అందము.

రాలిపోకుండు, జాగ్రత్త!

వెంటుకలు దున్నెంతో టూది రాకమునకే త్వరచేయును.
ఇది వెంటుకల మొదలు పెట్టినయెడల వెంటుకలు పొడిపోవును.
అంతవరకు రావలసివచ్చును.
నేడే
కామిసియా నూ నెను
వాడుట మొదలు పెట్టుడు.
ఇది కెంతయు చేయవలసినది.
వెంటుకల రెడ్డి లోగ మున్నును, కిలో మాండ్ల మున్నును,
యెడి కిక్కువధము.
వెంటుకలు చిట్టలు గాని, గదలక గాని యుండదు.
హి వెంటుకలు మరల యెప్పుటి మెత్తవలెను గర్భి వట్టు
వలె నుండు తెలియజేయుచును.
ఈ లోజుననే దీనిని కరిగించి చూచుము.
వెంటుకలు యెట్లున్నది యగునో వనిపెట్టుడు.
కామిసియా రెలునాని నిన్ను సర్వోత్కృష్టమైన శ్రేయము.
నా యెడ్డి 1-కి ఒక రూపాయి. వి. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.
అన్ని పోట్లలోను ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము
వ్యవహరించబడుచున్నది.
ఇది వంటి అమ్మలకు వంతుపడుచున్నది. నడక అమ్మ
బాద ముదానక క్రమము, లేక అక్రమ కావలసినప్పుడు నాకవధము నూపి దొరకును, లేదన్న,
“టూట్ డిల్ బహారు” కు వ్రాయుము.
నీ కి కిక్కురలేయవలసినది. అక్రమములైనను నుండునుగలవి.
1 టిక్కెట్లు యెడ్డి 1-కి కర రు 5-00
1 టిక్కెట్లు " " " 0-12-0
1 టిక్కెట్లు " " " 0-10-0
కొన్ని మార్కులు లేరి రుమాలును చుట్టిన టిక్కిరి
మనోహరమైన జానకమట్టుక్రమమున వ్యాపించును.

అంగ్లీ యిండియన్ డ్రగ్స్ అండు

కెమికలు కంపెనీ,

155 జమ్మూమనీరు, బొంబాయి.

నూతన పట్టువస్త్రముల పావు

ఇప్పుడే తెరవబడినది

చైనా, జపాను, కాశీ, బెంగుళూరు, కంచి
మొదలగు స్థలములనుండి పలురకముల పట్టుబువ్వి
లను కొత్తగా తెప్పించియున్నాము.
ఇదిగాక పురుషులకు కోట్లకు కావలసిన
పట్టుగుడ్డలు, ట్రీకులు, స్త్రీలకు కావలసిన పట్టు
జువీలు సాదాలోను, గీతలలోను అనేక రకముల
లో గలవు.

మిక్కిలి సరసము

క్రేష్టతరమైనది

సత్రామదాన్ కిషన్ చందు

మద్రాసు సిల్క్ ఎంపోరియం

31, 32, రత్నబజారు, మద్రాసు.

30 దినములువరకు

మిక్కిలి తగ్గినవలె!

త్వరచేయండి!!

GENTS & LADIES ROLED GOLD RADIUM
BRACELET WATCHES.

కి, సంవత్సరము గ్యారంటీగల

రోల్డ్ గోల్డ్ రేడియం బ్రేస్ లెట్ వాచ్

కొత్తమోస్తరు అమెరికా U. S. A. నుంచే గడియారములు

ఈ గడియారం మాయొక్క-

సొంత అద్భుతమైన దృఢమైన లీకు

సామానులతో తయారు చేయబడి

ప్రతి సంవత్సరము రేడియం అను

పతక పెట్టుబడియున్నది. చీకటిలో లీకును నవాయములేక గం
టలు మార్చగలవి. బ్రేస్ లెట్ యను చేతిగొలుసు, చిన్నది
పెద్దదిచేయు ట్టు స్ప్రింగ్ పెట్టుబడియున్నది. ప్రతి గడియారము
చక్కగా కరిగింది కి సంవత్సరములు గ్యారంటీ ప్రత్యేకమో
కంపబడును. మియొక్క విలాసము తెలియునట్లు విశదముగా
వ్రాయవలెను. వి. పి. ఛార్జీ ప్రత్యేకము 1. రఫుండు రోల్డ్
గోల్డ్ రేడియం బ్రేస్ లెట్ నుంచే గడియారము, డిటో
స్ప్రింగ్ గొలుసు కరి రూ. 8-8-0. 2. 4. మూల. డిటో. గొ
లుసు కరి రూ. 9-8-0. 3. 8 మూల డిటో గొలుసు కరి
రూ. 10-8-0.

సోత్ ఏజంటు—సారథి. అండు, కో.

తపాలుపెట్ట, నెంబరు 1202, జి. పి. బి. మద్రాసు.

మోసము గ్రహించవలెను

మేము చాలాకాలమునుండి లెక్కలుబడునాట చీరక.
తలగుడ్డలు వగయిరా బట్టలు తయారుచేయుచున్నాము. మా
బట్టలు ప్రతి గ్రామమున ప్రసిద్ధిచెందిన ప్రతిమార్కెట్టున అమ్మ
చున్నవి. యీ మధ్య కొంతమంది వర్తకులు నాజ్యము లేనట్లు
నంటిన్ని ఉరికిన చాడల జాడలు పడేటటువంటిన్ని లెక్కబట్ట
లు తయారుచేయించి మాబట్టలే అని ప్రజలను మోసపుచ్చుచు
న్నారు. సకరుమోసము తెలుపుకొనుటకుగాను మా బట్టలు
ప్రతిఖండునా మై మాపేరువున్న బొమ్మకకటి అంటించి యు
న్నాము. మాయద్రున్న లేనట్లునంటి లెక్కబట్టలు మాని కాదని
గ్రహించవలెను. మాపేరుతో వున్నట్లుని మాత్రమే మాననియూ
కొనవలెను. కోరినయెడల ధరలు తెలియపరచెదము. లెక్కబట్ట
లు ఉరుకుకొనుటకు మేము సోపు తయారుచేసినాము. సా 1-కి
రు 0-12-0 చుప్పానలామాత్రమే.

అల్లి గాఫ్ అడ్డెస్సు, ముప్పన సోమరాజు, వీరరాజు
అమ్మగుడ్డు. పెద్దాపురము, గోదావరిజిల్లా

మాలవ్యా, నెహరూ పండితుల

ఉపన్యాసములు

112 పేజీలు

ఖరీదు 0-6-0

చిరునామా:— శ. సుబ్బారావు, తణుకు, కృష్ణాజిల్లా.